बार्षिक योजना तर्जुमा
नीति, कार्यक्रम तथा वजेट पुस्तिका
आर्थिक वर्ष २०७८।०७९

प्रकाशक

धार्चे गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

माछीखोला, गोरखा

सम्पर्क नं. ९८५१०१९३५३

९८५६०४१४५१

इ-मेल — info@dharchemun.gov.np,

rmdharche@gmail.com

बेबसाइट — www.dharchemun.gov.np

विषय सूची

खण्ड १: परिचय र समिक्षा २

१.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय २

१.२ संघ, प्रदेश तथा अन्य निकायहरुसंग भएका समन्वय, समझदारीहरु तथा तिनका उपलब्धिहरु ११

१.३ कुल विनियोजित बजेट र समिक्षा अवधि असार मसान्तसम्मको खर्च स्थिति १२

१.४ विषयगत क्षेत्र अनुसार विनियोजित बजेटको खर्च स्थिति(असार मसान्त सम्म) १७

१.५ चालु आ.व.मा देखिएका मुख्य समस्या तथा अवरोधहरु................................ १८

खण्ड २:आगामी आ.व.२०७८।०७९ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम....................... १९

२.१ सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धिहरु १९

२.२ आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम २२

२.३. अनुमानित व्यय र श्रोत व्यवस्थापन : ५८

खण्ड ३ : वार्षिक विकास कार्यक्रम (आ.व. २०७८।०७९) ५९

धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन,२०७८.. ९२

धार्चे गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७८..११७

बजेट बक्तब्य– २०७८।०७९ ....११९

खण्ड १: परिचय र समिक्षा

१.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत गोरखा जिल्लाको उत्तरी पूर्व भागमा यो गाउँपालिका अवस्थित छ । वारपाक सुलीकोट गाउँपालिका र लाप्राक, गुम्दाको शिरमा पर्ने प्रशिद्ध धार्चे लेकको काखमा अवस्थित यो गाउँपालिका जिल्ला सदरमुकाम पोखरी थोक, गोरखा बाट करीब ७२ कि.मी.उत्तर पश्चिममा अवस्थित छ । पूर्व तर्फ धादिङ जिल्ला र चीनको स्वशासित क्षेत्रसंग जोडिएको यो गाउँपालिका दक्षिण तर्फ आरुघाट गाउँपालिका र धादिङ जिल्ला, उत्तरमा चुम्नुम्ब्री गाउँपालिका र पश्चिममा वारपाक सुलीकोट गाउँपालिकासँग सिमाना जोडिएको छ । यो गाउँपालिका राष्ट्रिय गौरवको बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र तथा मनासलु हिमाल र गणेश हिमाल आरोहण प्रवेशद्वारको रुपमा रहेको छ । साविकका केरौंजा, उहिया, लाप्राक, गुम्दा, काशीगाउँ र लापु गरि ६ वटा गाविस मिलाएर ७ वटा वडामा विभाजित यो गाउँपालिका ६५२ वर्ग किलो मीटर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गाउँपालिको केन्द्र वडा नम्वर ५ माछीखोलामा रहेका छ ।

प्रकृति पुजारी आदिवासी जनजातीहरूको वसोवास रहेको यस गाउँपालिकाका बासिन्दाहरुले आफ्नो घरबाट बाहिर कतै प्रस्थान गर्ने बेलामा आफ्नो रक्षा एवं कार्य सिद्धिका लागि खोलानाला एवं डाँडाकाँडाको पूजा गर्ने चलन कायमै छ । यसरी पूजा गर्दा धर्च (कपडाको टुक्रा) ढुगााको देउरालीमा चढाउने वा काठको लट्टीमा बाँधेर गाड्ने प्रचलन रहेको छ । स्थानीय गुरूङ भाषामा ध्वजा (कपडाको सानो टुक्रा) लाई धर्च र डाँडाकाँडालाई गाङ भनिन्छ । बोल्दै जाने क्रममा यही शब्द अपभ्रमित भई धार्चे डाँडा भन्ने प्रचलन रहेको भनाई पाइन्छ । साविकका ६ वटा गाविसहरू समायोजन गरी पुनर्संरचना गरिएको यस गाउँपालिका यही धार्चे डाँडाको नामबाट नामांकरण गरिएको हो ।

धार्चे गाउँपालिकामा समावेश साविकका गा.विसहरु

हाल कायम भएको वडा	साविक गा.वि.स.	साविकका वडाहरु
१	केरौजा	७,८ र ९
२	केरौजा	१,२,३,४,५ र ६
३	उहिया	१ देखि ९
४	लाप्राक	१ देखि ९
५	गुम्दा	१ देखि ९
६	काशीगाउँ	१ देखि ९
७	लापु	१ देखि ९

स्रोत १ गाउँपालिका वेबसाइट, २०७५

अवस्थिति तथा क्षेत्रफल

धार्चे गाउँपालिका समुद्रि सतहवाट ६३० मिटर देखि ७३०९ मिटर उचाई सम्म फैलिएको छ । कुल ६५२ वर्ग किलोमिटर फैलिएको यस गा.पा.को भू—भाग मध्ये १५.६२ प्रतिशत २००० मिटर भन्दा कम उचाईमा रहेको छ । यसै गरी २८.१८ प्रतिशत भू-भाग २००० देखि ३००० मिटर उचाई सम्म, २६.६१ प्रतिशत ३००० देखि ४००० मिटर सम्म, १९.७६ प्रतिशत ४००० हजार देखि ५००० उचाई सम्म रहेको छ । करिव ९.८५ प्रतिशत भू-भाग भने ५००० मिटर भन्दा वढि उचाईमा रहेको छ ।

जनसंख्या र जातिगत विवरण परिवार संख्या, लैङ्गिक अनुपात

गाउँपालिकाद्धरा २०७६ सालमा सकंलित तथ्याङ अनुसार यहाँ जम्मा ३९३२ घर परिवारहरु रहेका छन् भने २०६८ को जनगणना अनुसार भने ३१२८ रहेको थियो । यस अवधिमा ८०४ घरपरिवारहरु थपिएका छन् । वडा २ मा सवैभन्दा वढि ८१२ (२०.६५ प्रतिशत) घरपरिवारहरु रहेको देखिन्छ भने वडा १ मा सवै भन्दा कम अर्थात २३५ (५.९८ प्रतिशत) घरपरिवारहरु वस्ने गरेको देखिन्छ ।

गाउँपालिको कुल जनसंख्या १८,७२४ रहेको छ । वडागत रुपमा वडा ५ मा सवैभन्दा वढि ३६२७ जनाको वसोवास रहेको पाइन्छ भने वडा १ मा सवै भन्दा कम १०९७ जनाको वसोवास रहेको छ । वडागत रुपमा घरपरिवार र जनसंख्याको तुलनात्मक अवस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यस अनुसार वडा १ मा ५.८६ प्रतिशत, २ मा १८.०८ प्रतिशत, ३ मा १२.५२ प्रतिशत, ४ मा १६.५९ प्रतिशत, ५ मा १९.३७ प्रतिशत, ६ मा १३.२३ प्रतिशत, ७ मा १४.३४ प्रतिशत रहेको छ । यहाँको कुल क्षेत्रफल ६५२ वर्गा कि. मि. भएको हुदाँ यहाँको जनघनत्व २९ जना प्रति वर्ग कि मि रहेको छ भने राष्ट्रिय औसत १८० को तुलनामा यहाँको जनघनत्व कम हो ।

जनसंख्याको आकार र जनघनत्व

वडा	२०६८		२०७६	
	जनसंख्या	जनसंख्याको प्रतिशत	जनसंख्या	जनसंख्याको प्रतिशत
१	७८३	५.९२	१०९७	५.८६

२	२४६५	१८.६३	३३८६	१८.०८
३	१८५७	१४.०४	२३४४	१२.५२
४	२१६१	१६.३४	३१०७	१६.५९
५	२३०३	१७.४१	३६२७	१९.३७
६	१८३७	१३.८९	२४७८	१३.२३
७	१८२३	१३.७८	२६८५	१४.३४
जम्मा	१३२२९	१००	१८७२४	१००

स्रोत २ राष्ट्रिय जनगणना-२०६८ र धार्चे घरधुरी सर्भेक्षण-२०७६

वडागत रुपमा जनसंख्याको तुलनात्मक अवस्था

वडा	**२०६८**		**२०७६**	
	घरपरिवार	**घरपरिवारको प्रतिशत**	**घरपरिवार**	**घरपरिवारको प्रतिशत**
१	१९२	९.०२	२३५	५.९८
२	५८१	२७.३०	८१२	२०.६५
३	४२७	२०.०७	५०४	१२.८२
४	५२९	२४.८६	६०३	१५.३४
५	५३५	२५.१४	६९२	१७.६०
६	४१४	१९.४५	५४६	१३.८९
७	४५०	२१.१५	५४०	१३.७३
जम्मा	३१२८	१४६.९९	३९३२	१००।००

स्रोत ३ राष्ट्रिय जनगणना-२०६८ र धार्चे घरधुरी सर्वेक्षण-२०७६

जातिगत विवरण

वडा	गुरुङ	घले	विश्वकर्मा	अन्य
१	१३१	८४	१३	७
२	६७५	६४	२४	०
३	३७३	६८	६३	०
४	५९०		१३	०
५	६९९	१	२०	०
६	३१३	२१५	१८	०
७	४९९		४१	०
जम्मा	३२८०	४३२	१९२	७
प्रतिशत	८३.८४	११.०४	४.९१	०.२१

स्रोत ४ धार्चे घरधुरी सर्वेक्षण,२०७६

लैङ्गिक अनुपात

२०७६ सालको सर्वेक्षण अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १८७२४ मध्ये ९३२३ जना (४९.८० %) पूरुष र ९४०१ जना (५०.२० %) महिला रहेका छन । यस अनुसार लैङ्गिक अनुपात (पूरुष महिला अनुपात) औषतमा १०८.३६ रहेको देखिन्छ । वडा १, ४, ५ र ७ मा पूरुषको संख्या वढि रहेको छ, भने वडा २, ३ र ६ मा महिलाहरुको संख्या वढी रहेको छ ।

भू—उपयोग स्थिति

धार्चे गाउँपालिकाको अधिकांश भू—भाग उच्च पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा पर्ने हुदाँ यहाँको भिरालोपन समेत उच्च रहेको छ । टोपोग्राफिक नक्सा सर्वे विभागका अनुसार यस गाउँपालिकाको भू—धरातललाई विभाजन गर्दा ५ डिग्री भन्दा कम भिरालोपना भएको २.१० प्रतिशत, ५ देखि १५ डिग्री सम्म भिरालोपना भएको ४.९७ प्रतिशत रहेको छ । सबैभन्दा बढी ४०.८१ प्रतिशत जमिन ३० देखि ४५ डिग्री सम्म भिरालो भएको पाइन्छ । यस्तै ३३.७८ प्रतिशत जमिन ४५देखि ८० डिग्रीसम्म भिरालो भएको पाइन्छ ।

भू वनौटको आधारमा यस धार्चे गाउपालिकामा ९.८३ प्रतिशत भु—भाग मात्र खेति योग्य रहेको पाइन्छ । कुल भ—ुभागको ३६.६७ प्रतिशत वनले ढाकेको देखिन्छ भने २० प्रतिशत घाँसे मैदान, २.५३ प्रतिशत हिंउले ढाकेको क्षेत्र र १ प्रतिशत भन्दा कम क्षेत्र पानी

र पोखरी क्षेत्रले ओगटेको छ । यहाँको ३०.३८ प्रतिशत भु—भाग वाझो जमिन रहेको छ ।

कृषि क्षेत्र, वन क्षेत्र, चरन क्षेत्र, संरक्षित क्षेत्र

यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल धेरै भए पनि कृषि योग्य भू—भाग ९.८३ प्रतिशत रहेको छ । आफ्नै तथा अन्यको जग्गा प्रयोग गर्ने समेतको संख्याको आधारमा ३२७३ (८३.३५ प्रतिशत) को कृषि योग्य जमिनमा पहुँच रहेको देखिन्छ भने ६५९ घरपरिवार (१६.७५ प्रतिशत) को कुनै पनि प्रकारको कृषि योग्य जमिनमा पहुँच रहेको छैन । यस गाउँपालिका समुद्री सतह वाट ६३० मिटर देखि ७३०९ मिटर सम्म फैलिएका कारण यहाँ विभिन्न प्रकारको हावा पानी पाईन्छ । गाउँपालिको उच्च क्षेत्र (५००० मिटर भन्दा वढी उचाइमा रहेको क्षेत्रमा टुण्ड्रा हावापानी पाईन्छ । यसै गरि ३३०० मिटर उचाइ देखि ५००० मिटर सम्मको क्षेत्रमा लेकाली हावापानी रहन्छ । उच्च हिमाली र लेकाली क्षेत्रमा सामन्यतय चिसो मौसम रहन्छ भने गृष्म ऋतुमा मौसम १० डिग्री सेल्सियस सम्म पुग्छ । महाभारत श्रृखलाको २००० मिटर देखि ३३०० मिटर उचाइ सम्मको क्षेत्रमा ठण्डा शीतोष्ण हावापानी पाईन्छ । यहाको तापक्रम ० देखि १८ डिग्री सेल्सियसको विच रहन्छ । यस गाउँपालिको तल्लो भेगमा समशितोष्ण हावापानी पाइन्छ भने यो हावा पानी दूई हजार मिटर उचाईमा रहन्छ । यहाको तापक्रम ० देखि २८ डिग्री सेल्सियसको विचमा रहन्छ भने मनसुनको समयमा औसतमा २०० सेन्टिमिटर सम्मको वर्षा हुन्छ र यस क्षेत्र खेतीपातीको लागि उपयुक्त रहन्छ ।

तालतलैया, नदी, धार्मिक एवं पर्यटकीय क्षेत्र

यस गा.पा.मा अविरल पानी वग्ने १२ वटा खोला तथा नदीहरु रहेको छ भने स—साना पानीका मूलहरु वस्तिका नजिकै रहेका छन् । नदी नियन्त्रण तर्फ माछी खोला, वुढी गण्डकी, नौली खोला आदिको प्रकोप विद्यमान छ भनें अध्ययन विनाको अनियन्त्रित पूर्वाधार विकासले पहिराको समस्या झनझन वढ्दै गएको छ । गा.पा.को तथ्याङ्क अनुसार १६ पोखरीहरु, ११ वटा झरनाहरु छ । यस गाउँ पालिकामा सबै भन्दा बढी अर्थात ३८.९६ प्रतिशत वौद्ध धर्मावलम्बी बस्दछन् । त्यसै गरी दोश्रो ठुलो रुपमा ३४.९९ प्रतिशत हिन्दु धर्म मान्नेहरु रहेका छन् । साथै १३.८५ प्रतिशतले वोन धर्म र १२.१७ प्रतिशत क्रिश्चियन धर्म मान्नेहरु रहेका छन भने ०.०३ प्रतिशतले अन्य धर्म अबलम्बन गर्दै आएका छन् ।

यस गाउँ पालिकामा रहेको पर्यटकिय क्षेत्रहरु तातो पानी कुण्ड (माछी खोला), झाँक्री पुल (इस चाम), धार्चे डाँडा, हिम ताल, एन आर एन मोडेल भिलेज (लाप्राक), क्युलुम्चेत परिदृश्य, धार्चे चिंकार (प्राकृतिक शिवलिङ्ग), ह्यारि हिल (डम्फु डाँडा) लापु वेसि, भि.सि. हिल (रुकाङ डाडा), थमन गुरुङ भि.सि. पार्क (सिङ्ला), सगरमाथा आरोहि पाकर, भुमेकाङ (लाप्राक), क्याण्टी लिभर पुल (यारु खोला), दिदी वहिनी हिल (यारु वगर), गणेश कुण्ड (रुन्चेत), गणेश हिमाल वेश क्याम्प (हुल्चुक), काला पोखरी (रुन्चेत), ताम्लाकोट (केरौजा), खोर्लाकोट (खोर्ला), चुङकाङ भिरकोट (गुम्दा), सातकन्या देवि पोखरी (याम गाँउ), दुध पोखरी (उहिया), रुप्चे ताल (लाप्राक) रहेको छ ।

पेशा, रोजगारी, गरीवी र गरीवी मापन स्थिति

यस गाउँपालिकाको पेशागत स्थितिलाई हेर्दा यहाका करिब ४०% मानिसहरु कृषि पेशामा निर्भर रहेका छन् । त्यसै गरी करिव २३ प्रतिशत नोकरी तथा मजदुरी गर्दछन भने २१ प्रतिशत विद्यार्थी रहेका छन र करिव ७.५ प्रतिशत बैदेशिक रोजगारी मा निर्भर छन, उद्योगमा करिव ३ं.६ प्रतिशत् आश्रित छन् । त्यसै गरि २ प्रतिशत बेरोजगार रहेका पाइन्छन् भने करिव २ प्रतिशत घरेलु तथा अन्य सेवामा संलग्न छन् । सर्वेक्षण अनुसार १९७ घरपरिवारहरु अति गरिवको रुपमा पहिचान भएका छन् । कुल जनसंख्या मध्ये ८०८ जना अति गरिव सदस्यहरु रहेका छन् भने यो कुल जनसंख्याको ५.१ प्रतिशत हुन आउँछ ।

शिक्षा, साक्षरता स्थिति, विद्यालयहरु तथा शिक्षण संस्थाहरु र पहुँच स्थिति

गाउँपालिकावाट हालै संकलित विवरण अनुसार १५ वर्ष भन्दा माथि जम्मा १३५२० जना मध्ये ७०.७२ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर (पढ्न र लेख्न जान्ने) रहेका छन् । जस मध्ये ६३ प्रतिशत महिला छन् भने ७७ प्रतिशत पुरुष छन् । वडागत आधारमा वडा ३ मा न्यून मात्रामा साक्षर रहेका छन । गाउँपालिको औसत ७०.७२ को तुलनामा यस वडामा ५५.१४ प्रतिशत मात्र साक्षर रहेको देखिन्छ । यसै गरि वडा १, २ र ६ मा समेत गाउँपालिका औसत भन्दा न्यून मात्र साक्षर रहेका छन् ।

यस गाउँपालिकामा ५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समुहमा ९६३१ जनाले औपचारिक शिक्षा लिएको देखिन्छ । यो ५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्याको ५५.२१ प्रतिशत हो । सवै भन्दा वढिले (६१४६)े आधारभूत तह सम्म अध्ययन गरेको देखिन्छ भने २८३७ जनाले माध्यमिक तहको अध्ययन पुरा गरेका छन् । प्राविधिक एस् एल् सी पुरा गर्ने ३१ जना रहेका छन् भने २९९ जनाले स्नातक र २१ जनाले स्नातकोत्तर सम्मको अध्ययन पुरा गरेका देखिन्छ । कुल २७ ओटा विद्यालय रहेको यस गाउँपालिका मा १ वटा निजी र अन्य सम्पूर्ण सरकारी एवं संस्थागत विद्यालयहरु रहेका छन्। वडा स्तरको बर्गिकरण हेर्दा वडा नम्बर १ मा २ वटा, २ ,३,४,५,६,७ मा क्रमश ४,५,२,४,३ र ६ वटा सरकारी एवं संस्थागत बिद्यालय अवस्थित छन् भने वडा नम्वर ४ मा मात्र १ वटा निजी बिद्यालय रहेको छ । यस गाउँपालिकामा करिव ६२ प्रतिशत घरको १ कि मि भित्र प्राथमिक विद्यालय पुग्न सकिने अवस्था रहेको छ । यसै गरि अर्को २० प्रतिशत घरको २ कि मि भित्र, ९ प्रतिशत घरको ३ कि मि भित्र र बाँकी ९ प्रतिशतले ३ कि मि भन्दा वढी यात्रा तय गर्नु पर्ने अवस्था छ । यसै गरि माध्यमिक विद्यालयका हकमा दुई तिहाईले २ कि मि भित्र, अर्को १५ प्रतिशतले ४ कि. मि. भित्र र बाँकी २२ प्रतिशतले ४ घन्टा भन्दा बढी हिंडनु पर्ने देखिन्छ ।

स्वास्थ्य, स्वास्थ सेवा संस्थाहरु, स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको स्थिति

स्वास्थ्यको पहुच हेर्दा यस गाउँपालिकामा जम्मा १२ वटा क्लिनिकहरु रहेका छन् भने १९ वटा खोप केन्द्र छन् । यसै गरि ३ वटा स्वास्थ्य केनद्र र १ सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र रहेका छन । करिव १५ प्रतिशत घरले मात्र १ कि मि भित्र सामुदायिक स्वास्थ्य सस्थामा पुग्न सक्ने अवस्था रहेको छ । यसै गरि अर्को ९ प्रतिशत घरले २ कि मि भित्र, ३० प्रतिशत घरले ३ कि मि भित्र र वाकि करिव ४६ प्रतिशत घरले ३ कि मि भन्दा वढि हिडनु पर्ने देखिन्छ । पहुँच सम्वन्धि विवरण चित्र ६.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ । कुल स्वास्थ्यकर्मी २८ जना कार्यरत छन् भने ७ जना को दरबन्दी रहेको मध्ये जम्मा ६ जना हेल्थ असिस्टेन्टहरु यहाँ कार्यरत छन् ।

खानेपानी तथा सरसफाई स्थिति, पहुँच तथा चर्पी प्रयोग

पाइपवाट वितरण पानी यहाँको खाने पानीको मुख्य स्रोतको रुपमा रहेको छ । यस गाउँपालिकामा ९६.७७% घर परिवार पाईप मार्फत बितरित् पानी पिउछन । जस मध्ये

८१.६७ प्रतिशत घरधुरी सार्बजनिक धाराबाट पानी पिउँछन, भने १५.१०% घर परिवारको आफनै घर परिसरमा धारा जडित छन । वडा स्तरमा खाने पानीको पहुँच हेर्दा वडा नम्बर १ ,३, ५, ६ का परिवारहरुमा पाईप मार्फत बितरित पानीको सुविधा लगभग शत प्रतिशत रहेको छ भने वडा २, ४ र ७ मा क्रमश ९८ %, ८६% र ९५%रहेको देखिन्छ । वडा अनुसार पानीको पहुँचको अवस्था छ ।

सरसफाईतर्फ यस गाउँपालिका खुला दिशा मुक्त भईसकेको अवस्था छ । यहाँ ७४.९२ प्रतिशत घर परिवारले सेफ्टी टंकी सहित को शौचालय प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १७.५७ प्रतिशतले खाल्डे चर्पी को प्रयोग गरि रहेका छन् । यहा ७ प्रतिशत घर परिवारसंग चर्पी नभएको तथ्याङ्कले देखाउदछ । कुल चर्पी नभएको परिवार मध्ये सबै भन्दा बढी वडा नम्बर ४ मा (३६५ घरपरिवार) छ भने वार्ड नम्बर १ मा १९ परिवार संग चर्पीको पहुच छैन ।

उद्योग व्यवसाय कृषि, पशु सेवा, पोषण, खाद्य निर्भरता

गाउँपालिकामा उद्योग को स्थिति हेर्दा जम्मा ४४ वटा लघु एबं घरेलु उद्योग रहेका पाइन्छ भने साना जल विद्युत १३ , जल विद्युत ३ र मध्यम जल विद्युत १ वटा रहेका छन् । उत्पादन को आधार मा हेर्दा खाद्यान्न, जल विद्युत, फर्निचर र फलामे उद्योग रहेका छन् । यस हिसावले उत्पादनशिल उद्योगको संख्या नगन्य रहेको छ । यस गाउँपालिका वाट संकलित तथ्याङ्क अनुसार यहाँ ७५ वटा होटेल वा लज् रहेका देखिन्छन् । करिव १५ वटा होमस्टेहरु रहेका छन् भने सहकारीको सङ्ख्या ७ वटा छन् ।

यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल धेरै भएपनि कृषि योग्य भू—भाग ९.८३ प्रतिशत रहेको छ । आफनै तथा अन्यको जग्गा प्रयोग गर्ने समेतको संख्याको आधारमा ३२७३ (८३.३५ प्रतिशत) को कृषि योग्य जमिनमा पहुँच रहेको देखिन्छ भने ६५९ घरपरिवार (१६.७५ प्रतिशत) को कुनै पनि प्रकारको कृषि योग्य जमिनमा पहुँच रहेको छैन । कृषि यहाँको मुख्य पेशाको रुपमा रहेको छ । आलु, मकै, कोदो, जौ, गहुँ , सिलाम यहाँका प्रमुख खाध्यान्न वालिहरु रहेका छन् । दलहन तर्फ भट्मास, सिमी आदि यहाँ उत्पादन हुने गर्दछ । हरियो तरकारी तर्फ प्याज, वन्दा, खुर्सानी, अदुवा, काँक्रा,े गोलभेंडा आदि उत्पादन हुन्छ । फल फुल तर्फ सुन्तला यहाँको उत्पादन हो । वन लसुन र यार्चा यहाँको उच्च मुल्यका सकलन हुने जडिवुट्टि हुन् ।

यहाँ ५७ प्रतिशत धरधुरीले मकै उत्पादन गर्दछन् । धार्चेमा गत वर्ष कुल ४४४.१४ मे.ट. मकै उत्पादन गरि १२३ मे. ट. विक्री गरेको देखिन्छ । करिव ५२ प्रतिशत घर परिवार कोदो उत्पादनमा सम्लग्न रहको र गत वर्ष करीव ३२५ मे. ट. कोदो यहाँ उत्पादन भएको देखिन्छ । ४१ प्रतिशत घर परिवारले आलु खेति गरेका छन्। गत वर्ष ३९८ मे. ट. आलु उत्पादन भएको पाइन्छ । यसै गरि गँहु, जौ र भटमास क्रमशः २६, १४ र १८ प्रतिशत घरपरिवारले उत्पादन गर्ने देखिन्छ भने यी वस्तुहरु क्रमशः १४४, ६३ र ४० मे ट. उत्पादन भएको देखिन्छ । धान उत्पादनमा करिव २ प्रतिशत घर परिवार संलग्न रहेका र यहाँ १३ मे. ट. जति धान गत वर्ष उत्पादन भएको देखिन्छ । यसै गरि सिमी ६ प्रतिशत, सिलाम ४ प्रतिशत, तोरी १ प्रतिशत परिवारले उत्पादन गरेको देखिन्छ । हरियो तरकारी तर्फ करिव १ प्रतिशत घरपरिवार मात्र सलग्न रहेको देखिन्छ जसमा वन्दा ५ मे. ट जति उत्पादन भएको छ भने अन्य तरकारी न्यून मात्रामा उत्पादन भएको अवस्था छ भने वन लसुन को उत्पादन १००० किलो रहेको छ ।

यहाँ विभिन्न खाद्यान्न उत्पादनहरु भए पनि अधिकांश उत्पादन परम्परागत प्रणाली र आफ्नो खपतको लागि मात्र भएको देखिन्छ । फलस्वरुप कम घरपरिवारले मात्र आफनो उपज विक्रि गर्ने गरेको देखिन्छ । जस्तो, उत्पादन र बिक्रिको अनुपात हेर्दा मकै को उत्पादन ४४४. १४ मेट्रिक टन छ भने बिक्रि करिब एक चौथाई (१२३. २०) मेट्रिक टन देखिन्छ । तुलनात्मक हिसाब ले हेर्दा भटमास को उत्पादन र बिक्रिको फरक कम देखिन्छ जुन क्रमश ३९. ८५ र २९. ९७ मेट्रिक टन रहेको छ । त्यसै गरि सिमि को उत्पादन र बिक्री क्रमश ३४. ४५ र २०. ८७ मेट्रिक टन देखिन्छ ।

पशुपालन तर्फ ४९ प्रतिशत घरपरिवारहरु पशुपालन मार्फत जीविकोपार्जन गरि रहेका छन् । जस मध्ये करिब २९% घरपरिवारहरु गाई तथा भैंसी पालन, बाख्रा तथा भेडा पालनमा ३३.०५%, कुखुरा पालनमा ८%, घोडा खच्चड पालनमा २ % र २ % जतिनै सुगुर पालनमा आवद्ध रहेका छन् । केवल ०.८ प्रतिशत अर्थात ३४ घर परिवारले मौरी पालन अंगालेको देखिन्छ । गत बर्षका आम्दानीको स्थिति हेर्दा सबै भन्दा बढी आम्दानी बाख्रा तथा भेडा पालन बाट हुने गरेको पाइन्छ । यस बाट गत वर्ष १.३५ करोड आम्दानी भएको देखिन्छ । सोहि समयमा घोडा खच्चड बाट १.२५ करोड को आम्दानी भएको छ । गाई , भैंसी र मौरी पालन बाट क्रमश ४२. ०७ लाख , ३२. ६८ लाख र

३३. ९७ हजार आम्दानी रहेको छ । सुँगुर पालनमा २.४१ प्रतिशत कृषक आवद्ध छन् भने यस बाट १०.७५ लाख को वार्षिक आम्दानी हुने गरेको देखिन्छ ।

यस गाउँपालिकाको अधिकाश परिवारहरु कृषिमा सलग्न रहे पनि कृषि तथा पशुपालन उत्पादनको हिसावले आत्मनिर्भर रहेको छैनन । करीव १० प्रतिशत मात्र भुमाग खेति योग्य रहेको तथा पराम्परागत विधि र वालिहरुको अभ्यासको कारण यहाँ उत्पादित उपजले अधिकास परिवारलाई केहि महिना मात्र धान्ने अवस्था छ। जस्तो, जम्मा २२ % घर परिवारहरुलाई मात्र उनिहरुको उत्पादनले १० महिना भन्दा बढी खान पुग्दछ । त्यसै गरि आफ्नो उत्पादनले ७ महिना देखि ९ महिना सम्म खान पुग्नेको अनुपात १५ प्रतिशत रहेको छ । ६ महिना भन्दा कम तर ४ महिना भन्दा बढी खान पुग्नेको अनुपात सबै भन्दा बढी (३५%) छ भने केवल ३ महिना मात्रै खान पुग्नेहरुको संख्या २८ प्रतिशत रहेको छ ।

१.२ संघ, प्रदेश तथा अन्य निकायहरुसंग भएका समन्वय, समझदारीहरु तथा तिनका उपलब्धिहरु

क्र.सं.	संघ	प्रदेश	अन्य निकायहरुसंग
१	दुङ्ला सडक निर्माण, हुल्चुक गोरेटो बाटो निर्माण, धार्चे आमा समूह भवन निर्माण, केरौंजा युवा क्लब भवन निर्माण, मञ्जुश्री मा.वि. घेराबार निर्माण ।	तमु क्वोइवु भवन निर्माण, लाप्राक	डि.एफ.आइडी/मोटम्याकडोनाल्ड, जि.एन.आइ, लेजामि द लाप्राक, यु.एन.डि.पी, छायाँ नेपाल आदि निकायहरुसंगको सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रम संञ्चालन भइरहेको तथा सम्पन्न गरिएको।

१.३ कुल विनियोजित बजेट र समिक्षा अवधि असार मसान्तसम्मको खर्च स्थिति

मिति २०७७ श्रावण १ गते देखि २०७८ असार ३१ गते सम्मको आय विवरण			
शीर्षक	**प्रस्तावित आय**	**वास्तविक आय**	**मौज्दात**
संघीय सरकार	२५,८७,१९,८१०	२२,९७,१९,८१०	२,९०,००,०००
१३३११ समानिकरण अनुदान	९,०४,००,०००	९,०४,००,०००	०
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	१३,९३,१९,८१०	१३,९३,१९,८१०	०
१३३१४ विषेश अनुदान चालु	५०,००,०००	०	५०,००,०००
१३३१६ समपुरक अनुदान चालु	२,४०,००,०००	०	२,४०,००,०००
प्रदेश सरकार	२,८२,२३,०००	२,६७,२३,०००	१५,००,०००
१३३११ समानिकरण अनुदान	१,२२,८१,०००	१,२२,८१,०००	०
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	३९,४२,०००	३९,४२,०००	०
१३३१६ समपुरक अनुदान चालु	१,२०,००,०००	१,०५,००,०००	१५,००,०००
राजस्व बाडफाड	७,७६,९८,२१०	६,४५,२१,३६०.१४	१,३१,७६,८४९.८६
११३१५ घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	३,००,०००	४,६३,३७०.४०	(१,६३,३७०.४०)
११४११ बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिबृद्धि कर	७,४७,८०,२१०	६,०१,२२,८१३.७४	१,४६,५७,३९६.२६
११४५६ बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	२६,१८,०००	३९,३५,१७६	(१३,१७,१७६)
अन्तरिक श्रोत	६,०८,७५,५००	२१,०७,८२२	५,८७,६७,६७८
११३१४ भुमिकर/मालपोत	८,००,०००	८,४१,३१२	-४१,३१२
११३२१ घरवहाल कर	१,००,०००	८१,४१२	१८,५८८
११३२२ वहाल विटौरी कर	५०,०००	०	५०,०००
११६९१ अन्य कर	२०,०००	०	२०,०००
१४२२१ न्यायिक दस्तूर	१०,०००	०	१०,०००

१४२२४ परीक्षा शुल्क	१,८०,५००	१,७१,२००	९,३००
१४२४१ पार्किङ्ग शुल्क	१०,०००	०	१०,०००
१४२४२ नक्सापास दस्तुर	५०,०००	०	५०,०००
१४२४३ सिफारिश दस्तुर	३,००,०००	५२,५००	२,४७,५००
१४२४४ व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	४,००,०००	१,०५,६००	२,९४,४००
१४२४५ नाता प्रमाणित दस्तुर	२०,०००	१३,६९५	६,३०५
१४२४९ अन्य दस्तुर	१०,०००	७७,८१५	-६७,८१५
१४२५३ व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१,००,०००	१,७५,२५०	-७५,२५०
१४३१२ प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	१०,०००	२,०००	८,०००
१४५२९ अन्य राजस्व	३,००,०००	५,५७,०९०	(२,५७,०९०)
१५१११ बेरूजू	२,५०,०००	२९,९४८	२,२०,०५२
३२१२२ बैंक मौज्दात	५,८२,६५,०००	०	५,८२,६५,०००
जम्मा	**४२,५५,१६,५२०**	**३२,३०,७१,९९२.१४**	**१०,२४,४४,५२७.८६**

मिति २०७७ श्रावण १ गते देखि २०७८ असार ३१ गते सम्मको व्यय विवरण			
शीर्षक	**बार्षिक बजेट**	**खर्च**	**खर्च(%)**
चालु	**२५,४५,८६,८३५.५६**	**१९,११,३४,७८८.९१**	**७५.०८**
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	९,०५,०६,७६४	६,७५,७८,४७८.७७	७४.६७
२१११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	६०,००,०००	५६,०४,५००	९३.४१
२११२१ पोशाक	१५,८२,०००	७,५७,२००	४७.८६
२११३१ स्थानीय भत्ता	४९,३१,०००	१२,७६,३५२	२५.८८
२११३२ महंगी भत्ता	१८,००,०००	८,२४,८०३	४५.८२
२११३३ फिल्ड भत्ता	७०,०००	०	०
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	३,००,०००	३,००,०००	१००

२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१,००,०००	१,००,०००	१००
२११३९ अन्य भत्ता	६,५०,०००	५,४०,३००	८३.१२
२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	३,००,०००	३,००,०००	१००
२११४२ पदाधिकारीअन्य सुबिधा	१,०२,१०,०००	८६,७१,२३८	८४.९३
२१२१२ कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	२०,००,०००	५,१०,९४१.५४	२५.५५
२१२१३ कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२,००,०००	०	०
२१२१४ कर्मचारी कल्याण कोष	१०,००,०००	१,००,०००	१०
२२१११ पानी तथा बिजुली	१,५०,०००	४८,६४४	३२.४३
२२११२ संचार महसुल	१३,२७,०००	४,२८,०३०	३२.२६
२२११३ सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	१,००,०००	०	०
२२२११ इन्धन (पदाधिकारी)	४,००,०००	३,०७,३४३.५०	७६.८४
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	४,००,०००	७२,६६४	१८.१७
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	१२,००,०००	९,५१,२८०.८२	७९.२७
२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	४,००,०००	१,७४,०११.६०	४३.५
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३,००,०००	१,८००	०.६
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	५१,५८,०००	४८,४८,३८८.२०	९४
२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२६,६७,०००	२६,६७,०००	१००
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	१,५०,०००	११,३५०	७.५७

२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२२,१४,२८१.७१	२२,०७,९९२.४८	९९.७२
२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	१,०३,०००	५९,२२०	५७.५
२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१०,००,०००	६,८६,५८८	६८.६६
२२४१३ करार सेवा शुल्क	९४,००,०००	६७,००,४८६.३३	७१.२८
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	१०,००,०००	१,३८,२४०	१३.८२
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	७१,४१,१०७.१८	२१,९५,५१७.५३	३०.७४
२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	२०,३६,५५४.२२	१३,६९,७८०.३०	६७.२६
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	३,१२,४१,६८९.५३	२,२५,४१,५९१.२१	७२.१५
२२५२९ विविध कार्यक्रम खर्च	२,५०,०००	२,००,०००	८०
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	५२,४२,०००	४८,८१,०१५	९३.११
२२६१२ भ्रमण खर्च	३,००,०००	६३,२००	२१.०७
२२७११ विविध खर्च	२,३५,५७,४३८.९२	१,९८,२२,५११.१८	८४.१५
२२७२१ सभा सञ्चालन खर्च	८,००,०००	७,९९,१८५	९९.९
२५१११ गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई चालु सहायता	१,२६,३७,०००	१,०२,९८,०१८.९९	८१.४८
२५११२ गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई पूँजीगत सहायता	५२,००,०००	५१,९५,८९३.८६	९९.९२
२५३१५ अन्य सस्था सहायता	१३,००,०००	१२,५१,८४२.२०	९६.३
२७२११ छात्रवृत्ति	४३,४२,०००	३१,९१,६००	७३.५१
२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	८०,००,०००	८०,००,०००	१००
२७२१३ औषधीखरिद खर्च	३९,२०,०००	३७,९६,३१२	९६.८४

२७२१९ अन्य सामाजिक सहायता	८,००,०००	४५,०००	५.६३
२८१४२ घरभाडा	१५,००,०००	१०,३६,५५०	६९.०९
२८१४९ अन्य भाडा	७,००,०००	५,७९,९१९.४०	८२.८५
पूंजीगत	**१७,०९,२९,६८४.४४**	**७,६८,८९,५५४.१२**	**४४.९८**
३११११ आवासीय भवन निर्माण/खरिद	६०,००,०००	८,९९,२२८	१४.९९
३१११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	८,६४,४२,०००	२,९०,६५,७७९.७९	३३.६१
३११२१ सवारी साधन	१२,००,०००	११,३२,०००	९४.३३
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	३१,३४,०००	२९,८५,८६४.७०	९५.२७
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	१६,३२,०००	१५,८९,९९९.८५	९७.४३
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	५७,५५,७८६.३०	४८,४१,५५६.७८	८४.१२
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	५,००,०००	४,८०,०००	९६
३११५४ तटबन्ध तथा बाँधनिर्माण	४,९७,०६०.३७	४,१७,१५३.६८	८३.९२
३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	८,००,०००	७,०८,७४७.४०	८८.५९
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	६३,००,०००	१०,९२,६०२.५८	१७.३४
३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	३,९७,३१७.२७	३,६६,०४३	९२.१३
३११५८ सरसफाई संरचना निर्माण	१८,६३,११२.४१	१७,२०,७६९.४१	९२.३६
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	५,१७,६५,२८९.९०	२,८७,१२,८०८.४५	५५.४७
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	४६,४३,११८.१९	२८,७७,०००.४८	६१.९६
जम्मा	**४२,५५,१६,५२०**	**२६,८०,२४,३४३.०३**	**६२.९८**

१.४ विषयगत क्षेत्र अनुसार विनियोजित बजेटको खर्च स्थिति(असार मसान्त सम्म)

आ.व. : २०७७/७८ महिना : सबै अवधी : २०७७/०४/०१-२०७८/०३/३१				
सि.नं.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
क	**आर्थिक विकास**	**२,६७,४६,५७७.३२**	**१,८७,४६,६७६.४०**	**७०.०९**
१	कृषि	१,४८,४३,६०२.१७	१,१०,५९,४३३.५९	७४.५१
२	उद्योग	३०,००,०००	२०,८९,३६५	६९.६५
३	पर्यटन	४८,०८,५४२.१८	२३,२२,०५०.९८	४८.२९
४	जलश्रोत तथा सिंचाई	१०,००,०००	९,०७,५९७.९३	९०.७६
५	पशुपन्छी विकास	३०,९४,४३२.९७	२३,६८,२२८.९०	७६.५३
ख	**सामाजिक विकास**	**१२,५८,५५,५७५.०८**	**९,९१,५३,९८१.३१**	**७८.७८**
१	शिक्षा	७,६०,४५,४३३.९८	७,०७,६२,८५७.७९	९३.०५
२	स्वास्थ्य	३,८१,६६,५२५.६८	२,३६,४६,९३९.२९	६१.९६
३	खानेपानी तथा सरसफाई	६३,००,०००	१०,९२,६०२.५८	१७.३४
४	भाषा तथा संस्कृति	१,००,२८१.७१	९८,८७५	९८.६
५	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	१५,१६,२६५.५४	३,९६,१८९.१५	२६.१३
६	युवा तथा खेलकुद	४,९७,०६८.१७	३,९६,४७७	७९.७६
७	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	३२,३०,०००	२७,६०,०४०.५०	८५.४५
ग	**पूर्वाधार विकास**	**१४,७६,६०,६२९.९०**	**६,२७,७८,५१६.७६**	**४२.५२**
१	यातयात पूर्वाधार	१,६६,२२,०७५.१९	१,४०,३८,५६४.०३	८४.४६
२	भवन, आवास तथा सहरी विकास	१०,४४,४५,११२.५८	३,५३,७५,१९०.५१	३३.८६
३	उर्जा	८,००,०००	७,८०,०००	९७.५
४	सम्पदा पूर्वाधार	२,५७,९३,४४२.१३	१,२५,८४,७६२.२२	४८.७९
घ	**सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र**	**१,५४,६४,२८३.७०**	**९८,२७,९५९.५९**	**६३.५५**
१	बन	१,९७,३१७.२७	१,८७,५९०	९५.०७
२	वातावरण तथा जलवायु	७,९४,३२५.९१	६,८५,३५३.६८	८६.२८

३	विपद व्यवस्थापन	३,५७,०००	०	०
४	मानब संशाधन विकास	१,७७,८१९.५१	७४,८८५	४२.११
५	शान्ति तथा सुव्यवस्था	३२,००,०००	२९,५३,८३१.२९	९२.३१
६	कानुन तथा न्याय	४,००,०००	३,४९,९५०	८७.४९
७	शासन प्रणाली	८४,८२१.०१	८१,९५०	९६.६२
८	तथ्यांक प्रणाली	२,०३,०००	१,२९,०७०	६३.५८
९	श्रम तथा रोजगारी	९४,७०,०००	४८,८६,३१४.६२	५१.६
१०	योजना तर्जुमा र कार्यन्वयन	३,००,०००	२,९९,६००	९९.८७
११	प्रशासकीय सुशासन	२,८०,०००	१,७९,४१५	६४.०८
ङ	**कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक**	**१०,९७,८९,४५४**	**७,७५,१७,२०८.९७**	**७०.६१**
१	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१०,९७,८९,४५४	७,७५,१७,२०८.९७	७०.६१
कुल जम्मा		**४२,५५,१६,५२०**	**२६,८०,२४,३४३.०३**	**६२.९८**

१.५ चालु आ.व.मा देखिएका मुख्य समस्या तथा अवरोधहरु

क) समयमै संघ सरकारवाट नमुना कानुन तथा नीतिहरु उपलव्ध गराउन नसक्नु, तिनवटै सरकार बीचमा आवश्यक समन्वय तथा सहकार्यको कमी ।

ख) कोभिड १९ को महामारीबाट सिर्जीत बन्दाबन्दीको प्रत्यक्ष प्रभाव योजना कार्यान्वयनको मुख्य समयमा पर्दा सम्पूर्ण कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन हुन नसक्नु ।

ग) संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार विच तथा स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐनमा रहेको क्षेत्राधिकारमा अन्योलता हुनु ।

घ) स्रोत विनियोजनको मापदण्ड भूगोललगायत अन्य पूर्वाधारलाई मान्नुपर्ने साथै समयमै स्थानीय सरकारलाई स्रोत उपलव्ध नहुनु ।

ङ) उपभोक्ता समितिहरुको क्षमतामा कमी, राजनीतिक प्रतिसोध तथा समन्वयको अभावले योजना संञ्चालन तथा कार्यन्वयनमा समस्या ।

च) दिगो विद्युतीकरण, सूचना तथा संञ्चार माध्यमको अभाव ।

खण्ड २ : आगामी आ.व.२०७८।०७९ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम

२.१ सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धिहरु

<u>सोचः</u>"सुन्दर, सुरक्षित, समृद्ध धार्चे"

<u>दीर्घकालीन सोचको व्याख्याः</u>

सुन्दरः प्राकृतिक श्रोतको दिगो उपयोग, वातावरण मैत्री विकास, प्रदुषण मुक्त, हराभरा, सांस्कृतिक मूल्य रमान्यता ।

सुरक्षितः विपद् प्रतिरोधी आवास र पुर्वाधार विकास भएको, विपद् जोखिम न्यूनीकरण भएको, आधारभूत स्वास्थ्य, शिक्षा र खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित भएको, शान्ति सुरक्षा प्रभावकारी भएको, सबै प्रकारका विभेद र द्वन्द्वको अन्त्य भएको।

समृद्धः १) आय वृद्धि भई समतामूलक वितरण भएको ।

२) मानव विकास सूचकांकमा उल्लेख्य वृद्धि भएको ।

३) रोजगारका अवसरहरु विस्तार भएको ।

४) दिगो विकास तथा आवधिक योजनाका लक्ष्य प्राप्त भएको ।

<u>लक्ष्य</u>

प्राकृतिक श्रोतको दिगो उपयोग, कृषिको व्यवसायिकरण, वातावरण मैत्री पूर्वाधार विकास, परम्परागत लोकसँस्कृतिको संरक्षण र पर्यापर्यटनको सम्बर्द्धन गर्दै समष्टिगत सामाजिक तथा आर्थिक विकासद्वारा नागरिकको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार भएको हुनेछ ।

<u>उद्देश्यहरु:</u>

१) व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन, पर्यटन र उद्योग व्यवसायका माध्यमबाट रोजगारी र आयमावृद्धि गर्नु,

२) आधारभूत स्वास्थ र सरसफाइ तथा गुणस्तरीय शिक्षाका माध्यमबाट समावेशी विकास गर्नु

३) वातावरणमैत्री दिगो भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्नु,

४) प्राकृतिक श्रोत र साधनहरुको दिगो उपयोग गर्नु,

५) संस्थागत सुशासन कायम भई प्रभावकारी सेवा प्रवाह हुनु,

अपेक्षित उपलब्धिहरु (प्रतिफल)

आवधिक योजनाको समष्टिगत लक्ष्य	सूचक	इकाई	आधाररेखा आ.व. ०७५-७६ सम्मको अवस्था	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)	
				०७८।०७९	०८०।०८१
	मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकांक	०.५७४	०.६००	०.६२४
	आर्थिक वृद्धि	प्रतिशत	७.०६	९.५	९.५
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	रु अर्ब	१.५९	२.०८	२.५०
	प्रतिव्यक्ति वार्षिक आय	रु हजार	८४	१०४	१२०
	आफ्नो उत्पादनबाट वर्षभरि खान पुग्ने परिवार	प्रतिशत	२२	२५	३५
	कृषि क्षेत्रमा संलग्न घर परिवार (कृषि र पशुपन्छी	प्रतिशत	८३	७८	७०

	पालन)				
	आम्दानीको दुई तिहाइभन्दा बढी खानामा खर्च गर्ने परिवार	प्रतिशत	७८	७०	६५
	मापदण्डअनुसार बनेका आवास घर	प्रतिशत	७०	८५	९०
	बाह्रै महिना संचालन हुने सडक	किमि	१५	३०	६०
	रुख विरुवाले ढाकेको क्षेत्र	प्रतिशत	३७	४०	४५
	बेरोजगारी	प्रतिशत	२.२४	२	१
	व्यवसायिकरप्राविधिक सीपयुक्त जनशक्ति	संख्या	३७६	५००	१,०००
	बैदेशिक रोजगारीमा गएकाको संख्या	प्रतिशत	७.८	६	५
	काम गर्ने उमेर समूहमध्ये	प्रतिशत	९७	९८	१००
	पाइपबाट खानेपानी सुविधा पुगेको परिवार	प्रतिशत	२१.३२	१८	१३
*राष्ट्रिय आँकडामा आधारित । **प्रदेशको आर्थिक वृद्धिलाई आधार मानिएको ।					

२.२ आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

क) सम्बोधन

उपस्थित सम्मानित उपाध्यक्ष ज्यू,
गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,
राष्ट्र सेबक कर्मचारीहरु,

१) विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड—१९) को पहिलो लहरको संक्रमणले मानव सभ्यता र मानव जातिमाथि परेको अकल्पनीय संकटसँग जुधिरहँदा अझै संक्रामक, घातक नयाँ प्रकारको दोस्रो लहरको कोरोना भाइरस (कोभिड—१९) संक्रमणले मानवीय जनस्वास्थ्यमा परेको गहिरो, अतुलनीय क्षतिका साथै यसैको कारणले चौतर्फी पर्न गएको नकारात्मक प्रभावसँग जुधिरहेको छ । यस महामारी विरुद्ध धार्चे गाउँपालिका (स्थानीय सरकार) आफ्नो सम्पूर्ण क्षमता, स्रोत र साधनका साथ जुटिरहेको यस कठिन परिस्थितिमा धार्चे गाउँपालिकाको दशौं गाउँ सभामा आ.व.०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दैछु ।

२) प्रस्तुत नीति कार्यक्रमले कोरोना भाइरस (कोभिड—१९) बाट धार्चे गाउँपालिकाबासीको जीवन रक्षा गर्नको लागि संघ, प्रदेशसँगको सहकार्यमा कोरोना भाइरसको खोप व्यवस्था गर्नु र सम्भावित तेस्रो लहरसँग जुध्न तयारी हुँदै यस महामारीबाट शिथिल भएको आर्थिक, सामाजिक लगायतका सम्पूर्ण क्षेत्रलाई चलायमान वनाई सम्बृद्धि हासिल गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

३) दोस्रो लहरको संक्रामक, घातक नयाँ प्रकारको कोरोना भाइरसको (कोभिड—१९) संक्रमणले मानव स्वस्थ्यको क्षेत्रमा देखिएको विषम परिस्थितिमा पनि गरिमामय यस सभा सामु धार्चे गाउँपालिकाको आ.व.०७८-०७९ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा आफैमा गौरव महसुस गरेको छु ।

४) नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि नेपाली जनताले पटक—पटक गरेको ऐतिहासिक जनआन्दोलनहरु, जनयुद्ध र मधेश आन्दोलनको क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अपर्ण गर्दछु । साथै यस अभियानमा संलग्न हुँदा वेपत्ता भएका सम्पूर्ण नागरिकहरु प्रति स्मरण गर्दै घाइते र पीडित प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै नेपालको युगान्तकारी परिवर्तनका लागि भएका राष्ट्रियता,

लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरुको योगदानको उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

ख) विद्यमान परिवेश

५) सेवा प्रवाहको क्रममा विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको दोस्रो लहरको कोभिड–१९ को महामारीबाट जीवन गुमाउनु भएका राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, स्वदेश तथा विदेशमा जीवन गुमाउनु भएका सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदी वहिनीहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोकाकुल परिवारजन प्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दै कोरोना भाइरसबाट संक्रमित हुनु भएका सबै नेपाली दाजुभाई तथा दिदी वहिनीको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

६) महासंकटको यस घडीमा एकजुट भई महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको क्रममा अग्रपंतिमा अहोरात्र खटिनु हुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्वुलेन्स चालक लगाएत राष्ट्र सेवक तथा संघ सस्थाका कर्मचारीको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दछु । जोखिम पूर्ण यस परिस्थितिमा आ–आफनो तहबाट खटिनु हुने जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, सञ्चारकर्मी, व्यापारी, नागरिक समाज लगायत सबै संघ संस्था तथा व्यक्तिहरुलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

७) महामारीको रुपमा फैलिएको नयाँ अति घातक कोरोना भाइरसको महामारीबाट सबै नागरिकलाई सुरक्षित राख्नको लागी गरिएको वन्दावन्दी र संघ सरकार तथा धार्चे गाउँपालिकाले लागु गरिएको स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको पूर्ण परिपालना गरि कोरोना भाइरसवाट धार्चे गाउँपालिकावासीमा पर्न सक्ने गम्भीर असर कम गर्न सहयोग गर्नु भएका सम्पूर्ण धार्चेवासीमा धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनहरुमा अझ बढी सतर्कता, समन्वय र एकता आवश्यक भएकोले एकजुट भएर दृढताको साथ लाग्न र यस महामारीबाट बच्न सरकारले चाल्ने हरेक कदममा निरन्तर साथ र सहयोग पाई रहने विश्वास धार्चे गा.पा.ले लिएको छ ।

८) यस महासंकटमा जुध्न गाउँपालिकासँग हातेमालो गर्दै गाउँपालिकाले स्थापना गरेको कोभिड–१९ उपचार कोषमा स्वच्छिक रुपमा एम्वुलेन्स, स्वास्थ्य सामाग्री, जिन्सी सामान तथा आर्थिक सहयोग गर्नु हुने सबै संघसंस्था एवं व्यक्तिहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै आगामी दिनहरुमा पनि यस्तै साथ र सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

९) कोरोना भाइरसको दोस्रो महामारीसँग जुध्दै धरासायी भएका व्यवसाय, रोजगारी तथा दैनिककार्यलाई निरन्तरता दिदै भावी अवस्थालाई मध्यनजर गरि रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरी यस महामारीवाट रोजगारी गुमाएका श्रमिक, असाहाय, अपाङ्ग व्यक्ति, एकल महिला, जेष्ट नागरिक, गरिव तथा विपन्न वर्ग लक्षित स्वास्थ्य, साना किसान, शिप विकास तालिम, आय आर्जन तथा रोजगारी सृजना हुने उत्थानशिल कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

१०) विपद र जोखिमको दृष्ट्रीकोणले धार्चे गा.पा.अति जोखिम क्षेत्रमा पर्ने भएकोले सम्भावित प्राकृतिक विपदवाट हुन सक्ने जोखिम, पर्न सक्ने क्षती र असरलाई न्युनीकरण गर्नको लागि समावेशी विपद् जोखिम न्युनिकरण, व्यवस्थापन ऐन, नियम र नीति तथा प्रतिकार्ययोजना निर्माण गरि अवलम्वन गरिनेछ । विपदवाट क्षति भएका सार्वजनिक तथा निजी संरचनाको पुननिर्माण र भुकम्प पश्चात सुरक्षित घर पुननिर्माण गर्न बाँकी रहेका संकटासन्न घर परिवारको लगत तयार पारी शत प्रतिशत घरहरुको पुननिर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

११) वढ्दो जलवायु परिवर्तन र यसवाट विश्वव्यापीरुपमा परेको असरवाट धार्चे गाउँपालिका पनि अछुतो नभएकोले यसको असरलाई कम गर्दै अनुकुलनका लागि विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ र भविष्यमा पर्न सक्ने थप असरवाट पर्न सक्ने प्राकृतिक विपदको असरलाई न्यूनीकरण गर्न स्थानीय अनुकुलन योजना वनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१२) सुन्दर सुरक्षित समृद्ध धार्चे भन्ने सोच र लक्ष्यका साथ निर्माण गरिएको पञ्च वर्षिय आवधिक योजना अनुसार लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल प्रासिको अवस्था अध्यावधिक गरि गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्दै समृद्धि हासिल गर्नका लागि गाउँपालिका निरन्तर कृयाशिल रहेको छ ।

१३) धार्चे गाउँपालिका संघिय सरकारको पहुँच बाट ज्यादै टाढा, विकट भौगलिक अवस्थामा भएता पनि पूर्वाधार, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक लगाएत विविध क्षेत्रका बिकासको निम्ति सधै समर्पित रहने प्रण गर्दै सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता बिना समग्र बिकासको लक्ष्य चुम्न सकिन्न भन्ने अठोटका साथ धार्चे गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट र आर्कषक पर्यटकिय गन्तव्यका रुपमा अघि बढाउन पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गर्न जुटिरहेको स्मरण गराउन चाहन्छु ।

१४) "पछाडि कोहि पनि नछुटुन" Leave no one behind भन्ने पक्षलाई मध्यनजर गर्दै जोखिममा रहेका तथा लक्षित वर्गलाई प्रत्यक्ष लाभहुने सहभागितामुलक कार्यक्रम तथा दिगो,

भुकम्प प्रतिरोधात्मक तथा अपाङ्गमैत्री भौतिक संरचना, आर्थिक वृद्धि, रोजगारी सृजना गर्ने योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिई वजेट विनियोजन गर्दै साना तथा टुक्रे योजना कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीलाई वन्द गरि समावेशी अनुगमन र मुल्यांकन प्रणालीलाई पूर्णरुपमा अवलम्वन गरिनेछ ।

१५) धार्चे गाउँपालिका सधै लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, प्रतिस्प्रर्धात्मक वहुदलिय लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली, नागरिक स्वतन्त्रता मौलिक अधिकार, मानव अधिकार, वालिग मताधिकार, आवधिक निर्वाचन, विविधताको सम्मान, पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता तथा स्वतन्त्र निस्पक्ष र सक्षम न्यायपालिका र कानूनी राज्यको अवधारणाको कार्यान्वयनमा प्रतिवद्ध रहेको कुरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

१६) धार्चे गाउँ सरकार आफ्नो गन्तव्यमा सुनिश्चित छ लक्ष्यहरु निर्धारित छन् । नीति तथा कार्यक्रमहरु जनमुखि छन् तथापी हामीसँग सवै अवसरहरुलाई कार्यान्वयन गर्न हाम्रा विकट भौगलिक अवस्था, कानुनी जटिलता, राष्ट्र सेवक कर्मचारीको फेरवदल र विश्व व्यापी कोरोना भाइरसको महामारी आदि कारणहरुले हामीले शत प्रतिशत परिणाम हासिल गर्न कठिनाई भईरहेको छ । चार आर्थिक वर्ष सम्पन्न गर्दै गर्दा सिकेका सिकाई, पहिचान भएका अवसर, आन्तरिक तथा वाह्य समस्या र चुनौतीहरुलाई अबसरमा रुपान्तरण गर्ने थप जिम्मेवारीहरु हाम्रो काँधमा रहेको छ भने प्रभावकारी र जनउत्तरदायी सेवा प्रवाह गर्दै जवाफदेहिता, पारदर्शीता र सुशासनलाई सस्थागत गर्दै स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी र भुमिकालाई थप सशक्त पार्न हामी दृढसंकल्पित छौं ।

उपस्थित गाउँसभा सदस्य ज्यू तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,

अब म धार्चे गाउँपालिकाले विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिको लागि गरिएका महत्वपूर्ण प्रयास, अवसर तथा चुनौतिहरु प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु।

(१७) केन्द्रीय सेवा, सुविधा, पहुँच देखि धेरै टाढा तथा विकट भौगोलिक क्षेत्रमा पर्नु धार्चे गाउँपालिकाको वाध्यता नै हो भने अघिल्लो आ.व. जस्तै विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको घातक कोरोना भाइरसको महामारीको कारणले गर्दा स्थानीय सरकारले गर्नु पर्ने कार्य र प्रवाह गर्नु पर्ने सेवाहरुमा निकै नै समस्या र चुनौति थपिएको छ । तथापि यस विषम परिस्थितको वावजुद पनि यस आ.व.मा धार्चे गा.पा.ले सुन्दर सुरक्षित समृद्ध धार्चे निर्माण गर्नको लागि गरिएको परिकल्पनालाई पुरा गर्न चालिएका कदम तथा महत्वपूर्ण प्रयासहरु निम्नानुसार छनः

- आ.व. ०७७/७८ मा धार्चे गा.पाले आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटनलाई लक्षित गरि तातोपानी मेलाको अवसरमा धार्चे पर्यटन महोत्वस आयोजना गरियो ।
- भूकम्पले दिएको चुनौतिलाई अवसरमा परिणत गर्दै इपीसेन्टर साहसिक माउण्टेन वाईक ट्रेल निमार्ण तथा उद्धाटन ।
- नयाँ वर्षको अवसर पारी आरुघाट, वारपाक सुलीकोट र धार्चे गा.पाको समन्वयमा धार्चेको पर्यटन विकास सम्वन्धी अन्तरकृया ।
- कोरोना महामारीवाट थलिएको आन्तरिक पर्यटनलाई प्रर्वद्धन गर्नको लागि धार्चे गा.पा.मा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई ३ दिने पर्यटन विदाको व्यवस्था ।
- कागज रहित डिजिटल धार्चे भन्ने अवधारणा अनुसार अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणमा सोलिष्टीक एपको प्रयोग गरि अनुगमन गरिएको ।
- वौद्ध हिमालवाट आएको पानीलाई प्रशोधन गरी वौद्ध हिमाल शुद्धजलको नामवाट व्राण्डीङको लागि तयारी ।
- भूकम्प रहित सुरक्षित आवास निर्माण ।
- जैविक गाउँ निर्माण गर्ने प्रयास ।
- मेगा स्कुल आवसीय छात्रावास र्निमाणाधीन ।
- १५ शैयाको सामुदायिक अस्पताल निर्माणाधीन ।
- भूकम्प पछिको धार्चेको पुननिर्माण पुस्तक प्रकाशोन्मुख ।

विद्यमान अवसरहरुः

- धार्चे गाउँपालिका प्राकृतिक सम्पदा र जैविक विविधाताले भरिपूर्ण ।
- पर्यटन (पर्यापर्यटन, साहसिक, साँस्कृतिक) विकासको प्रचुर सम्भावना वोकेको धार्चे गाउँपालिका आन्तरिक र वाह्य पर्यटनको लागि भर्जिन गन्तव्यको रुपमा रहेको छ ।
- धार्चे गाउँपालिकामा जलस्रोत सम्पदाको विकासमा प्रचुर सम्भावना रहेको छ ।
- धार्चे गाउँपालिकामा स्थानीय जैविक उत्पादनहरुको व्राण्डीङ र वजारिकरण ।
- गैरकाष्ठ वनपैदावार तथा खनिज पदार्थमा आधारित उद्योग स्थापना ।
- सेमिनार, चलचित्र छायाँङ्कन, फेष्टीवल पर्यटन सञ्चालन ।
- अध्ययन अनुसन्धानको लागि उपयुक्त ठाउँ ।

विद्यमान चुनौतिहरुः

- दुर्गम गाउँपालिकाको कारणले केन्द्र तथा संघ सरकारसँगको पहुँचमा कमि ।

- विषम भौगोलिक वनावटका कारण पूर्वाधार विकास लगाएत अन्य विकास निर्माणका कार्यहरु सञ्चालनमा कठिनाई ।
- विकट भुगोलका कारण एकीकृत वस्तीविकास तथा यातायात सुविधामा कठिनाई ।
- वर्षेनी पहिरो तथा वाढी प्रकोपको कारणले विकासमा अवरोध ।
- विद्युत तथा सञ्चारका पूर्वाधारहरुको पूर्ण विकास हुन नसक्नु ।
- विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको दोस्रो लहरको कोरोना भाइरसवाट सवै क्षेत्र प्रभावित हुनु ।
- जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरुलाई समय अनुसार सशक्तिकरण गर्दै जान नसक्नु ।
- आन्तरिक राजस्व संकलनको अवसरलाई उपयोग गर्न नसक्नु ।
- छाडा चरन, डढेलो तथा खुल्ला चोरी सिकारी ।
- परम्परागत खेतीप्राणलीमा आधारित रहनु र स्थानीय उत्पादित वस्तुहरुको वजारिकरणको अभाव हुनु ।
- पशु तथा वाली विमा कार्यक्रमलाई व्यापकता दिन नसकिएको ।
- सामुदायिक वन र गाउँपालिका विचमा आवश्यक समन्वय र सहकार्य हुन नसक्नु ।
- प्रचुर सम्भावना रहेको क्षेत्रहरुमा लगानी कर्ताहरु भित्र्याउन नसकिएको ।

गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधार र प्रावधानहरु निम्न रहेका छन्।

- गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासका लागि आवधिक, बार्षिक, रणनीतिक विषय क्षेत्रगत दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नु पर्नेछ ।
- योजना बनाउँदा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समय सीमा र प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद व्यवस्थापन, सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तर सम्बन्धित विषयहरुलाई ध्यान दिनु पर्नेछ ।
- योजना बनाउँदा प्राथमिकता दिनु पर्ने विषयहरुको आधारमा आयोजना तथा कार्यक्रमको प्राथमिकता निर्धारण तथा छनौट गर्नु पर्नेछ ।
- योजना तर्जुमा गर्दा मध्यम र दिर्घकालिन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची तयार गर्नु पर्नेछ ।
- गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत योजना तर्जुमा कार्यविधि बमोजिमको विधि तथा प्रक्रिया अनुसरण गर्नु पर्नेछ ।

योजना तथा वजेट तर्जुमाका आधारहरुः

- नेपालको संविधान
- राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीतिहरु, मौलिक हक (भाग ४)
- आर्थिक अधिकार (धारा ५९), आर्थिक प्रणाली (भाग १९)
- कर लगाउने क्षेत्र (अनुसूचि ८ वमोजिम)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५
- राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन,

(१८) भौगलिक विकट्ता र सिमित स्रोत साधनको वावजुद, कोरोना भाइरसको दोस्रो महामारीले सृजना गरेको विषम परिस्थितिमा पनि धार्चे गाउँपालिका आफ्नो लक्ष्य प्राप्तीको लागि अगाडि वढि रहेको अवस्था भए पनि गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, विकास निर्माण लगाएतका समग्र गतिविधिहरु निकै प्रभावित भएका छन् भने यि सवै अवस्थाहरुले सिकाएका सिकाईवाट आगामी दिनहरुमा कति पनि विचलित नभै अगाडि वढ्नको लागि क्षमता विकासका अवसर प्राप्त भएको छ । तथापि यस विषम परिस्थितिमा पनि आवश्यक सहकार्य, समन्वयको फलस्वरुप गाउँपालिकाले हासिल गरेका केहि महत्वपूर्ण उपलव्धीहरु सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

(१) भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फको उपलव्धी

- भुकम्प पश्चातको निजी आवास पुननिर्माणको कार्यहरु ७ वटा वडाहरुमा गुनोसोमा परेका केहि घरहरु वहेक ७ वटै वडाहरुमा सम्पन्न भएको । यो आ.व.मा वजेट विनियोजन गरि निर्माण कार्यसुरुवात गरिका ४ वटा वडाका वडाभवनहरु मध्ये २ वटा पूर्णरुपमा सम्पन्न भएको र अन्य भवनहरुको काम द्रुतगतिमा सञ्चालनमा रहेको छ । यसै आ.व.मा नयाँ ७ कि.मि.नयाँ सडक निर्माण भएको र १.७ कि.मि सडक स्तरउन्नती भएको छ । गाउँपालिका र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमवाट ७ कि.मि. गोरेटो वाटो निर्माण गरिएको छ ।
- गा.पाको प्रशासनिक भवन निर्माणाधिन रहेको ।
- ४ वटा वडा कार्यालय भवन निर्माणाधीन, १ कोल्ड स्टोर, २ रष्टीक स्टोर, १ तमुकोइवो भवन, काशी गाउँ सभाहल निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- २ वटा अस्पताल निर्माणाधीन ।

- ३ वटा जलविद्युत निमार्णधीन ।
- गा.पा. स्तरीय हाटवजार तथा कोशेली घर निर्माण ।
- दोभानको वुढीगण्डकीमा पक्की पुलको DPR गरिएको ।

(२) आर्थिक विकास तर्फको उपलव्धी

- गा.पा.को पर्यटन गूरुयोजना निर्माण गर्ने चरणमा रहेको ।
- धार्चे गा.पा. र सिभिल बैंक विच सम्झौता गरी ७ जनाले सहुलियतपूर्ण कर्जा प्राप्त गरेको ।
- धार्चे गा.पा.मा व्यवसायीहरुको सहजताको लागि व्यवसायिक सहायता कक्ष स्थापना गरि पान नम्वर उपलव्ध गराएको ।
- लाप्राक नमुना वस्तीमा पर्यटकीय सुचना केन्द्र र कोशेली भवन निमार्ण ।
- निशाराङ च्छो पदमार्ग निर्माणको लागि DPR तयार गरि टेण्डर खोलिएको ।
- पहिलो पटक पशुमा कृतिम गर्भाधानको सुरुवात गरिएको ।
- पशु स्वास्थ्य कर्मीहरुको सञ्जाल गठन ।
- धार्चे गाउँपालिकाले IMTA(International Mountain Tourism Alliance) को निशुल्क सदस्यता प्राप्ती ।
- नेपाल पर्यटन वोर्डले धार्चे उत्कृष्ट ठाउँहरुको फोटो आफ्नो वेवसाइटमा राखेको ।

(३) सामाजिक विकास तर्फको उपलव्धी

- कोरोना भाइरस संक्रमण विरुद्ध गा.पा. कर्मचारी, जनप्रतिनीधि तथा अन्य व्यक्तिहरुलाई खोपको व्यवस्था गरिएको ।
- विश्व भरी फैलिएको महामारी कोभिड १९ को संक्रमितहरुलाई राख्ने क्वारिन्टीनको निमार्ण र संक्रमितहरुको उपचारको लागि कोभिड १९ उपचार कोष स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याएको ।
- एक्सरे जाँच गर्ने व्यवस्था गरीएको ।
- एक घर एक धारा कार्यक्रम अन्तरगत काशी गाउँ, गुम्दा, लापुवेशीमा निर्माणधीन रहेको ।
- मेगा विद्यालयको छात्रावास भवन निमार्णाधीन रहेको ।
- ४ वटा क्वारीनटीन निर्माण, १ इसोलेसन सेन्टर निर्माण गरिएको ।
- गा.पा स्तरीय खेलकुद समिति गठन
- धार्चे गा.पा स्तरीय महिला सञ्जाल गठन,

- गा.पा.को समन्वयमा धार्चे उद्योग वाणिज्य संघ एकाई गठन भएको ।
- ३८ वटा स्थायी शिक्षक दरवन्दी पदपूर्ती ।
- धार्चे गा.पा.को स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्थालाई मध्यनजर गरि सम्भव नेपालसँगको सहकार्य र आर्थिक सहयोगमा थप एक एम्वुलेनस व्यवस्थापन गरिएको ।
- ४३४ (२३६ महिला र १९८ पुरुष) जेष्ठ नागरिक तथा २५२ (११४ महिला र १३८ पुरुष) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई परिचय पत्र वितरण गरिएको ।

(४) वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फको उपलव्धी

- कस्तुरी तथा मृग पालन सम्वन्धी गोष्टी सम्पन्न गरिएको ।
- ४ अग्नी पिडित घरपरिवारलाई राहत वितरण गरिएको ।

(५) सस्थागत तथा सुशासन तर्फको उपलव्धी

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले व्यवस्था गरे अनुसार धार्चे गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी मितव्यायी, सरल र पहुँच योग्य वनाउन राजस्व संकलन गर्ने कार्यलाई सरल, सहज र भरपर्दो वनाउनको लागि एकीकृत कर संकलन प्रणाली सफ्टवेयर जडान गरि कार्यान्वयनमा ल्याएको,
- धार्चे गाउँ पालिकाले आ.व.०७६।०७७ को सस्थागत स्वमूल्यांकन सञ्चालन गरि १० विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत १०० वटा सुचकहरुमा स्वमूल्यांकन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । सो मूल्यांकनवाट १०० मा ४६.५० अङ्क प्राप्त गरी कमजोर अवस्थामा रहेको देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाको काम कारवाहीलाई व्यवस्थित गरि विधिको शासन, पारदर्शी, जवाफदेहि, परिणाममूखि र नागरीकमैत्री शासन व्यवस्था कायम गर्न ४ ऐन, २१ वटा कार्यविधि, १ नीति निर्देशिका, २ नियमावली, ३ वटा निर्देशिका, १ नीति, १ मार्गदर्शन निर्माण गरी सम्मानीत सभाले पास गरी गर्दै आएको छ ।

(च) आगामी आ.व.का प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख कार्यक्रमहरु

(क) आर्थिक विकास

(ख) सामाजिक विकास

(ग) भौतिक पूर्वाधार

(घ) वन वातावरण

(ङ) संस्थागत तथा सुशासन

(छ) आगामी आ.व.का प्रमुख नीतिहरु

क, आर्थिक विकास

राजस्व तर्फ

(१९) आन्तरिक राजस्व संकलन गर्ने कार्यलाई सफल वनाउनको लागि "राजश्व संकलन भार होइन संमृद्धिको आधार हो" भन्ने चेतना जागरण गराउन कर सम्बन्धि प्रशिक्षण, छलफल वा तालिम कार्यक्रम मार्फत सचेतना अभियान निरन्तर संचालन गरिनेछ भने गाउँपालिका भित्र उच्चतम तथा समयमा कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिनेछ ।

(२०) आन्तरिक राजस्व वृद्धिको लागि धार्चे गाउँपालिकाले निर्माण गरेको आन्तरिक राजश्व सुधार कार्ययोजना अनुसार आन्तरिक राजस्व संकलन गरि धार्चे गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन आन्तरीक राजश्व सुधार कार्ययोजना अनुसार आन्तरिक राजस्व संकलनमा वृद्धि गरिनेछ । साथै राजस्वका थप क्षेत्रहरु पहिचान गरी राजस्व वृद्धि गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।

(२१) व्यवसायको पहिचान, दर्ता, अभिलेखीकरण र वर्गीकरण गरि व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न सफ्टवेयर प्रणालीमा आवद्ध गर्ने साथै वगीृकरण र कारोवारको आधारमा व्यवसाय करको दर निर्धारण गरी राजश्व संकलन गरिनेछ ।

(२२) गाउँपालिकालाई प्राप्त राजस्वका अधिकारसँग सम्बन्धित व्यक्तिगत सम्पत्तिहरू, व्यापार व्यवसायहरू, सेवा सुविधाहरू आदिको अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक गरिने छ । सेवा शुल्क निर्धारण गर्दा सामाजिक न्यायको आधारमा उपेक्षित वर्गका लागि सहुलियत हुने गरी तोकिए बमोजिम सेवा शुल्क निर्धारण गरिनेछ ।

(२३) राजस्व प्रशासनलाई अझ चुस्त र पारदर्शी बनाउन गाउँपालिका र सबै वडा कार्यालयहरुमा राजस्व प्रशासनका लागि सफ्टवेयर जडान गरी कम्प्युटर बिलिङको सुरुवात गरिनेछ । राजस्व प्रशासनमा काम गर्ने कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । गाउँपालिकाको राजस्व प्रशासनलाई थप प्रभावकारी बनाउन, राजस्व परामर्श समितिको सक्रियतामा समितिले नियमित राजस्व असुलीको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(२४) व्यवसायीहरुलाई करको दायरामा लैजाने र यसका लागि उद्योगि व्यवसायिहरुसँग आवश्यकतानुसार समन्वय गरी कार्य गर्ने । व्यवसायमा कर तिर्ने व्यवस्था तथा कर नीतिको बारेमा आवश्यक अभिमुखिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने, स्थानीय तहमा संचालनमा

रहेका दर्ता भएका र नभएका सबै खाले उद्योग व्यावसायहरुको तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने व्यावसाय दर्ता अभियान संचालन गर्ने ।

कृषि तर्फ

(२५) धार्चे गाउँपालिकामा कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक कर्मचारीको व्यवस्था गरी सेवा केन्द्र मार्फत सबै किसानको पहुँच हुने गरी कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी प्राविधिक सेवा विस्तार गरिनेछ ।

(२६) धार्चे गा.पा. को कुल क्षेत्रफलको ९.८३% कृषि योग्य भूमिको असिमित उपयोग गरी कृषिमा आत्म निर्भर वन्नको लागि र कृषि योग्य जमिनमा पहुँच नरहेका लगभग १७% घर परिवारको खाद्य असुरक्षालाई घटाउने नीति लिईने छ । यसको लागि वाँझो तथा खाली जग्गालाई उपयोग गर्ने नीति अनुसार कृषि उत्पादन वढाउन कृषियोग्य जमिनमा पहुच वृद्धि गर्दै सिचाई सुविधालाई वढाईने छ ।

(२७) धार्चे गाउँपालिकाको हावापानी र माटो सुहाउँदो कृषि उत्पादन (मकै, आलु, गहुँ, जौ, भटमास, कोदो) आदिको उत्पादनमा वृद्धि गर्नको लागि जग्गा वर्गिकरण गरि लागत सङ्कलन गरिनेछ भने खाद्य सुरक्षामा विशेष जोड दिदै आवश्यक वजेट विनियोजन गराइने छ ।

(२८) रैथाने विउ तथा विजनको नशल सुधार गरि उन्नत रैथाने विउको विकासको नीति लिईने छ भने आलु, गहुँ, जौ, भटमास र शिलाम खेतिको क्षेत्र विस्तार गरि कृषिमा आत्मर्निभर गर्ने नीति अनुसार हरियो तरकारी उत्पादन र प्रयोग दर १ प्रतिशत वाट वढाएर १० प्रतिशत वनाइने छ ।

(२९) कृषिमा यान्त्रिकरण, आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै यसलाई मर्यादित पेशाको रुपमा विकास गरिनेछ । यसका लागि वडागत रुपमा संचालन भई रहेको पकेट-ब्लक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ भने यो आ.व. देखी कृषक दर्ता तथा सूचिकरण गरि राष्ट्रिय किसान परिचय पत्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(३०) उत्पादनमा हाम्रो साथ वस्दीन म खाली हात भन्ने नारालाई सफल वनाउन गाउँपालिकामा रहेको सवै खाले जमिनको उपयोग गर्दै खाद्य असुरक्षालाई हटाउन कृषि योग्य भूमिको पूर्ण उपयोग, परम्परागत कृषि पेशालाई आधुनिकिकरण गर्दे अर्गानिक खेतीको लागि विभिन्न निकायहरुसँगको सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(३१) स्थानीय उत्पादन र खपतमा विशेष जोड दिई प्रत्येक आ.व.मा धार्चेवाट उत्पादि स्थानीय वस्तुको व्राण्डीङ, लेवलिङ र प्याकेजिङ गर्नको लागि वजेट विनियोजन गरिने छ ।

(३२) गाउँपालिका भित्र उत्पादित वस्तुहरुको व्यवस्थापन र वजारीकरणको लागि “एक वडा एक महिला कृषि सहकारी निर्माण” गरी उत्पादित वस्तुहरुको व्यवस्थापन र वजारीकरणको लागि कोष खडा गरी अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

(३३) उपयोग विहिन भूमिलाई गा.पा.को स्वामित्वमा ल्याई कृषिमा आत्मनिर्भर वन्नको लागि व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जग्गा लिजमा उपलव्ध गराइने नीति लिइनेछ ।

(३४) व्यवसायिक सिप सिकेका, वैदेशिक रोजगारीवाट फर्किएका, कोरोना भाइरसको महामारीवाट व्यवसाय तथा रोजगारी गुमाएका श्रम शक्तिहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी ति व्यक्तिहरु लक्षित गरि व्यवसाय सञ्चालनको लागि युवा तथा लक्षित वर्ग उद्यमशिलता विकास अनुदान कोषलाई निरन्तरता दिई सञ्चालन गरिने छ ।

(३५) वातावरण तथा मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पर्न नदिन तथा दीर्घकालिन कृषि विकासको निम्ति रासयनिक विषादीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै माटो परिक्षण, बाली उपचार शिविर सञ्चालन, जैबिक तथा वनस्पतिक बिषादी निर्माण पद्धतिमा जोड दिईने छ, भने होटल तथा पसलहरुमा अर्गानिक उत्पादनको टे«ड मार्क राखी व्यबसायलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(३६) कृषिलाई व्यवसायिक तथा आधुनिकीकरण गर्नको लागि कृषिजन्य पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ भने आलुको सुपर जोन र अन्य सवै वडाहरुलाई पकेट एरियावाट व्लकमा स्तर उन्नती गरीने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । उत्पादित स्थानीय कृषि वस्तुहरुको खपतको लागि एक वडा एक सङ्कलन केन्द्र र हाटबजार नभएका वडारुमा हाटबजार निर्माण गर्ने साथै गा.पा. स्तरीय संकलन केन्द्र निर्माण गरिने छ ।

(३७) एक वस्ती एक व्यबसायिक अर्गानिक खेती उत्पादनको लागि (बेसार अदुवा, फापर, तरुल, सखरखण्ड, कफि, सिस्नु, अल्लो, अलैंची, कागती, केरा भुँइकटहर, एवोकाडो, जापानीज कटुस, स्याउ, किम्वु, टिम्मुर, दाँते ओखर, तरकारी खेती) कृषक समुहहरुलाई विउ खरिदमा ७५% अनुदान निरन्तरता दिइने छ ।

(३८) माटोको स्वस्थता कायम गरी उर्वराशक्ति दीर्घकालीन रुपमा कायम राख्न गोठेमल, कम्पोष्ट मल, जैविक मल, हरियो मल, पशुमुत्र सङ्कलन र प्रयोगमा जोड दिईने छ ।

(३९) गाउँपालिका भित्रै प्रमुख रुपमा उत्पादन हुने नगदेवाली (आलु, भटमास, सिलाम) आदिमा गाउँपालिकालाई आत्म निर्भर बनाइनेछ भने यि नगदे वालीको विउ विजनको उत्पादन केन्द्रकोरुपमा विकास गरिने छ ।

(४०) उच्च मूल्यका सम्भावित जडिवुट्टिहरु, मौसमी तथा वेमौसमि फलफुलहरुको व्यावसायिक खेति गर्नको लागि कृषक समुहहरुलाई आवश्यक अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ ।

(४१) मौसमी तथा वेमौसमि फलफुलहरुको व्यावसायिक खेतिको लागि आवश्यक पर्ने सिचाइको व्यवस्था गरिनेछ भने सिंचाइको सम्भावना नभएको ठाउँमा थोपा सिचाई, पलाष्टिक पोखरी निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(४२) भुमिको खण्डीकरण गरी वाँझो राख्ने चलनलाई निरुत्साहित गर्न भुमी बैंकको स्थापना गरी खण्डीकरणमा आधारित खेती प्रणालीमा जोड दिई कृषि उत्पादकत्व बढाउन सिंचाईको व्यवस्था मिलाईने छ । साथै भुमि सम्बन्धि अभिलेखलाई बिद्युत्तिय प्रणालीमा व्यवस्थित गर्दै अध्यक्ष कृषि पर्यटन परियोजना सञ्चालनमा ल्याई हरेक वर्ष उत्कृष्ट कृषकलाई पुरस्कार वितरण गरिने छ ।

(४२) व्यवसायिक सुरक्षणका लागि व्यवसाय विमा तथा सुरक्षाको सामाग्रि सम्वन्धमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ । कृषि फर्म बालि बिमा गर्दा लाग्ने प्रिमियममा नेपाल सरकारले दिने सुविधा वाहेकलाई १०० प्रतिशत मानि ५० प्रतिशत अनुदान यस पालिकाद्वारा प्रदान गर्ने ।

(४३) हालैमात्र नेपाल भित्रिएको जापानीज प्रविधिको अंगारवाट वनाइने अर्गानीक वायो चार मलमा गौमुत्रको समिश्रण भएकोले लार्के हिमाल वायो चार प्रा.लि.ले गोरखाको १० किलोमा उत्पादन गर्न लागेको उक्त प्रालिसँग धार्चेको गौमुत्र संकलन गरी विक्री वितरण गर्न गोठालोहरुलाई प्लास्टिकको ड्रम वितरण गर्ने नीति लिएको छ भने उक्त मल खरिदमा कृषकहरुलाई अनुदान उपलव्ध गराइने छ।

(४४) रोपेको वर्ष दिनमै टिप्न मिल्ने धुपी र धुपीभित्र रोपेको वर्ष दिनमै ३ पटक पात टिप्न मिल्ने रोजमेरी फुल खेती १४०० देखि २२००मिटर) गर्न लार्के हिमाल जडिवुटी उद्योग प्रालिसँग सहकार्य गरी ५० रोपनी जग्गामा खेती गर्न ३ वटा समुहलाई ५० प्रतिशत अनुदान दिलाउने नीति लिइने छ।

(४५) धार्चे गाउँपालिकाको अवस्था अनुसार नगदे वालीको लागि शित भण्डारण, पलाष्टीक पोखरी निमार्ण गर्नको लागि किसानहरुलाई आवश्यक वजेट अनुदानको व्यवस्था गरिने छ भने कृषकहरुलाई निशुल्क तरकारीको बीउ मिनीकिट वितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(४६) धार्चे गाउँपालिकाको कृषि क्षेत्रलाई व्यवस्थीत र मर्यादित वनाउनको लागि कृषकको व्यक्तिगत विवरण, व्यवसायीक विवरण, प्राप्त गरेको सहुलियत तथा सुविधा समेतलाई जानकारी हुने गरी कृषि डायरी तथा कृषक परिचय पत्र कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

पशुपक्षीं विकास

(४७) यस गा.पा. मा पशु तथा पक्षींको विकास तथा व्यवसायिक उत्पादनको प्रचुर सम्भावना भएता पनि ४९% घरपरिवार मात्र जिविको पार्जनका लागि यस पेशामा संलग्न रहेका छन । यस अवस्थालई सुधार गरि पशु तथा पंक्षीको विकास तथा व्यवसायिक उत्पादनलाई विशेष प्राथमिकता दिने नीति लिदै व्यवस्थित र व्यवसायिक पशुपंक्षी पालनमा अनुदानको व्यवस्था गरी मासु, अण्डा तथा दूधमा आत्मर्निभर हुने नीति लिइनेछ ।

(४८) भेडा तथा वाख्राको व्यावसायिक उच्च महत्व रहेका हुल्चुक, केरौजा, भिरकुना, गुम्दामा बाख्रापालन व्यवसायलाई व्यवस्थीत गरिने छ । लाप्राक, सिङला, उहियाको लाक्पाल क्षेत्रमा भेडा पालन व्यवसाय सञ्चालनको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै वाख्रा तथा भेडाको पकेट क्षेत्र बनाईने छ ।

(४९) धार्चे गाउपालिकालाई, मासु तथा अण्डामा आत्मानिर्भर बनाउनको लागि लाप्राक, गुम्दा, केरौजा, उहिया र लापुमा कुखुरा, कालिज, वट्टाई तथा तित्रा पालनमा जोड दिई उपयुक्त स्थानमा ह्याचरी सेन्टर स्थापना तथा गाउँपालिका भित्र कुखुराको चल्ला उत्पादन गर्नको लागि अन्य निकायसँग सहकार्य गरीनेछ ।

(५०) बाहिरबाट अबैध रुपमा भित्रने पशु पंक्षीलाई रोक लगाई स्थानीय पशु नश्ल सुधारको माध्यमबाट पशुपालन व्यवसायिलाई प्रोत्साहन गरी धार्चे गाउँपालिकाको बजार क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार पशु बधशालाको निर्माण गरी स्वच्छ र स्वस्थ्य मासु खपत गराईनेछ ।

(५१) एकिकृत पशुपालन कार्यलाई प्रोत्साहान गरी पानीको अभाव रहेको खर्कहरुमा आकासे पानी संकलनको लागि प्लास्टीक पोखरी, सामुहिक गोठ, चरन खर्क आदिको निर्माण गर्दै लगिने छ ।

(५२) धार्चे गाउँपालिका भित्र उत्पादित भेडाको उन सङ्कलन गरी उनसँग सम्वन्धित व्यवसाय, मौरी पालन व्यवसाय सञ्चालन गर्नको लागि कृषि समूहमा आवद्ध व्यवसायिक कृषि फर्मलाई दिने अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(५३) धार्चे भित्र रहेका सहकारीलाई उत्पादनशिल क्षेत्रमा जोड्दै नियमन, व्यवस्थापन र शसक्तिकरण गरिनेछ, साथै लघुवित्त, सहकारीहरुलाई कृषि क्षेत्रमा लगानी गर्न र व्यवसाय विस्तार गर्न उचित वातावरणको व्यवस्था गराईनेछ ।

(५४) गाउँपालिका क्षेत्रमा एक वडा एक कृत्रिम गर्भाधान स्थलको निर्माण गरी निशुल्क कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(५५) माछीखोला, खोर्ला बेसी, लाप्राक, काशिगाउँमा माछापालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

(५६) गाउँपालिकामा दर्ता गरिएका पशु फर्म र संकटासन्न परिवार अति गरिवीको रेखामुनी रहेका अपांग, दलित परिवारहरुले पालेको जम्मा २००० गाई भैंसी तथा भेडावाख्राहरुको विमा गराई विमा शुल्क गाउँपालिकाले तिर्ने नीति लिएने छ ।

उद्योग, वाणिज्य तथा व्यापार तर्फः

(५७) संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा गा.पा.मा १ उद्योग ग्राम स्थापनाको लागि DPR गर्न वजेटको व्यवस्था गरीनेछ । धार्चेमा लगानी मैत्री वातावरणको सिर्जना गरि उच्च र तत्काल आर्थिक प्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा निजि र सहकारी क्षेत्रको लगानीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । व्यवसायीहरुलाई व्यवसाय सञ्चालन गरे वापत विशेष अनुदान, करमा सहुलियत र विद्युत महसुलमा २० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिने छ ।

(५८) उद्योगी व्यवसायिहरुको क्षमता विकासका लागि आवश्यकतामा आधारीत व्यवस्थापकिय तथा प्राविधिक सीप विकास गर्ने, व्यवसाय व्यवस्थापन, उद्यमशिलता विकास, व्यवसायिक योजना निर्माण, बजारीकरण जस्ता तालिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(५९) अपाङ्गता भएका नागरिक, एकल महिला, विपन्न, भुःकम्पको कारण विस्थापनमा परेका (आन्तरिक तथा बाह्य विस्थापितहरुको)े आर्थिक विकासको लागि आवश्यक नीतिगत तथा कार्यक्रमको सुनिश्चितता गरिने छ ।

(६०) निजी क्षेत्रका संघ संगठनहरुसँग समन्वय गरी स्थानीय तहमा तीनका शाखा विस्तार गर्न सहजिकरण गरि राजश्व परामर्श समितिमा निजी क्षेत्रको प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता गर्ने र व्यावसायिक सुरक्षाका लागि व्यवसाय विमाको नीति लिइने छ ।

(६१) लघु एवं घरेलु उद्योगको संरक्षण, विस्तार तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने छ । स्थानीय सिपलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायीकरण गर्न घरेलु तथा साना उद्योगहरुको व्यवस्थापन, विकास र प्रवद्र्धन गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत (भिर मह, शिलाजित, वोल्याह चिया लगाएत स्थानीय खाद्यान्नको उत्पादन, ठेकी, आरान, अल्लो प्रसोधन तथा राडीपाखीलाई) वजारीकरण गरिने छ ।

(६२) गाउँ गाउँमा उद्यमशिल्ता विकास गर्न लघु उद्यमको आवश्यकता र महत्व अति नै रहेकोले यसको विकासको माध्यमबाट रोजगारीमा वृद्धि गरि गरिवी निवारण गर्ने वलियो आधार भएकोले आवश्यक वजेटको विनियोजन गरीे निजि क्षेत्र समेतको सहभागितामा लघु उद्यम कार्यक्रम सञ्चालनमा जोड दिदै अध्यक्ष उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम लागु गाराइनेछ ।

(६३) स्थानीय तहमा दर्ता भइ सञ्चालनमा रहेका र नभएका सबै खाले उद्योग व्यवसायहरुको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने र व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरि पान नम्वर उपलव्ध गराउन सहजिकरण गरिने छ ।

(६४) व्यवसायिक सुरक्षाका लागि व्यवसाय विमाको नीति लिइदै महिलाहरुको आर्थिक सशक्तिकरणमा जोड दिदै महिला उद्ममशिल्ता विकास गर्न उनिहरुको आवश्यकतामा आधारीत कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न वजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(६५) बैंक तथा वित्तिय सस्थाहरुको सहभागितामा कोरोना भाइरसले धरासयी भएका व्यावसायलाई विकास प्रवद्र्धनका लागि सहुलियत व्याजदर र शुन्य व्याजदरमा ऋण उपलब्ध गराइनेछ ।

(६६) सहकारी संस्थाको दर्ता, अभिलेखिकरण, नियमन लगायतका कार्यहरुलाई सहज र व्यवस्थित गरिनेछ साथै सहकारी संस्थाको क्षमता विकासका लागि सहकारी शिक्षा, नेतृत्व विकास एवं व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

पर्यटन, संस्कृति प्रवर्द्धन तर्फः

(६७) प्रकृति र संकृतिको खुल्ला संग्रहालय धार्चे” भन्ने पर्यटकीय व्राण्डलाई साकार पार्नको लागि पर्यटन गुरु योजना अनुसार प्रचुर सम्भावना रहेको पर्यटकीय स्थलहरुमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्न वजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(६८) धार्चेको समृद्धिको मेरुदण्ड पर्यटन भएकोले दिगो, मर्यादित पर्यटन विकासलाई विशेष जोड दिइने छ ।

(६९) पहिचान भएका पर्यटकीय स्थलहरु मार्फत ग्रामिण जीवन पद्वतिमा सुधार ल्याउन आवश्यक पूर्वाधारहरु(वाटो, पानी, वत्ती, होटेल) निमार्ण गरिने छ । सामुदायिक होम स्टे सञ्चालनलाई विशेष जोड दिइने छ र प्रत्येक होम स्टेहरुमा स्थानीय प्राङगारिक खाध्यन्नको प्रयोग, कोशेलिको रुपमा हस्तकला तथा अन्य सामाग्रीहरुको आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

(७०) पर्यापर्यटन, सहासिक पर्यटन, साँस्कृतिक तथा धार्मिक पर्यटनलाई विशेष जोड दिई धार्चेमा रहेको गुरुङ समुदाय र उनिहरुको धर्म र सँस्कृतिसँग सम्वन्धीत चाडपर्व, जात्रा, नाचहरुलाई प्रचार प्रसार गरिनेछ । साथै साहासिक पर्यटनको लागि चुमनुव्री गापासँगको समन्वयमा मे ९ मा मनास्लु डे र मनास्लु अल्ट्रा म्याराथोन सञ्चालन गरिने छ ।

(७१) धार्चेको पर्यटन विकास, प्रचार प्रसार गर्नको लागि सम्वद्ध निकायहरु (संघ, प्रदेश र पर्यटन वोर्ड पर्यटन व्यवासायि) सँग समन्वय गरिनेछ भने पर्यटनसँग सम्वन्धीत गतिवीधि तथा सम्पदाहरुको फोटोहरु संकलन गरि फोटो एक्जीविसन गरि धार्चे फोटो ग्यालरि निर्माण गरिनेछ । साथै धार्चे डाँडामा धार्चेका पितृहरुको एक्जीविसन सहितको आउटडोर ग्यालरि निमार्ण गरिनेछ ।

(७२) पर्यटन क्षेत्रको विकासको लागि नीजि क्षेत्रको लगानि आकर्षित गर्न गा.पा.ले विशेष वातावरण र कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने पर्यापर्यटन, साहासिक पर्यटन, साँस्कृतिक तथा धार्मिक पर्यटनको विकास र प्रवर्द्धन लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालनको लागि (संघ, प्रदेश र पर्यटन वोर्ड) समन्वय गरिनेछ ।

(७३) स्थानीय विशिष्ट पहिचान झल्कीने खालका उत्पादनहरुको प्रवद्र्धन गर्दै आय आर्जनका लागि उपयुक्त स्थानहरुमा कोशेली घरको स्थापना गरिनेछ ।

(७४) पाहुना देवता सरह हुन्छन भन्ने पक्षलाई साकार वनाउन पर्यटन तथा होटल व्यावसायिहरुलाई पर्यटन नैतिक शिक्षा, अतिथि सत्कार, सरसफाई सम्वन्धि चेतना अभिवृद्धिको लागि कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(७५) धार्चे गाउँपालिका भित्र वसोवास गर्ने गुरुङ समुदायको लोक भाषा, कला सस्कृति, धार्मिक तथा साँस्कृतिक स्मारक र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरु संरक्षण सम्बर्द्धनको लागि अध्ययन अनुसन्धान गरि दस्तावेजीकरण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरीनेछ ।

(७६) स्थानीय रुपमा परम्परा देखी काट्दै आएको भिर मह, मनाउदै आएको मकै बिवाह, घाटु नाच, साइवा नाच, छिज्यू नाच, माने नाच, नारा पर्व, आलु महोत्सब, तमु लोसार, तातोपानी जात्रालाई महोत्सवको रुपमा मनाई वाह्य तथा आन्तरिक पर्यटक प्रवद्र्वन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(७७) धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्व वोकेका सम्पदाहरुको पुननिर्माणमा जोड दिदै कोटहरुको मर्मत संभार गरिने छ । पर्यटन विकास र प्रवर्द्धन लागि सार्वजनिक तथा सामुदायिक वन भित्र रहेका जग्गाहरुमा पर्यापर्यटन गतिविधिहरु सञ्चालनको लागि व्यवसायिहरुलाई लिजमा सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

(७८) पर्यटकीय साहशीक खेलकुद गतिविधि सञ्चालन गर्न गण्डकी अल्पाइन क्लवसँग सहकार्य गरि नागरिक उड्ययन प्राधिकरणसँग प्यारागलाइडीङ खेल सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । लाप्राक नमुना वस्तीमा जीपलाइन परियोजनालाई निरन्तर दिन थप वजेट विनीयोजन गरिनेछ।

(७९) पर्यटन क्षेत्रमा महिलाको सहभागिता वृद्धि गर्ने नीति अनुसार महिला ट्रेकिङ गाईड तालिम सञ्चालन गर्न सम्भव नेपालसँग सहकार्य गरिनेछ । नेपाल पर्यटन वोर्ड, तान पोखरा च्याप्टरसँग सहकार्य गरी भिडियो स्टोरी टेलिङ तथा धार्चेले गरेको नमुना योग्य कार्यको डकुमेन्ट्री वनाई ल्त्य मा प्रकाशित गराइने छ ।

ख, सामाजिक विकास तर्फ

शिक्षाः

(८०) शिक्षा नै मानव संशाधन विकासको आधार स्तम्भ भएकोले समतामुलक, समावेशी तथा गुणस्तरीय शिक्षामा सवैको पहुँच पु¥याउनु अनिवार्य भएकोले धार्चेको ७१% साक्षरता दरमा वृद्धि गरी ९०% प्रतिशत पु¥याउने गा.पाको शिक्षा नीति रहेको छ ।

(८१) विश्वव्यापी महामारीकोरुपमा फैलिएको कोभिड(१९ को दोस्रो लहरवाट विद्यालयमा परेको प्रभाव र भविष्यमा आउन सक्ने संभावित जोखिम र प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै हाल लकडाउनको कारणले विद्यालय बन्द रहेको अवस्थामा पनि नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम वैकल्पिक विधिहरु प्रयोग गरी पठनपाठन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

(८२) धार्चे गाउपालिका भित्र असल पठन संस्कृतिको विकास गर्न आधुनिक सुचना तथा सञ्चार प्रविधियुक्त सुविधा सम्पन्न पुस्तकालय निर्माण गरिनेछ ।

(८३) धार्चेको भुगोललाई मध्यनजर गर्दै तोकिएको मापदण्डका आधारमा थप विद्यालयहरुमा प्रारम्भिक बालविकास कक्षा र विद्यालय बाहिर प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र तथा स्याहार केन्द्र स्थापना एवं सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ र बाल कक्षा उमेर समुहका बालवालिकाहरुलाई विद्यालयमा भर्ना गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(८४) स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने स्तर मापन परीक्षाहरु, आधारभूत तह उत्तिर्ण परीक्षा एवं माध्यमिक तह उत्तिर्ण परीक्षा थप म¥यादित तथा उपलब्धि मूलक बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजनलाई निरन्तरता गरिनेछ ।

(८५) शिक्षामा प्रविधी मैत्रि गुणस्तरीय शिक्षा आजको आवश्कता भन्ने नाराका साथ अन्तराष्ट्रिय शिक्षा दिवसको अवसरमा सामुदायिक विद्यालयवाट SEE मा ३.५ भन्दा वढी प्राप्त गर्ने विद्यार्थीलाई १ वर्षको छात्रवृतिको व्यवस्था गरिने छ । साथै अभिभावक विहिन

वालवलिकाहरुको लागि वेसहाराको साहार धार्चे गा.पा.भन्ने कार्यक्रम अन्तर्गत प्रति विद्यार्थि रु ५०० को दरले छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(८६) शिक्षण कार्यलाई मर्‍यादित वनाउनको लागि विद्यालय कक्षा कोठालाई मोवाइल रहित वनाइने छ, विद्यालय शैक्षिक विकासका लागि व्यवस्थापन समितिको क्षमता विकास गरी शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गरिनेछ ।

(८७) उत्कृष्ट मा.वि, आ.वि. र उत्कृष्ट सिकाई उपलव्धी हासिल गर्ने शिक्षकलाइ प्रत्येक वर्ष अन्तराष्ट्रिय साक्षरता तथा राष्ट्रिय शिक्षा दिवसको अवसरमा पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(६६) सवै विद्यालयलाई वालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री वनाई स्थानीय पाठ्यक्रम वनाई पठन पाठन गराइनेछ।

(८८) विद्यालय शिक्षामा जिवनोपयोगी व्यवहारिक ज्ञान सिकाउने शैक्षिक कार्यक्रमहरु आवद्ध गरिने छ । विद्यालय शिक्षा पुरा नगरेका किशोर किशोरीहरुलाई विद्यालय केन्द्रित व्यवसायिक शिक्षाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(८९) शिक्षाको स्तर उन्नतीको लागि अंग्रेजी भाषालाई प्राथमिक्तामा राखेर अध्यापन गराइने छ । साथै आधारभुत तहमा अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन गराउन चाहने विद्यालयको प्राथमिक तहका शिक्षकहरुलाई आवश्यक तालिमको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।

(९०) पाठ्यक्रम विकास केन्द्र विकास केन्द्रसँग समन्वय गरि विद्यालयहरुमा विपद तथा उत्थानसिल सम्वन्धी कक्ष सञ्चालन गरिने छ भने सामुदायिक बिद्यालयका विज्ञानका विद्यार्थि र शिक्षकहरुलाई स्थानीय श्रोत साधनको सदुपयोग गरी विज्ञान सामाग्री निर्माण गर्न तालिम सञ्चालन गराईनेछ ।

(९१) विद्यालयमा विषयगत शिक्षक आवश्यकताको वारेमा समिति गठन गरिने छ भने विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन नियमित रुपमा अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ । अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण अवस्था अनुसार स्थलगत तथा विधुतीय माध्यामवाट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(९२) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र एवम् विद्यालय हाता भित्र छुवाछुत, बालश्रम र लैङिगक हिंसा एवं दुरव्यवहार विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्वन गरिनेछ । यस्ता घटनाको रोकथाम र नियन्त्रणको लागि विद्यालयहरुमा गाउँपालिका मार्फत मनोसामाजिक मनोविर्मश कर्ताहरुबाट परामर्श सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।

(९३) विद्यालय र समुदाय बीच सहयोग, सहकार्य र साझेदारी निमार्ण गर्दै विद्यालय विकासका लागि **<u>हाम्रो विद्यालय राम्रो विद्यालय</u>** को रुपमा विकास गर्न सम्वन्धित निकायहरुलाइ जवाफदेही बनाइनेछ।

(९४) विद्यालय निमार्ण भई सञ्चालनमा रहेता पनि विद्यालयको स्वामीत्वमा नआएको जग्गा विद्यालयको नाममा पुर्जा लिने व्यवस्था मिलाइने छ । स्कुलको नाममा तथा सामुदायी वनको खाली जग्गाको उपयोग गरी विद्यालयलाई आत्मर्निभर वनाइने छ ।

(९५) लागुऔषध दुर्व्यसनी, बालविवाह, बहुविवाह, सम्बन्धी सचेतना मूलक कार्यक्रमहरु गाउँपालिकाको प्रत्येक विद्यालयहरुमा हप्तामा एक पटक डकुमेन्ट्री तथा सिकाई कक्षा मार्फत सञ्चालन गरिनेछ । साथै यस अभियानलाई प्रभावकारी बनाउन फ्लेक्स, ब्रोसर, सडक नाटक, लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(९६) १ विद्यालय १ खेल मैदान र एक विद्यालय एक बगैंचा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(९७) विद्यार्थीलाई विभिन्न कारणले पर्ने मनोसामाजिक समस्यालाई समाधान गर्न गाउँपालिकाभित्र रहेका कक्षा ५ माथिका प्रत्येक विद्यालयमा हप्तामा एक घण्टी मनोसामाजिक मनोविमर्श कक्षा संचालन गरिने छ ।

(९८) विभिन्न क्षेत्रमा विद्यार्थीहरुलाई आर्कर्षित गर्ने र प्रतिभावान विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान तथा प्रस्फुटन गरी प्रतिभावान विद्यार्थीलाई सिकाईको अवसर प्रदान गर्न चित्रकला, नृत्य र संगितको शिक्षक व्यवस्था गरी सबै विद्यालयमा महिनाको एक दिन प्रशिक्षण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(९९) किशोर किशोरी अवस्थामा आउने शारीरिक तथा मानसिक परिवर्तनलाई जानकारी गराउने र उक्त अवस्थाका किशोर किशोरीलाई सही बाटोतर्फ मार्ग निर्देश गर्न प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयमा किशोर किशोरी शिक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।

(१००) धार्चे गा.पा.को शिक्षा नीति अनुसार विद्यार्थी संख्या नपुगेका र माविको मापदण्ड पुरा गर्न नसक्ने विद्यालयहरुलाई मेगा स्कुलमा गाभिने छ र सो आवसिय मेगा स्कुलको छात्रावास भवन निर्माण गर्नको लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरिने छ ।

स्वस्थ्य र पोषणः

(१०१) विश्वव्यापी कोरोना भाइरसको दोस्रो महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको भरपर्दो व्यवस्था गरी सबै धार्चेवासीहरुको जीवन रक्षा गर्न गाउँपालिका प्रतिवद्ध छ ।

कोरोना भाइरस महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि गाउँपालिकाले संघ, प्रदेश सरकार तथा दातृनिकायहरुसँग निरन्तर समन्वय गरी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।

(१०२) विश्व व्यापिरुपमा फैलिरहेको कोरोना भाइरस (कोभिड –१९) को दोस्रो महामारी र आउन सक्ने तेस्रो लहर र अन्य स्वास्थ्यसँग सम्वन्धीत विपद तथा सक्रमणलाई मध्य नजर गर्दै अत्यन्त आवश्यक औषधी, सामाग्री लागि विशेष वजेटको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१०३) कोरोना भाइरसको नयाँ प्रकारको सक्रमणले महामारीकोरुपमा लिई जनस्वास्थ्यमा उत्पन्न जोखिम न्यूनीकरण गर्न गा.पा. केन्द्र माछीखोलामा आइसोलेसनमा आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने र क्वारेन्टाइन स्थापना नभएका वडाहरुमा स्थापना गर्ने र भएका वडाहरुमा आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने । कोरोना भाइरसबाट संक्रमित बिरामीको उपचारमा अक्सिजनको कमि हुन नदिन आइसोलेसन र क्वारेन्टाइन सेन्टरहरुमा अक्सिजन सिलिण्डर को व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(१०४) कोरोना भाइरसको संङक्रमण जोखिम नियन्त्रण गर्न आवश्यकता अनुसार वडा तथा पालिकामा हेल्थ डेस्क संचालन गरिनेछ । कोरोना भाइरसबाट संक्रमित भई घरमा रहेका बिरामीको स्वास्थ्य अवस्थाको निरन्तर निगरानी, परामर्श तथा उपचारको लागि घुम्ती सेवा, मनोसामाजिक परामर्श, आपतकालिन उपचार र अक्सिजन सहयोग लगायतका सेवा निःशुल्क उपलब्ध गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । गाउँपालिकामा रहेको सबै स्वास्थ्य चौकीहरु २४ घण्टै संचालन हुनेछ ।

(१०५) संङक्रमण जोखिम रहदा सम्म अशक्त, असहाय एवम् आर्थिक रुपले विपन्न घरपरिवार, गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्ता भएका व्यक्तिहरुका लागि राहातका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । कोरोनाबाट सङ्क्रमित तथा प्रभावित व्यक्ति तथा उनीहरुका परिवार प्रति हुन सक्ने भेदभाव विरुद्ध गाउँपालिका भरि जनचेतना मुलक कार्यक्रमलाई अभियानका रुपमा संचालन गरिनेछ ।

(१०६) विश्व व्यापिरुपमा फैलिएको कोरोना भाइसर (कोभिड –१९) को महामारी प्रभावित भई स्वदेश तथा विदेशमा रही घर फर्किएका व्यक्तिहरुलाई फुङ्गी खोलामा वनाइएको मास क्वारीन्टीनमा राख्ने व्यवस्था गरिने छ भने गा.पा भित्रका संक्रमितहरुको व्यवस्थापनको लागि सम्वन्धित वडाहरुमा निर्माण भएको क्वारीन्टीन सेन्टरलाई प्रयोग गरिने छ ।

(१०७) धार्चेमा कोरोना भाइरसको संक्रमण फैलिन नदिन संघिय सरकारले लागु गरेको वन्दा वन्दीको पूर्ण पालना गर्दै ४ च् ९च्भअयचम, च्भअयनलष्शभ च्भनगबितभ बलम

cbभउयचतष्लन० को नीति कार्यान्वनको लगि टोल विकास समिति, स्वमसेवक दस्ताको परिचालन गरिने छ भने कोभिड १९ प्रतिकार्य योजना तथा कोभिड–१९ को कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थामा सेवा सञ्चालन सम्वन्धि कार्यविधि, २०७७ को पूर्ण पालना गरिने छ । भने गाउँपालिका तथा वडामा कार्यरत सम्पुर्ण कर्मचारीहरु, स्वास्थ्य कर्मचारीहरु, एम्बुलेन्स चालकहरुलाई कोभिडको जोखिम कम गर्न आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्रीहरु उपलब्ध गराइने छ ।

(१०८) कोभिड १९ संङक्रमण जोखिम नियन्त्रण गर्न गाउँपालिकाले सङघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी मापदण्ड अनुसारको सबै धार्चे वासीहरुलाई खोप उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गरिनेछ । सम्भावित जोखिममा परेका नागरिक तथा कर्मचारीहरुका लागि गाउँपालिकाबाट निःशुल्क पि.सि.आर.परिक्षणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(१०९) संक्रमण र सरुवा रोगको प्रेषणको व्यवस्था गर्न सम्वन्धित निकाय सँग समन्वय र सहकार्य गरी गाउँपालिकामा मौजुदा रहेको एम्वुलेन्समै अयचयलब ष्लाभअतभम विरामीलाई लाने र लैजाने कार्य गरीने छ भने कोरोना रोगको कारण मृत्यु भएकालाई व्यवस्थित विसर्जन गर्नको लागि शव वाहन र सुरक्षित स्थानको प्रवन्ध गरीने छ भने काजक्रिया खर्चको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(११०) स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ र गुणस्तरीय वनाउन स्वास्थ्यसँग सम्वन्धित नीतिगत व्यवस्था गरीनेछ, स्वास्थ्य क्षेत्रमा रहेको समस्यालाई सुदृढीकरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ स्वास्थ्य सेवालाई पहुँच योग्य र गुणस्तरीय वनाउन न्युनतम स्वास्थ्य सेवा मापदण्ड कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गरीनेछ।

(१११) संघीय सरकारले लिएको शुन्य होम डेलिभरी नीति अवलम्वन गर्दै गा.पा.अन्तगर्तका स्वास्थ्य चौकीहरुमा आधारभुत र आकस्मिक मातृ तथा नव शिशु स्याहार सेवालाई सुदृढीकरण गरी स्वस्थ्य सस्थामा सुत्केरी हुने प्रतिशतलाई वढाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । यसको लागि हुल्चुक, लापु उहियामा थप वर्थिङ सेन्टर निर्माणको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था र हाल कार्यरत नसिङ स्टाफ लाई थप SBA तालिम दिइने छ ।

(११२) धार्चे गा.पा. भौगोलिक रुपले अति विकट रहेकोले जटिलतामा रहेका गर्भवती, सुत्केरी र नवजात शिशु जीवन रक्षाको लागि हेलीवाट उद्धार गरी सुविधा सम्पन्न अस्पताल सम्म पुर्‍याउने प्रवन्ध मिलाइने छ । गर्भवती शिशु वालवालिका किशोरी र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पोषण स्थितीमा सुधार ल्याउन नेपाल सरकार, विकास साझेदारहरुसँगको

सहकार्यमा साझेदारीमा वहुक्षेत्रिय पोषण सुधार कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

(११३) पुर्ण खोपयुक्त गा.पा.कायम राख्न खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । गा.पा.को १५ शैयाको अस्पताल निर्माण कार्यलाई छिटो सम्पन्न गरी सेवा सुचारु गराउन आवश्यक वजेट विनियोजनलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(११४) विभिन्न रोग तथा महामारीको प्रभावबाट मानसिक रुपमा विक्षिप्त व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई लक्षित गरि "एक वडा एक मनोविमर्शकर्ता" मार्फत मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गर्ने कार्यलाई संचालन गरिनेछ । तथा जनचेतना मुलक घुम्ति स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा आधारभुत औषधि निशुल्क वितरण कार्यक्रम, जोखिममा रहेका वर्गहरुलाई आवश्यक घुम्ति शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

(११५) संघीय सरकारको समन्वयमा सवै नागरीकलाई आगामी ३ वर्ष भित्रमा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा आवद्व गरिनुका साथै कोरोना विमालाई पनि जनस्तर सम्म पु¥याइने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(११६) नसर्ने रोगको रोकथाम नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लागि एकीकृत जनस्वास्थ्य प्रवद्र्वन कार्यक्रम संचालन गरीनेछ । तथा दीर्घ रोग (क्यान्सर, मुटुरोग, मृगौला रोग, सिकलसेल, एनिमिया, स्पाइनल इन्जुरी, पर्किन्सन, अल्जाइमर र हेड इन्जुरी) को उपचारको लागि अति गरीव विरामी उपचार कोष खडा गरी सहयोग कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(११७) आर्थिक अभावका कारण स्वास्थ्य सेवा तथा उपचार पाउन नसकेका अपाङ्ग, असहाय अशक्त, ज्येष्ठ नागरीक र विपन्न वर्गको उपचारको लागि प्रदान गर्दै आएको सुविधालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(११८) नागरिकहरुको स्वास्थ्यलाई विशेष ध्यानमा राखी प्राकृतिक चिकित्सा र योग अभ्यासलाई प्रार्थमिकता दिइनेछ, साथै मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी कार्यक्रम गैर सरकारी संघ संस्थासँग समन्वय गरी संचालन गरिनेछ ।

(११९) आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता लागि अत्यावश्यक औषधी स्वास्थ्य उपकरण तथा सामाग्री आपुर्तीको व्यवस्था मिलाइनेछ भने विरामी पर्दा स्वास्थ्य सस्थामा जाने प्रति व्यक्ति प्रतिशत वढाई ९० पु¥याइने छ ।

(१२०) धार्चे गाउँ पालिकाको प्रयासमा नेपाल परिवार व्यवस्थापनको नारालाई साकार पार्न IUCD/Vascetomy/Minilap, दाँत, आँखा, नाक कान घाँटी, पाठेघर खस्ने, प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी शिविर सञ्चालनको लागि विकास सझेदारहरुसँग सहकार्य गरिनेछ ।

(१२१) आवश्यक औषधीहरु तथा मेडिकल सामाग्री खरीद र व्यवस्थापनको लागि थप वजेटको व्यवस्था गरिने छ नागरिकहरुको स्वास्थ्यलाई विशेष ध्यानमा राखी प्राकृतिक चिकित्सा र योग अभ्यासलाई प्राथमिकता दिइनेछ, साथै मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी कार्यक्रम गैर सरकार संघ संस्थाहरुसँग समन्वय गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

(१२२) आफ्नो बिरामी स्वास्थ्यलाई लगानी गर्नको सट्टा उल्टै धामी झाँक्री झिकाई उनीहरुको चित्त बुझाउने धार्चेको परम्परागत रुढीवादी संस्कृतिलाई परिमार्जन गर्न स्वास्थ्यकर्मि धामि झाँक्रि र अन्य आम समुदाय विच वडा लेवलमा जनचेतना, सडक नाटक, गोष्टि तथा स्यामोनिजम फेस्टीवल आयोजना गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(१२३) मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्युदर घटाउन र घरमा शुन्य प्रसुती घोषणा अभियान कार्यक्रमलाई टेवा पुग्नको लागि आकस्मिक स्वास्थ्य उपचार कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिनेछ र स्तनपान कक्ष स्थापना सबै स्वास्थ्य चौकीमा गरिनेछ । स्वमसेविकाहरुले मेडिक मोवाइल सञ्चालन गरेवापत रु २०० को रिचार्ज गरिने नीति लिइने छ । उत्कृष्ट महिला स्वयमसेविकालाई स्वयम सेविका दिवको दिनमा पुरस्कृत गरिने छ ।

(१२४) पोषणको अवस्थालाई सुधार गर्न, मिसावटयुक्त तथा हानिकारक खानालाई निरुत्साहित गर्दै गुणस्तरीय एवंम स्वास्थ्यवर्धक खाद्यपदार्थको प्रवर्द्धन ,उत्पादन, प्रयोग र पहुँचलाई विस्तार अन्तर्गत पोषणयुक्त सातुलाई अनिवार्य प्रयोग गरिनेछ र स्वास्थ्य सस्थाहरुमा पोषण कर्नरको स्थापना गरिने छ।

युवा तथा खेलकुदः

(१२५) धार्चे गा.पा.को हालको वेरोजगारीको संख्या २.४% रहेकोमा उक्त संख्यालाई आगामी आवमा १% मा घटाउने लक्ष्यका साथ युवा उद्यमशिलता अभिवृद्धी गर्न रोजगारी सिर्जना गरी गाउँपालिकाको आर्थिक समृद्धि हासि गराइनेछ ।

(१२६) गाउँपालिकामा रहेको वेरोजगार तथा श्रमशक्तिको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अध्यावधिक गरी सुचना प्रणालीमा राखिनेछ । युवाहरुको दक्षता, क्षमता अभिवृद्धि र उनिहरुको क्षमताको आधारमा उद्यमशीलता विकास, समाजिक कार्यमा संलग्न गर्नको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(१२७) खेलकुद पूर्वाधारको विकास मार्फत धार्चेमा लुकेर रहेको प्रतिभाहरुको उजागर गरी राष्ट्रिय तथा अन्तराट्रिय स्तरमा चिनाउने खेलाडीहरुको उत्पादनको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि गाउँपालिका स्तरीय १ रङ्गसाला निर्माण गरी धार्चेको लागि

खेलकुद, स्वास्थको लागि खेलकुदू भन्ने मुल नाराका साथ वार्षिक पालिका स्तरिय अध्यक्ष कप खेलकुद गतिविधिहरु सञ्चालन गरीनेछ ।

(१२८) युवाका समस्याहरुलाई वहसको रुपमा उठान गर्न नमुना युवा संसदको अभ्यास तथा युवा विकासका लागि नीति सम्वाद कार्यक्रम गरिने छ ।

(१३९) हाल धार्चे गाउँपालिकामा रहेका ३७६ जना प्राविधिक सिप युक्त दक्ष व्यक्तिहरु भएकोमा ०७८ साल सम्ममा ४२५ जना पु—याउने लक्ष्य लाई निरन्तरता दिइने छ । यसको निम्ति युवा उद्यमिहरुको सञ्जाल निर्माण गरी उद्यमीहरुको अनुभव आदान प्रदान तथा प्रोफाईल तयार गराईने छ।

(१४०) युवा तथा लक्षित वर्ग उद्यमशिल्ता विकास कोषलाई यो आ.व.मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

(१४२) धार्चे गा.पा.को समग्र खेलकुद विकासको लागि कुल वजेटको ५ प्रतिशत विनियोजन गरिनेछ।

लैससासः

(१४३) लैससास निती अनुरुप वार्षिक निती तथा कार्यक्रम वनाइ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरिनेछ । योजना कार्यन्वन, अनुगमन, मूल्याङ्कनमा लैससासको अक्षरस पालना गरिनेछ र नेपाल सरकार पक्ष भएका अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौताको स्थानीय स्तरमै कार्यान्वयनको व्यवस्था गरिनेछ ।

(१४४) “हाम्रो भविष्यको पहिचान र आधार, बालबालिकाको अधिकार सहितको समग्र विकास” भन्ने नाराका साथ यस धार्चे गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्न बालश्रम उन्मुलन तथा बालमैत्री गाउँपालिका निर्माणका लागि बाल विकास र संरक्षणमा सघाउ पुर्‍याउने कार्यक्रम संचालनको लागि कोषको व्यवस्था गरिनेछ । यस बर्ष गाउँपालिकालाई बालश्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिने छ ।

(१४५) वालविवाहको अहिलेको अवस्थाको वारेमा तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिने छ । यस्तो किसिमको विवाहले धेरै क्षेत्रमा नकरात्मक असर पार्ने भएकोले यसको अन्त्यको लागि विशेष कार्यक्रम (कानुनी सारक्षरता तथा स्वस्थ्य सम्वन्धी) सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइने छ । कानुनले विवाह गर्ने तोकेको उमेर भन्दा अगाडि विवाह गर्ने व्यक्तिहरुको परिवारलाई राज्यले प्रदान गर्ने सेवा सुविधावाट वञ्चित गरिने छ ।

(१४६) पालिका स्तरीय एकल महिला, अपांगता लगाएतका वर्गहरुको सहयोगको लागि छुट्टा छुट्टै कोष स्थापना गरीने छ । जोखिममा रहेका समुदायलाई उपलव्ध राज्यका सेवा, सुविधा, नीति, कानुन र संवैधानिक व्यवस्था र पालिकाले उपलव्ध गराउने सेवा तथा सुविधाका सम्वन्धमा, लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको वारे सचेतिकरण गरिनेछ ।

(१४७) गाउँपालिका भित्र रहेका अति विपन्न घरपरिवारलाई स्वरोजगार एवम् आयआर्जनको कार्यक्रम मार्फत गरिबी निवारणको गर्ने नीति लिइने छ ।

(१४८) महिला, दलित, सिमान्तकृत लक्षित समुदाय तथा अन्य घरेलु हिंसाबाट पिडित महिलाहरुलाई लक्षित गरि विभिन्न सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्नुका साथै “उद्यमीसँग उपाध्यक्ष” कार्यक्रमको माध्यमबाट उनीहरुको जीवन स्तर उकास्ने गरी आर्थिक सशक्तिकरण गरिने छ भने वृद्धवृद्धाहरुको लागि न्यानो कार्यक्रम अन्तर्गत व्ल्याङ्केट तथा राष्ट्रिय प्रसारणलाईन पुगेका वस्तीहरुमा विजुली हिटर खरिद गरि वितरण गरिने छ ।

(१४९) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका महिला, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका र पिछडिएको वर्गको सशक्तिकरणमा विशेष जोड दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण महिलाको समग्र विकासका लागि एक परिवार कम्तीमा एक सदस्य रहने गरी गाउँपालिका क्षेत्रभरी महिला समूह गठन, परिचालन गरी महिलाको क्षमता विकास, सशक्तिकरण तथा संस्थागत विकास गर्ने नीति लिइने छ ।

(१५०) अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई समुदायमा आधारित पुर्नस्थापना कार्यक्रम संचालन गर्नको लागी कुल बजेटको ८ प्रतिशत रकम विनियोजन गरिने छ । अपांगता भएका व्यक्तिहरुको जीवनयापनलाई सहज बनाउन उनीहरुलाई आवश्यक पर्ने सहायता सामाग्रीको व्यवस्थापनमा विभिन्न सहयोगी व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरुसँग सहकार्य तथा सहलगानीका लागि विशेष पहल गरिने छ ।

(१६०) सामाजमा विद्यमान रहेका हानिकारक अभ्यासहरु, कुरितीहरु र कुसंस्कृती जस्तै बालविवाह, बहुविवाहको अन्त्य गर्दे बालहिंसा, लैंगिक हिंसा मुक्त गाउँपालिका बनाउन विभिन्न सचेतना मुलक कार्यक्रमलाई अभियानका रुपमा संचालन गरिने छ ।

(१६१) अवसरवाट वञ्चित नेतृत्वतहवाट टाढा, विकासको मुल प्रवाहमा आउन नसकेका वालवालिका एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका समुहलाई विकासको मुल प्रवाहिकरणमा समेट्ने नीति लिइनेछ । वञ्चितीकरण र भेदभावमा परेका वर्ग (महिलाहरु) को सशक्तीकरण गरी सामाजिक, आर्थिक विकासको मूल प्रवाहीकरणमा ल्याइनेछ ।

(१६२) सङ्कटासन्न बर्गको आयआर्जनका लागि शिप विकास तालिम सञ्चालन गर्न विकास साझेदारहरुसँगको सहकार्यमा सञ्चालन गरिने छ भने शिप सिकेका तथा जिविकोपार्जनका लागि सहयोग पाएकाहरुलाई समेटि सामुहिक व्यवसाय सञ्चालनको लागि आवश्यक अनुदान कोष व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(१६३) गाउँपालिका भित्र रहेका दलित, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला र फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको लागि परिचय पत्र वितरणलाई निरन्तरता, सेवा प्रदानमा सहजता तथा अवसरमा समान पहुँचको सुनिश्चित गरिने छ । उनिहरुको हकहित तथा संरक्षणको लागि गा.पा.तथा वडा स्तरीय सञ्जाल निमार्ण तथा क्षमता विकास गर्नको लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(१६४) महिला तथा बालबालिकामाथि हुने घरेलु हिंसा, सार्बजनिक स्थानमा हुने हिसां, श्रमशोषण बालबिवाह, मानव बेच बिखन, शारीरिक तथा मानसिक यातना लगायतका सबै खालका हिसांको अन्त्य गरिनेछ । हिसां पीडित महिला तथा बालबालिकाको लागि मनोसामाजिक परामर्श, स्वास्थ्य उपचार, कानुनी उपचार जस्ता सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराउदै लगिने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(१६५) गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेसीकरण नीति अनुसार महिला तथा पछाडी परेका वर्गहरुको सशक्तिकरणको लागि नेतृत्व विकास, उद्यमशिलता र सीप विकासको साथै धार्चेको आह्वान नारीको उत्थान मुलभावका साथ “उपाध्यक्ष महिला उत्थान कार्यक्रम” सञ्चालन गरिनेछ।

(१६६) जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको संरक्षण, क्षमता विकास गरी अवसरमा पहुँच, सम्मानपूर्ण जीवनको अनुभूति दिलाउने नीति लिइने छ ।

(१६७) महिलाबिरुद्ध हुने लैगिक हिंसा, अपांगता भएका व्यक्तिलाई हेर्ने समाजको नकारात्मक दृष्टिकोण, जातीय विभेदको आदीको अन्त्य गर्ने निती तय गरिने छ । साथै आवश्यक कार्यक्रमहरुको माध्यमबाट विकृतिको न्यूनिकरणमा जोड लिईने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाईः

(१६८) खानेपानी तथा सरसफाइ मानव जीवनयापनको अत्यावश्यक आधार भएकोले स्वच्छ तथा सुरक्षित खानेपानीको सहज पहुँच सवै घर परिवारमा पु¥याउने र पूर्ण सरसफाई गाउँपालिका घोषणा गर्ने अभियानका साथ सरसफाई गुरुयोजना अनुसार कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(१६९) एक घर एक खाने पानी धारा नभएको ठाउँमा एक घर एक धारा खाने पानीको नीति लिनेछ, साथै सफा सुरक्षित खानेपानीको लागि Lab Test गरी शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्थापन गर्नको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्थापन गरिने छ । वौद्ध हिमालवाट आएको पानीलाई प्रशोधन गरी वौद्ध हिमाल शुद्धजलको नामवाट व्राण्डीङको लागि तयारी ।
(१७०) सबै घरमा व्यवस्थित चर्पीको व्यवस्था गरिने छ भने चर्पी वनाउन नसक्ने अति विपन्न परिवारलाई अनुदानको व्यवस्था गरिने छ । पूर्ण सरसफाइ युक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न सरसफाइ अभियान, चेतना अभिवृद्धि फोहोर मैला विसर्जनको लागि वस्ती तथा वजारहरुमा वास्केट तथा कन्टेनरको व्यवस्था र सर्वाजनिक धारा अनि शौचालयको व्यवस्था गरिने छ ।
(१७१) वातावरणमैत्री गाउँपालिका निर्माणका लागि फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न डंम्पीङ साइड निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ । साथै सार्वजनिक, निजी, साझेदारीमा सार्वजनिक स्थल सरसफाई, बाटो सरसफाई, प्लाष्टिकजन्य वस्तुको प्रयोगमा न्युनीकरण तथा निषेध गर्न सहकार्य, समन्वय र पारस्पारिक सहयोगका आधारमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

ग, पूर्वाधार विकास तर्फ

(१७२) धार्चे गाउँपालिका जिल्ला सदरमुकाम देखि निकै टाढा र विकट भएकोले जिल्ला दररेट अनुसार योजनाका कार्यसञ्चालन र सम्पादन गर्न गाह्रो भएको अवस्थालाई मध्ये नजर गर्दै आफ्नै दररेट निर्धारण गरी लागु गर्ने नीति लिइने छ भने यसको लागि दररेट निर्धारण समिति गठन गरि कार्यन्वयन गरिनेछ।
(१७३) पूर्वाधार क्षेत्रको विकासको लागि अध्ययन गर्नु पर्ने र निमार्ण गर्नु पर्ने आवश्यक नीति, कार्ययोजनाहरु निमार्ण गर्न परामर्शदाता नियुक्ति गर्न आवश्यक वजेट विनियोजन गरिने छ ।
(१७४) यातायात पूर्वाधार विकासको मेरुदण्ड भएकोले यसको दिगो तथा उत्थानशिल, वातवरण मैत्री वनाउनको लागि यातायात गूरुयोजना वनाई सडक तथा वाटोहरुको निर्माण गरिनेछ ।
(१७५) आवधिक योजनाले सडक विकासमा लिएको लक्ष्य अनुसार वाह्रै महिना सञ्चालन हुने सडक निर्माणमा विशेष जोड दिइने छ भने नयाँ सडक निर्माण तथा सञ्जाल विकास गर्नको लागि प्रदेश तथा संघ सकारसँग सहकार्य गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(१७६) धार्चे गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षीय योजनाले औल्याएका यातायात क्षेत्रगत योजनाहरुको योजना बैंक वनाई रणनीतिक तथा गाउँपालिका केन्द्रवाट सबै वडाकेन्द्र र महत्वपूर्ण स्थानमा सर्वयाम सडक सञ्जालको विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ । यो आ.व.मा स्याम्राङ—भिरकुना सडक, स्वारागाउँ देखि ठाँटी गाउँलाई सडक सञ्जाल निर्माण र माछीखोला— सिङला (भिसि थमन मार्ग), माछीखोला—लाप्राक जोड्ने कृषि सडकको लागि DPR गरिनेछ ।

(१७७) नयाँ ट्र्याक खोल्ने कार्यलाई दुरुत्साहन गर्दै मौजुदा (अधुरा) सडक सम्पन्न तथा स्तरोन्ती र नियमित मर्मत सम्भारको लागि वजेट व्यवस्थापन गरिनेछ । सडकको दीगो व्यवस्थापनका लागि सडक उपभोक्ता समिति तथा सडक मर्मत सम्भार कोष खडा गरी स्थानीय सडक यातायात शुल्क, सडक वोर्ड वाट प्राप्त रकम समेत यसमा जम्मा गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१७८) धार्चेको भुगोल अनुसार सडकको संम्रक्षणको लागि सडक दायाँ वायाँ फलफूल, अम्रिसो, डालेघाँस आदि लगाई वायो इन्जिनियरिङ गरि स्थानीय समुदायको आय आर्जन सँग आवद्ध गराइने छ।

(१७९) वैकल्पिक पर्यटन पद मार्ग निर्माण र सञ्चालित पद मार्गहरु तथा भूकम्प वाट क्षति भएका पदमार्गहरुको मापदण्ड अनुसार स्तरोन्नति र मर्मत सम्भार गरिनेछ ।

(१८०) पर्यटनको सम्भावित ठाउँहरुको पहिचान गरी पर्यटन वोर्ड, प्रदेश तथा अन्तर स्थानीय निकायसँगको सहकार्यमा पदमार्ग निर्माण गरिनेछ भने गा.पा.मा रहेको सम्पूर्ण काठेपुललाई आगामि ५ वर्ष भित्र विस्थापित गरि झोलुङ्गे पुल निर्माण तथा पुरानाको मर्मत सम्भार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१८१) सडक सञ्जाल निर्माण गर्दा यातायातलाई आर्थिक प्रणाली सँग आवद्ध गरी पुर्वाधार र आर्थिक विकासलाई सँगसँगै लैजानका लागि कृषि उत्पादन र बजारीकरणलाई प्रार्थमिकतामा राखी सडकको विकास र विस्तार गर्दे लैजाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

आवास, भवन तथा वस्ती विकास

(१८२) धार्चे गा.पा.को केन्द्र माछीखोला वजारको रहेको महंगीलाई मध्ये नजर गरी दुर्गम क्षेत्रमा आई सुगमको तलव भत्तामा आफूलाई चित्त वुझाउनु पर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधहरुको सुविधाको निम्ति कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधि आवास गृह निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

(१८३) घर विहिन परिवारलाई आवसको सुनिश्चितता गरीनेछ, सङ्कटासन्न घर परिवारको आवस पुननिर्माणको लागि प्राधिकरण, गा.पा. र विकास साझेदारहरुसँगको सहकार्य अनुदानको व्यवस्था गरीनेछ।

(१८४) भवन तथा शहरीकरणलाई व्यवस्थित गर्न प्रकोप प्रतिरोधी संरचना निर्माण गरी जोखिम न्युनीकरण गर्न भवन आचार संहिता अनुसार कार्यान्वयन गरिने छ र नयाँ बन्ने निजी, सामुदायिक र सरकारी भवन निर्माण गर्दा नक्सापास अनिवार्य गरिनेछ ।

(१८५) गाउँपालिकाको केन्द्र माछीखोलामा सुविधा सम्पन्न सभाहल र कर्भड हल निर्माण गरिनेछ ।

(१८६) जोखिम युक्त वस्तीहरुको पहिचान तथा नक्साङ्कन गरि वस्ती विकास योजना वनाई लागु गरिने छ । छरिएर रहेका एवं जोखिममा परेका वस्तीहरुलाई एकीकृत बस्तीमा स्थानान्तरण गरी लापुवेसीलाई सेटेलाईट सिटीको रुपमा विकास गर्न DPR गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१८७) संघीय र प्रादेशिक सरकार र निजी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्यमा विद्युत उत्पादनको थप संभाव्यता अध्ययन गरिने छ । थप विद्युत उत्पादन गर्नको लागि निजि क्षेत्रलाई लगानिको लागि उपयुक्त वातावरण सृजना गरिनेछ भने सञ्चालित माइक्रो हाइड्रोलाई पूर्ण क्षमतामा उपयोग गरिने छ ।

(१८८) गाउँपालिकाको सबै वडाहरुमा ठूला आयोजनाहरु सडक, खानेपानी, सिंचाई एवम् अन्य पूर्वाधार निर्माणमा DPR निर्माण गरि व्यवस्थित रुपमा कार्य संचालन गरिने छ । गाउँपालिकाबाट गरिने खरिद लगायतका कार्यहरु e-bidding मार्फत गरिने छ ।

(१८९) प्रविधिको प्रयोग बढेसँगै यस गाउँपालिकालाई पनि प्रविधिमैत्री बनाउन गाउँपालिकाका मुख्य मुख्य भौतिक संरचनाहरुको डिजिटल नक्शांकनको कार्य प्रारम्भ गरिनेछ । सडक अभिलेखिकरणको कार्यलाई जी.आई.एस.(भौगोलिक सूचना प्रणाली) सँग आवद्ध गरी अगाडी बढाइनेछ ।

(१९०) विद्यालय, सामुदायिक भवन र सरकारी भवन निर्माण गर्दा निर्माण हुने संरचनाहरु अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री, लैंगिकमैत्री र वातावरणमैत्री बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

घ, वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ

(१९१) २०७२ सालमा गएको महा भुकम्पको असर र वारम्वार गइ रहने पराकम्प, पहिरोलाई मध्ये नजर गर्दै जोखिम क्षेत्रहरुको अध्ययन गरी नक्साङ्कन गरिने छ भने अति जोखिममा परेको क्षेत्रहरुको पहिचान तथा पहिचान भएका वस्तीको स्थानान्तरण, एकीकृत

वस्ती विकासको लागि संघ, प्रदेश, अन्य स्थानीय निकाय, विकास साझेदारहरुसँग आवश्यक समवन्य गरीनेछ । उच्च जोखिममा रहेका क्षेत्रहरुलाई प्राथमिक्ताका आधारमा क्रमश व्यवस्थापन गर्दै लगिने छ ।

(१९२) सम्भावित दुर्घटना र जनको क्षती हुन नदिन प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक हेली प्याड निर्माण गरिने छ भने आवश्यक्ता अनुसार वडाका बस्तीहरुमा थप हेली प्याड निर्माण गरिनेछ ।

(१९३) भुकम्पले धार्चे गा.पा.मा धेरै प्रभाव पारेकोले विपद जोखिमलाई मध्यनजर गरि यसलाई प्रभावकारी वनाउने विपद व्यवस्थापन कोषमा थप वजेट विनियोजन लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(१९४) गा.पा.स्तरिय आपत कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र निमार्ण गर्नको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ भने गा.पा. को विपद व्यवस्थापन नीति र विपद प्रतिकार्य योजना वनाई विपद व्यवस्थापन पूर्व तयारी, सामाग्री खरिद, विपद व्यवस्थापन समिती र कर्मचारीलाई तालिम दिइने छ

(१९५) जलवायु परिवर्तन यसको असर सम्बन्धी समुदाय स्तरमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(१९६) बिपदका दृष्टिले जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी बैज्ञानिक नक्शांकन र आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी विपदको पूर्व सूचना प्रवाह गरी विपदबाट हुने क्षति न्यूनिकरण गरिनेछ । विपदबाट हुनसक्ने क्षतिको तत्काल उद्धार, राहत र पूर्नस्थापनाका लागि आवश्यक जनशक्ति सामाग्री र श्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(१९६) उच्च जोखिममा रहेका क्षेत्र लक्षित समुदायमा आधारित विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरी समुदायको विपद् उत्थानशीलता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

(१९७) डढेलो सल्काउने, खुला शिकार गर्ने, जडिबुटी चोरी गर्ने जस्ता अपराधि पत्तालगाई सुराकी गर्ने व्यक्तिलाई रु.१०,००० नगद पुरस्कार उपलब्ध गराइनेछ तथा उजुरीकर्ताको सम्पूर्ण विवरण गोप्य रुपमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१९८) व्याक टु नेचर नारामा आधारित एक घर एक करेसावारी तथा फलफूल, एक गाउँ एक बगंैचा, एक विद्यालय एक बगैंचा तयार गरि सुन्दर धार्चे निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(१९९) विभिन्न संघ संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा धार्चे गापालाई धुँवा तथा प्लाष्टिक मुक्त बनाउने अभियान सञ्चालन गरिने छ । साथै जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण तथा

अनुकुलन सम्बन्धी जनचेतनाका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२००) जलचरहरुको संक्षण र संवद्र्धन गरी पारिस्थितिकिय प्रणालीलाई संरक्षण गर्न पोखरी, नदी तथा खोलामा करेन्ट तथा विष प्रयोग गर्नेलाई आवश्यक कारवाही गरीनेछ ।

(२०१) पानीका मुहान, जलाधार क्षेत्र, जैविक विविधताको संरक्षणका लागि समुदायमा आधारित विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कार्वन उत्सर्जन कटौती वापतका क्षतिपूर्तिका लागि सम्बन्धित निकायमा समन्वय गरिनेछ ।

(२०२) फोहरमैला संकलन, पून उपयोग, प्रशोधन र विसर्जन गरी सफा गाउँ शहर निर्माण नीति अबलम्बन गरिने छ । वनजंगल, वन्यजन्तु, ढुंगा, बालुवा गिट्टी, नदी, खोला, खानी आदी प्राकृतिक श्रोतहरुको उचित व्यवस्थापन गर्दे प्रकृतिजन्य सम्पदाहरुलाई दीगो विकासको सिद्धान्त अनुकुल बनाईने नीति अवलम्बन गर्दै अवैध रुपमा चोरी निकासी हुने गिटी वालुवालाई रोक्न आवश्यक कानुन तथा नीतिगत व्यवस्था गराइने छ ।

(२०३) वन संरक्षण, व्यवस्थापन, दिगो उपभोग र स्वच्छ वातावरणका लागि समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणालीलाई अझ सुदृढीकरण गरिनेछ । जैविक विविधताको संरक्षण, वातावरणीय सेवा र जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२०४) धार्चेको राष्ट्रिय तथा सामुदायिक वन उत्पादन हुने अति नै वहुमुल्य जडिवुटि वन लसुन, पाँच औंले जटामसि जस्ता जडिवुटिहरुको मुल्य दिनानु दिन आँकासीदो छ यहि विषयलाई मध्यनजर गरि लेक तथा खर्क भएका वडाहरुमा यसको व्यवसायिक खेति विस्तार गर्न ४ वटा सेल्टर निमार्ण गर्नको लागि आवश्यक वजेट विनियोजना गरिने छ ।

(२०५) माछीखोला र वुढीगण्डकी नदिले माछीखोलामा रहेको वस्ती र निमार्ण गरिएको संरचनामा क्षेति पुर्‍याएको र कुनै पनि समयमा वुढीगण्डकीमा रहेको झोलुङ्गे पुल र वस्ती वगाउने खतरा रहेकोले माछीखोला र वुढीगण्डकी नदीमा चेक ड्याम र तट्वन्धनको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ ।

(२०६) रुवीनाला क्षेत्रमा कस्तुरी फारमीङ मार्फत प्रजनन गराई विना उत्पादन गर्ने कार्यलाई आवश्यक वजेट विनियोजन गरिने छ ।

ङ, संस्थागत तथा सुशासन विकास तर्फ

(२०७) प्रभावकारी सेवा प्रवाह, पारदर्शिता, जवाफदेहि प्रशासनिक शुसाशनको पूर्ण अभ्यास गर्दै समृद्ध धार्चे निर्माण गर्नको लागि कर्मचारी तथा जनप्रतिनीधिहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी वनाइने छ ।

(२०८) गाउँपालिकाको कार्यालय भित्र रहेको सुचना केन्द्रको सुदृढीकरण गरी गाउँपालिकावासीलाई सूचनाको पहुँचमा अभिवृद्धि गरिनेछ । भने सबै वडा कार्यालयहरुबाट प्रवाह गरिने सेवालाई थप सूचना प्रविधिमैत्री बनाइनेछ । गाउँपालिका र वडा कार्यालयबाट प्रवाह गरिने सेवाहरुलाई थप प्रभावकारी, चुस्त र पारदर्शी बनाइने छ ।

(२०९) क्षमता विकास योजना वनाई सबै कर्मचारीहरुलाई सेवाकालीन तालीम उपलब्ध गराइनेछ, विषयगतरुपमा आबश्यक तालिम, अभिमुखीकरण, अध्ययन भ्रमण आदि जस्ता क्षमता विकास कार्यकालागि बजेट विनियोजन गरी प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

(२१०) इन्फरमेसन टेक्नोलोजिले संसारलाई जति नजिक बनाए पनि धार्चे गा.पा.मा यस्ता पुस्ताहरु छन जसलाई मोवाईल चलाउन आउदैन, रेडियोमा आएको समाचार बुझ्दैनन् ती पुस्ताहरुको निम्ति परम्परा देखि चलि आएको सूचना सम्प्रेशण गराउन कटुवाल प्रथा (ग्यावो) लाई निरन्तरता दिनको लागि एक वडा एक कटुवाललाई पारिश्रमिक दिने कार्यक्रमलाई निरन्तता दिईने छ ।

(२११) गापाले लिएको डिजिटल धार्चे भन्ने नीति सफल वनाउनको लागि योजना सप्mटवोएर, सेटेलाइट, एक्मीलेवल, ड्रोन लगाएत अतिआवश्कीय उपकरणहरु तथा साधनहरु गरिद गरिनेछ भने जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी हरुलाई सुचना प्रविधिमा जानकार तथा अभ्यस्त वनाउनको लागि आधारभुत कम्प्युटर तालिम सञ्चालन गरिने छ ।

(२१२) सुचनाको हक सम्बन्धी ऐनका बारेमा गाउँपालिकावासीलाई सुसूचित गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाबाट भएका विकास गतिविधिहरुलाई स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिका तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२१३) धार्चे गा.पा.को प्रवर्द्धन, कार्यसम्पादन लगाएत सम्पुर्ण गतिविधि समेट्ने गरि धार्चे आवाजलाई अनलाईन पत्रिकाको रुपमा दर्ता गरि सञ्चालन गर्न आवश्यक वजेट विनियोजन गरिने छ ।

(२१४) गाउँपालिका अन्तर्गत कार्यरत स्थानीय तहका स्थायी, अस्थायी एवं करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरुको सेवाको आर्थिक सुरक्षा एवं स्थायित्वको निम्ति कर्मचारी कल्याण

कोषलाई निरन्तरता दिइ कर्मचारी तथा जन प्रतिनीधीहरुको सामुहिक दुघर्टना विमा गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२१५) सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण लगायतका सार्वजनिक उत्तर दायित्वका औजारहरुको प्रयोग गरी जवाफदेही शासन प्रणालीको स्थापना गरिनेछ ।

(२१६) नागरिक बडापत्र प्रति संम्पूर्ण सेवाग्राही र कर्मचारीको ज्ञान अभिवृद्धि गरी सोको व्यवहारिक प्रयोग गर्ने, साथै क्षतीपूर्ती सहित नागरिक बडापत्रको व्यवहारिक कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(२१७) गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा कार्यरत शाखा प्रमुख, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था प्रमखसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरी आर्थिक वर्षको अन्त्यमा उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई सम्मान गरिनेछ ।

(२१८) गाउँपालिकाले सम्पन्न गरी सकेका संस्थागत स्वमूल्यांकन तथा लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण पश्चात् तयार गरिएको कार्य योजनाहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दे लैजाने नीति लिइने छ ।

(२१९) गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको गुणस्तरलाई थप प्रभावकारी बनाउन सो बारेमा समिक्षा गर्न कार्यपालिका, शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरुको चौमासिक प्रगति समिक्षा बैठक संचालन गरिने छ।

(२२०) गाउँपालिका तथा वडाको काम कारवाहीलाई अझ बढि प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउन अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीलाई सूचकमा आधारित बनाई संस्थागत गर्ने प्रभावकारी रुपमा लागु गरिनेछ । विषयगत शिर्षक अन्तर्गत वडा अन्तर्गत विनीयोजने भएका योजना कार्यन्वयन गर्दा गा.पा.को सम्वन्धीत शाखाको परामर्श लिएर सञ्चालन गरिने छ ।

(२२१) गाउँपालिकाको पारदर्शिता एवम् सुशासनका लागि गाउँपालिकाको आम्दानी तथा खर्चलाई सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनुका साथै गाउँपालिका विकास निर्माण कार्यमा पारदर्शिता कायम गर्न योजना स्थलमा नै सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

(२२२) गाउँपालिकाले सम्पादन गरेको कार्यको संबन्धमा चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने, सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउन प्रत्येक वडामा एकिकृत घुम्ती सेवा संचालन गरिनेछ । आम नागरिकलाई सूचनामा सहज पहुँच सृजना गर्न गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विषयगत सूचनाहरु गाउँपालिकाको वेभसाइटमा अद्यावधिक गर्ने ।

(२२३) नागरिकलाई आवश्यक सुचना तथा सेवामा सहज पहुंच पु¥याउनका लागि (सहजिकरण गर्न) गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा नागरिक सहायता कक्ष स्थापना गर्दै लगिने छ भने सेवा प्रवाहको गुणस्तरका वारेमा सेवाग्राहीको गुनासो, सुझाव, प्रतिक्रिया आदि समयमा थाहा पाउनका लागि टेलीफोन, सामाजिक सञ्जाल, सुझाव पेटिका जस्ता प्रविधिहरुको प्रयोगलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(२२४) गाउँपालिका तथा वडाहरुवाट सम्पादन हुने कार्यहरु तथा सेवा प्रवाहलाई वढी प्रभावकारी, मितव्ययी तथा आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था मजवुत वनाउन र कार्य जिम्मेवारीमा थप प्रष्टता ल्याई कार्य सम्पादनमा थप प्रभावकारिता ल्याउन कर्मचारी, विषयगत संयोजकहरुको कार्य जिम्मेवारी वनाइ लागु गरिनेछ ।

(२२५) संगठन तथा प्रशासन सम्वन्धी आवश्यक कानुन तथ नीतिगत व्यवस्था गरि नियमितरुमा विषयगत शाखा, वियषयगत संयोजक, अध्यक्ष, उपाध्यक्षसँगको वैठक (मासिक र चौमासिक) रुपमा सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२२६) भौगलिक अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै नागरिकता, जेष्ट नागरिक, एकल महिला परिचयपत्र तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्नको लागि वडागतरुपमा शिविर सञ्चालन गरि सेवा र सुचना प्रविधी मार्फत नागरिकलाई सहज र सुलभ रुपमा सार्वजनिक सेवामा पहुँच पु¥याने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२२७) अन्य स्थानीय निकायले सम्पादन गरेको नमुना विकासका मोडेलको अध्ययन भ्रमण गरी सिकाइ कार्यन्वयन गर्नको लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा अनुसन्धानमुलक कार्य संञ्चालनको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिने छ ।

(२२८) आन्तरीक राजस्व सुधार कार्ययोजना अनुसार करको दायरा र दरहरुको अक्षरस पालना गरिनेछ भने अहिले सम्म करको दायरामा नआएका व्यवसायी, व्यक्ति तथा फर्महरुलाई अनिवार्य करको दायरामा ल्याइनेछ ।

(२२९) सवै भन्दा धेरै राजस्व संकलन गर्ने वडा र कर्मचारीलाई विशेष पुरस्कारको व्यवस्थ गरिनेछ भने सवै भन्दा धेरै कर तिर्ने व्यक्ति–फर्मलाई कार्यबिधि बनाई ५० प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ । विभिन्न आधारमा छुट्याइने वडागत वजेट एउटा महत्वपूर्ण आधार राजस्व संकलन र वडाको कार्यसम्पादनलाई आधारमानि वार्षिक वजेट विनीयोजन गरिने छ ।

(२३०) खरिद गुरुयोजना अनुसार वार्षिक खरिद योजना वनाई खरिद प्रत्रिलयालाई अगाडि वढाइने छ भने योजना कार्यन्वयनको लागि वार्षिक योजना वनाइ लागु गरिनेछ । साथै मलेप प्रतिवेदनले औल्याएको वेरुजुलाई अन्त्य गर्दै लगिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(२३१) धार्चे गाउँपालिकाको प्रोफाललाई सम्भव भए सम्म वार्षिकरुपमा अध्यवधिक गरिदै लगिने छ भने संकलित तथ्याङ्क प्रत्येक घर धुरी सहितको व्यक्तिगत विवरण) विद्युतिय प्रणालीमा राखिने छ ।

(२३२) आगामी आ.व. भित्र गा.पा.को प्रशासनिक भवन निर्माण सम्पन्न भई आफ्नै भवनमा कार्यालय सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ साथै बिषयगत शाखाहरुको सुदृढिकरण गरी कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

(२३३) धार्चे गा.पा.कार्यालयलाई सेवाग्राहीमैत्री बनाउन सेवाग्राही प्रतिक्षालय, सहायता कक्ष, र सोधपुछ कक्षको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(२३४) प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यन्वयन गर्नको लागि हामि सवैको साथ सहयोग र जिम्मेवारीवाट मात्र सम्भव छ । यि नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वनवाट उच्चदरको आर्थिक वृद्धि हाँसिल हुनेछ, कोरोना भइरसको महामारीको असर न्युन गर्दै आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा थप गतिशील हुनेछ, पारस्परिक सम्मान र अवसर सहित सामाजिक न्याय कायम हुनेछ, सुन्दर सुरक्षित समृद्ध धार्चे निर्माणको लक्ष्य पूरा गर्न योग्दान पुग्नेछ भने यी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यन्वयनमा धार्चे गाउँपालिकालाई सवैवाट सकारात्मक र सकृय सहयोग हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु । अन्त्यमा, मुलुकको समग्र विकासमा योगदान गर्ने राजनीतिक दल, राष्ट्र सेवक, नीजि, सहकारी, सामुदायिक क्षेत्र, श्रमिक वर्ग, नागरिक समाज, सञ्चार जगत लगाएत सम्पूर्ण दिदी वहिनी तथा दाजुभाईहरु, धार्चेको विकासमा सहयोग पुर्‍याउने विकास साझेदारहरु र गैर आवसिय नेपाली समुदायलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

।। जय धार्चे ।।

प्रस्तुतकर्ता

सन्त बहादुर गुरुङ

अध्यक्ष, धार्चे गा.पा., गोरखा ।

मुख्य आयोजना कार्यक्रमहरुको विवरण तथा अनुमानित व्यय र श्रोत व्यवस्थापन

२.३. अनुमानित व्यय र श्रोत व्यवस्थापन :

आन्तरिक आय, संघ तथा प्रदेश सरकारबाट हुने वित्तिय हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड, ऋण आदि ।

क्र. सं.	विवरण	रकम
१	संघीय सरकार वित्तीय समानीकरण	९,३६,००,०००
२	संघीय सरकार शसर्त अनुदान	१४,८१,००,०००
३	संघीय सरकार विशेष अनुदान	०
४	संघीय सरकार समपुरक अनुदान	०
५	संघीय सरकार राजश्व बाँडफाँड	७,५३,०७,०००
६	प्रदेश सरकार वित्तीय समानीकरण	१,०५,०८,०००
७	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	३०,००,०००
८	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	७०,००,०००
९	प्रदेश सरकार राजश्व बाँडफाँड	४९,८५,०००
१०	बेरुजु असुली	०
११	आन्तरीक आम्दानी	३०,००,०००
१२	अल्याह	१०,००,००,०००
जम्मा		**४४,५५,००,०००**

खण्ड ३ : वार्षिक विकास कार्यक्रम (आ.व. २०७८।०७९)

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	उप क्षेत्र	खर्च शीर्षक	जम्मा (रु. हजारमा)
८०४३६५०५१०१ धार्चे गाउँपालिका				
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११११	१,६०,००
२	पोशाक कर्मचारी	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११२१	३,००
३	स्थानीय भत्ता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११३१	८,००
४	महंगी भत्ता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११३२	८,००
५	कर्मचारीको बैठक भत्ता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११३४	४,००
६	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११३५	१,००
७	अन्य भत्ता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११३९	६,००
८	पदाधिकारी बैठक भत्ता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११४१	३,००
९	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११४२	४९,८५
१०	पदाधिकारीअन्य सुबिधा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११४२	५,०९
११	पदाधिकारीअन्य सुबिधा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२११४२	४५,०६
१२	कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२१२१२	१०,००
१३	कर्मचारी कल्याण कोष	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२१२१४	१५,००
१४	पानी तथा बिजुली	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२१११	१,००

१५	पानी तथा बिजुली	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२१११	१,००
१६	संचार महसुल	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२११२	२,००
१७	संचार महसुल	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२११२	१२,०८
१८	इन्धन (पदाधिकारी)	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२११	५,००
१९	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२१२	९,००
२०	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२१२	१,००
२१	सवारी साधन मर्मत खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२१३	२०,००
२२	बिमा तथा नवीकरण खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२१४	४,००
२३	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२२१	२,००
२४	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२२२१	२,४२
२५	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२३११	२,००
२६	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२३११	४०,००
२७	इन्धन - अन्य प्रयोजन	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२३१४	२,००
२८	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२३१५	३२,००
२९	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२४१२	१५,००
३०	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२४१२	५,००
३१	करार सेवा शुल्क	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२४१३	४०,००
३२	करार सेवा शुल्क	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२४१३	५५,००

३३	कर्मचारी विभिन्न तालिम खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५११	१०,९०
३४	सामुदायिक विद्यालयका लेखाका कर्मचारीहरुलाइ लेखासम्बन्धि र कम्प्युटर सम्बन्धि तालिम	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५११	४,००
३५	उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाइ अभिमुखिकरण सम्बन्धि तालिम	योजना तर्जुमा र कार्यन्वयन	२२५२२	४,००
३६	गा पा स्तरीय जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी अध्ययन भ्रमण	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५२२	७,००
३७	वडा स्तरमा योजना छनोट सम्बन्धि तालिम	योजना तर्जुमा र कार्यन्वयन	२२५२२	५,००
३८	विभिन्न कार्यक्रम खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५२२	५,००
३९	सार्वजनिक सुनुवाइ गा पा तथा ७ वटै वडा तथा वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५२२	८,००
४०	विविध कार्यक्रम खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५२९	४,००
४१	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२६११	५०,००
४२	भ्रमण खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२६१२	५,००
४३	पर्यटन काज भ्रमण खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२६१९	१०,००
४४	विविध खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२७११	५०,००
४५	सभा सञ्चालन खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२७२१	१०,००
४६	गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई चालु सहायता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२५१११	५०,००
४७	गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई चालु सहायता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२५१११	५०,००
४८	अन्य सामाजिक सुरक्षा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२७११२	५,००
४९	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२७२१२	५,००

५०	औषधीखरिद खर्च	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२७२१३	२०,००
५१	अन्य सामाजिक सहायता	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२७२१९	५,००
५२	घरभाडा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२८१४२	१५,००
५३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२८१४३	१०,००
५४	अन्य भाडा	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२८१४९	५,००
५५	सवारी साधन	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३११२१	१२,००
५६	गा पा कम्प्युटर ल्यापटप तथा अन्य आवाश्यक मेशिनरी तथा औजार खरिद	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३११२२	३०,००
५७	मेशिनरी तथा औजार	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३११२२	३०,००
५८	फर्निचर तथा फिक्चर्स	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३११२३	१५,००
५९	फर्निचर तथा फिक्चर्स	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३११२३	१५,००
८०४३६५०५१०२ गाउँपालिका स्तरीय कार्यक्रम तथा योजना				
६०	गुम्दा बहुउदेश्यीय सभाहल निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	५०,००
६१	गा पा भवन निर्माण अल्याह	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	२,२०,००
६२	गापा भवन निर्माण समानिकरण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	२,००,००
६३	मेगा विद्यालय ग त आ व को बाँकि संरचना निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	३०,००
६४	कोल्डस्टोर निर्माण गुम्दा अल्याह	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	७७,६०
६५	खोर्लाविशी सामुदायिक अस्पताल निर्माण अल्याह	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	६०,००
६६	सभाहल निर्माण काशिगाँउ गत आ व अल्याह	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	३५,००

६७	जनजागृति मा वि जग्गा खरिद	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११४	९,०८
६८	जनजागृति मा वि जग्गा खरिद	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११४	७,९२
६९	भिसी थमन मार्ग	यातायात पूर्वाधार	३११५१	४०,००
७०	माछीखोला तथा बुढीगण्डकी तटबन्धन	जलश्रोत तथा सिंचाई	३११५४	४०,००
७१	अन्य साझेदारी कोष	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	१,००,००
७२	जीप फ्लायर निर्माण अल्याह	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	१७,००
७३	म्याचिङ्ग फण्ड आ.व. 2077।078 को निर्णयानुसार	यातायात पूर्वाधार	३११५९	६०,००
७४	एक स्थानीय तह एक उद्योग ग्राम डिपीआर	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११७२	८,००
८०४३६५०५२०१ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.१				
७५	अपाङ्ग उत्थान कार्यक्रम औजार तथा सामाग्री खरिद तथा वितरण	लैससास	२२५२२	१,५०
७६	सेलाचेत गाउँघर क्लिनिक व्यवस्थापन	वातावरण तथा जलवायु	२२७११	१,५०
७७	अठारसयखोला फर्म खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	२,००
७८	प्रगतिशिल कृषक समुह कुखुरा खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	२,००
७९	हुल्चुक मिलन कृषक समुह तारबार तथा कफि गोडमेल	कृषि	२५३१५	२,००
८०	हुल्चुक मोडल पशुपंक्षी फर्म खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	२,००
८१	गाई तथा भेडापालक गोठालाहरुलाई त्रिपाल खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२७११२	२,००
८२	दलित उत्थान बंगुरपालन	पशुपन्छी विकास	२७११२	२,००
८३	हुल्चुक गरिबी एकल महिला जिविकोपार्जन बाख्रा खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२७११२	४,००

८४	दोभान चर्च भान्साघर निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	४,००
८५	वडा कार्यालय ट्रस्ट निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	१४,००
८६	हुल्चुक मोटरबाटो मर्मत	विपद व्यवस्थापन	३११५१	४,००
८७	माईक्रो हाइड्रोपावर कुलो निर्माण	उर्जा	३११५३	३,००
८८	दलित आरन शौचालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	३,००
८९	फोहरमैला व्यवस्थापन	वातावरण तथा जलवायु	३११५८	२,५०
९०	इच्छा आधारभूत विद्यालय भवन मर्मत तथा सपोर्ट वाल निर्माण रअन्य व्यवस्थापन	शिक्षा	३११५९	८,००
९१	क्लब ग्राउण्ड सम्याउने	युवा तथा खेलकुद	३११५९	४,००
९२	गणेश हिमाल प्रा. वि जग्गा सम्याउने	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	५,००
९३	दोभान देखि सेलाचेत सम्म जाने गोरेटोबाटोमा रेलिङ्ग निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	४,००
९४	लाँपुक चौतारादेखि हुल्चुक सम्मको गोरेटोबाटो तथा मेसोनरी वाल निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५९	८,००
९५	सल्ला घारी गोरेटोबाटो निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	५,००
९६	हुल्चुक गाउँ बहुउदेश्यीय कृषक समुह अलैची सुन्तला ढुङ्गाको वाल निर्माण	कृषि	३११५९	२,००
९७	हुल्चुक नमुना कृषक समूह अलैंची सुन्तला घेराबार	पशुपन्छी विकास	३११५९	२,००
९८	हुल्चुक स्वास्थ्य ईकाइ जग्गा सम्याउने	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	७,००
९९	हिमालय कृषक समूह स्याउ किवी तारबार	कृषि	३११५९	२,००

१००	गणेश हिमाल पदमार्ग सम्भाव्यता अध्ययन तथा डकुमेन्ट्री	पर्यटन	३११७२	२,५०
८०४३६५०५२०२ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.२				
१०१	केरौंजा स्वास्थ्य चौकी कार्यालय सामाग्री खरिद	स्वास्थ्य	२२३११	२,००
१०२	सिलाई बुनाई तालिम	उद्योग	२२५१२	२,००
१०३	उन्नत जातको बोयर बोका खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	२,००
१०४	तरकारी बीउबिजन खरिद	कृषि	२२७११	५०
१०५	स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन	तथ्यांक प्रणाली	२२७११	१,००
१०६	केरौंजा मावि बाल क्लबका लागि शैक्षिक तथा खेलकुद सामाग्री खरिद	युवा तथा खेलकुद	२५३१५	२,००
१०७	गण्डकी आधारभूत विद्यालय बाल क्लबका लागि शैक्षिक तथा खेलकुद सामाग्री खरिद	युवा तथा खेलकुद	२५३१५	२,००
१०८	जुनतारा सिर्जनशील युवा क्लब सामाग्री खरिद	युवा तथा खेलकुद	२५३१५	१,००
१०९	बिपन्न बर्ग अपाङ्ग तथा एकल महिलालाई कुखुरा चल्ला खरिद तथा वितरण	कृषि	२७११२	१,००
११०	रुन्चेत दलित आरन सामाग्री खरिद	उद्योग	३११२२	५०
१११	काशीगाउँ केरौंजा मोटरबाटो मर्मत तथा निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	१०,००
११२	व्रागमदेखि मङचेत सम्म गोरेटोबाटो निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५,००
११३	डोङगान खोला पहिरो नियन्त्रण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५४	५,००
११४	छन्जकाली देखि क्यूडेन सम्म कुलो निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५५	५,००

११५	केरौंजा मावि खानेपानी ट्याङ्की निर्माण तथा पाइप मर्मत	शिक्षा	३११५६	४,००
११६	केरौंजा गाउँ कृषक समूह तारबार निर्माण	कृषि	३११५७	५,००
११७	रुन्चेत कृषक समूह तारबार निर्माण	कृषि	३११५७	५,००
११८	लामावेशी भिर तारबार निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५७	५,००
११९	गन्सुदेखि थोयोर सम्म ढल कुलो निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	५,००
१२०	जुनतारा सिर्जनशील युवा क्लब शौचालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	२,००
१२१	डोङगान खोला ढल तथा कुलो निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	५,००
१२२	भमलाचोक क्युटेन वडा कार्यालय फोहरमैला व्यवस्थापन	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	२,००
१२३	रुन्चेत माथिल्लो -तल्लो गाउँ ढल कुलो निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	५,००
१२४	केरौजागाँउ हेलिप्याड र खेल मैदान निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	५,००
१२५	केरौजावेशी कृषक समूह तारबार निर्माण	कृषि	३११५९	३,५०
१२६	बाख्रा भेडा गोठालोहरुको लागि तित्लाङ खर्क निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,५०
१२७	भमलापचोक देखि सेर्तोगङ सम्म गोरेटो बाटो निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	५,००
१२८	वडा कार्यालय सुरक्षा व्यवस्थापन रेलिङ र वायरिङ	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५९	२,००
१२९	गणेश कुण्ड सम्म पर्यटकीय पद यात्रा सर्वेक्षण	पर्यटन	३११७२	४,००
८०४३६५०५२०३ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.३				
१३०	केराबारीमा बाख्रा खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	७५
१३१	खेलकुद सामाग्री खरिद तथा वितरण	युवा तथा खेलकुद	२२७११	२,००

१३२	खोर्ला गोठ समिति त्रिपाल खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	२,००
१३३	जिविकोपार्जन सम्बन्धी कार्यक्रम दुङ्ला बाखा खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	२,७५
१३४	जिविकोपार्जन सम्बन्धी बाखा खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	४,००
१३५	दुङ्ला हाते तथा खोर्ला हाते ट्याक्टर खरिद तथा वितरण	कृषि	२२७११	१,५०
१३६	पार्वती आ.वि. व्यवस्थापन	शिक्षा	२२७११	२,००
१३७	होमस्टे व्यवस्थापन वडा नं ३	पर्यटन	२२७११	५०
१३८	अमिर कृषि तथा पशुपक्षीं फर्म भैंसी खरिद अनुदान	पशुपन्छी विकास	२५३१५	७५
१३९	उत्सव कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	७५
१४०	चेतनशिल कृषि तथा पशुपंक्षी फर्मलाई अनुदान	कृषि	२५३१५	५०
१४१	रेसिमा बंगुर खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	७५
१४२	वीरेन्द्र बहुउद्देश्यीय कृषि फर्म मौरीपालन	कृषि	२५३१५	५०
१४३	शिवशंकर पशुपंक्षी फर्म र गंगा पशुपंक्षी फर्मलाई उन्नत भैसी खरिद	पशुपन्छी विकास	२५३१५	१,५०
१४४	सातकन्या कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	१,००
१४५	हरियाली कृषक समूहलाई गाई गोठ निर्माण	पशुपन्छी विकास	२५३१५	७५
१४६	अपाङ्ग गरिब एकल महिलालाई ग्याँस चुलो बितरण	उद्योग	२७११२	२,००
१४७	अपाङ्ग गरिब एकल महिलालाई लोकल चल्ला बितरण	पशुपन्छी विकास	२७११२	२,००
१४८	दलित जिविकोपार्जन बंगुर खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२७११२	३,००
१४९	लुङ्कचेत सामुदायिक भवन निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	७,५०

१५०	चिहान डाँडा ट्रस भवन निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	४,००
१५१	खोदराङ-उहिया-दुङ्लासम्म मोटरबाटो मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५,००
१५२	दमारङ फलफूल सिंचाई	कृषि	३११५५	१,००
१५३	उहिया दलित वस्ती ढल निकास	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५८	४,००
१५४	खोर्लाविशी ढल निकास	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५८	५,००
१५५	दुङ्ला स्वास्थ्य चौकी ट्वाइलेट निर्माण	स्वास्थ्य	३११५८	२,५०
१५६	माछीखोला देखि खोर्ला जाने बाटोमा खानेपानी निर्माण	खानेपानी तथा सरसफाई	३११५८	३,००
१५७	उहिया माथिल्लो गाउँ गोरेटे बाटो ढुङगा छाप्ने	यातयात पूर्वाधार	३११५९	६,००
१५८	खोर्ला गाउँ भ्यू पार्क	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,०८
१५९	खोर्ला निमरुङ्ग खोला हनि हन्टिङ्क पार्क निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,९२
१६०	खोर्लाकोट ब्यावश्थापन तथा तारबार	भाषा तथा संस्कृति	३११५९	३,००
१६१	तातोपानी व्यवस्थापन	वातावरण तथा जलवायु	३११५९	२,५०
१६२	दुङ्ला खेलकुद मैदान तारजाली	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
१६३	दुङ्ला चर्चघर ब्यावश्थापन	भाषा तथा संस्कृति	३११५९	२,००
१६४	दिङ्ला देवी रेलिङ ट्रस निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	५,००
१६५	लुङ्कार खोलामा गाईवस्तुलाई खानेपानि पोखरी निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,५०
१६६	लाक्पाल माछापालन पोखरी निर्माण	पशुपन्छी विकास	३११५९	१,००
१६७	स्यालम भिरमा रेलिङ्ग निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	४,००

१६८	सातकन्या मन्दिर निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
८०४३६५०५२०४ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.४				
१६९	स्वास्थ्य चौकी सोलार मर्मत तथा व्यवस्थापन	स्वास्थ्य	२२२२१	१,५०
१७०	पुर्खाहरुको नासो किताब प्रकाशन	भाषा तथा संस्कृति	२२३११	१,००
१७१	धार्चे आवाज अनलाईन टिभी च्यानल	संचार तथा सूचना प्रबिधि	२२३१५	१,००
१७२	उद्यम विकास कार्यक्रम	उद्योग	२२५२२	२,००
१७३	धार्चे सांस्कृतिक महोत्सव व्यवस्थापन	भाषा तथा संस्कृति	२२५२२	१,००
१७४	धार्चेअध्यक्ष कप प्रतियोगिता	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	२,००
१७५	लाप्राक युवा सशक्तिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	१,००
१७६	आउट फोटो ग्यालरी तथा विकास भिडियो निर्माण	पर्यटन	२२७११	२,००
१७७	धार्चे भित्रका ऐतिहासिक प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरुको फोटो र भिडियो निर्माण	संचार तथा सूचना प्रबिधि	२२७११	१,००
१७८	संग्रहालय सामाग्री खरिद व्यवस्थापन	पर्यटन	२२७११	२,००
१७९	सूचना केन्द्र व्यवस्थापन सामाग्री खरिद	तथ्यांक प्रणाली	२२७११	३,००
१८०	हस्तकला निर्माण सामाग्री खरिद	उद्योग	२२७११	२,००
१८१	प्रहरी चौकी भवन निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	१,००
१८२	प्रहरी चौकी भवन निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	७,००
१८३	दलित आरन घर मर्मत	उद्योग	३१११२	१,००

१८४	वडा कार्यलय भवन पलास्टर तथा व्यवस्थापन	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११३	४,५०
१८५	दिगोजन समृद्धि कृषि केन्द्र बेर्ना उत्पादन	कृषि	३११३१	२,५०
१८६	ता किम्नाङ च्यार्पू सडक निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	१६,००
१८७	फ्याप्चेत देखि छ्लेवङ नाली सडक	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५,००
१८८	वडा कार्यालय भित्रका शाखा सडक मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५१	२,००
१८९	जलदेवी वृक्षारोपण कार्यक्रम	वातावरण तथा जलवायु	३११५७	१,५०
१९०	नासुर जलाधार तथा खानेपानी मर्मत	वातावरण तथा जलवायु	३११५८	२,५०
१९१	पाखाथोक तोरङथोक ढल निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५८	६,००
१९२	सूचना केन्द्र चर्पी निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५८	२,००
१९३	आमा समुह भवन पर्खाल निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
१९४	इमान पार्क तथा बगैंचा निर्माण	कृषि	३११५९	३,००
१९५	काठेपुल निर्माण तथा मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५९	१,००
१९६	गुप्सीपाखा जडीबुटी खेती तारबार	बन	३११५९	१,५०
१९७	जीपलाईन निर्माण	पर्यटन	३११५९	३,००
१९८	धार्चे प्रगतिशिल महिला समूह फूलखेती टनेल निर्माण	कृषि	३११५९	१,५०
१९९	पुरानो गाउँ खानेपानी निर्माण तथा मर्मत	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
२००	मणिकाम देवी विधालय तारवार निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,००
२०१	मणिडाँडा रेलिङ्ग तथा टहरा निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,००

२०२	मानमे चिहान टहरा निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
२०३	मिलीजुली कृषि बेसार खेती तारबार	कृषि	३११५९	१,००
२०४	लाप्राक नमुना बस्ती कृषक तारबार	कृषि	३११५९	१,००
२०५	हिउचुली संग्राहालय DPR	पर्यटन	३११७२	३,००
८०४३६५०५२०५ धार्चे गाउँपालिका वडा नं. ५				
२०६	आलु कृषक क्षमता अभिबृद्धि तालिम	कृषि	२२५२२	२,००
२०७	फरक क्षमता प्रोत्साहन कार्यक्रम	लैससास	२२५२२	२,००
२०८	बालबालिका पोषण कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	१,५०
२०९	युवा लक्षित स्वरोजगार तथा थामरा धार्चे क्लब खेलकुद क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	३,००
२१०	गुम्दा स्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन	स्वास्थ्य	२२७११	२,००
२११	लब्सीबोट आमा समूह भवन व्यवस्थापन	लैससास	२२७११	३,००
२१२	सिङ्ला स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन	स्वास्थ्य	२२७११	२,००
२१३	माछिखोला पार्टी प्यालेस ट्रस्ट घर नि	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	३,००
२१४	माछिखोला पार्टी प्यालेस ट्रस्ट घर नि	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	३,५०
२१५	वडा कार्यालय मर्मत तथा रंगरोगन	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	६,००
२१६	सिंङला चिहान डाँडा ट्रसघर निर्माण (२वटा)	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	५,००
२१७	दलित सुनपाता छिल्ने कटिङ मेसिन खरिद	लैससास	३११२२	१,५०

२१८	खानीवेशी पुल निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५,००
२१९	प्रास्योखोला यामगाउँमा पुल निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५,००
२२०	गुम्दा शाखा सडक तथा खानेपानी ट्यांकी गोईचेतमा ढल निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५८	१०,००
२२१	"धार्चे मनास्लु कृषक समुह पशुपंक्षी खोर व्यवस्थापन"	पशुपन्छी विकास	३११५९	३,००
२२२	अदुवा बेसार कृषक समुहलाई प्रोत्साहन स्वरुप घेराबार तारजाली	कृषि	३११५९	३,००
२२३	ए एम आर कृषक समुह गोठ व्यवस्थापन	पशुपन्छी विकास	३११५९	३,००
२२४	गुम्दा तमु सांस्कृतिक संग्रालय कोईवो पर्खाल निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,००
२२५	गुम्दा मण्डली घेराबार तथा व्यवस्थापन	भाषा तथा संस्कृति	३११५९	२,५०
२२६	नामगेल लामा कृषक समुह घेराबार	कृषि	३११५९	३,००
२२७	पाङ्समा हेलिप्याड निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	५,००
२२८	रुकाङ डाँडामा माने निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	५,००
२२९	श्री अमरनाथ आधारभूत विधालय घेरावार निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	५,५०
२३०	श्री सूर्योदय बालकक्षा घेरावार निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	६,००
२३१	सिंङला क्यूशरपे रेलिंङ तथा पद मार्ग निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	५,००
८०४३६५०५२०६ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.६				
२३२	गाउँ चिनारी पुस्तक प्रकाशन तथा छपाई	भाषा तथा संस्कृति	२२३११	१,००
२३३	किवी प्याकेजिङ अनुदान	कृषि	२२७११	१,००
२३४	मञ्जुश्री मा.वि. ECD कक्षा व्यवस्थापन कार्यक्रम	शिक्षा	२२७११	२,००

२३५	लोकल भैंसी खरिद तथा वितरण	पशुपन्छी विकास	२२७११	३,००
२३६	अपाङ्ग, एकल महिला तथा विपन्न परिवारलाई चुल्हो खरिद तथा वितरण	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२७११२	४,८०
२३७	दलित आरन भवन निर्माण	उद्योग	३१११२	२,००
२३८	विराज आरन घर निर्माण	उद्योग	३१११२	२,५०
२३९	कफि मेसिन तथा फ्रिज खरिद	कृषि	३११२२	१,५०
२४०	खोल्काङ गाउँ सोलार खरिद तथा वितरण	उद्योग	३११२२	३,२०
२४१	बाख्रा तथा भैंसी खोर सुधारमा जस्ता खरिद	पशुपन्छी विकास	३११२२	३,००
२४२	सिलाई कटाई मेसिन खरिद	उद्योग	३११२२	१,००
२४३	यार्शा शाखा सडक निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	४,००
२४४	यार्सा स्ल्याब पूल निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५१	४,००
२४५	रिचेत काशीगाउँ मोटरबाटो मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५१	८,००
२४६	काशीगाउँ २ ढल निकास	खानेपानी तथा सरसफाई	३११५८	३,००
२४७	काशीगाँउ ढल निकास	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११५८	८,००
२४८	काशीगाउँ चर्चघर घेराबार	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,००
२४९	काशीगाउँ स्ल्याव पुल रेलिङ नि तथा सार्वजनिक धारा मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५९	३,००
२५०	काशीगाँउ सिंडी तथा प्रतिक्षालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	९,००
२५१	गुम्बा र माने मर्मत तथा प्रतिक्षालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,००
२५२	छयारछयार भिर रेलिङ निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,००

२५३	धारकाङ प्रतिक्षालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	८,००
२५४	पोल्चेत प्रतिक्षालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,००
२५५	मानेडाँडा रेलिङ तथा गोरेटो बाटो निर्माण	यातयात पूर्वाधार	३११५९	४,००
२५६	यार्सा प्रतिक्षालय निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
२५७	यार्सा बाखा खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	३११५९	३,००
२५८	सामुदायिक अर्गुङ मैदान निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,००
८०४३६५०५२०७ धार्चे गाउँपालिका वडा नं.७				
२५९	मारुनी संरक्षण	भाषा तथा संस्कृति	२२५२९	५०
२६०	लापु वृतचित्र निर्माण	भाषा तथा संस्कृति	२२७११	१,५०
२६१	वडा कार्यालय व्यवस्थापन	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२७११	२,००
२६२	नयाँ बस्ती पशुपंक्षी तथा कृषक समूह बंगुर खोर निर्माण तथा बंगुर खरिद	कृषि	२५३१२	२,००
२६३	कालरात्री मावि दाते ओखर बेर्ना खरिद तथा तारजाली	कृषि	२५३१५	२,५०
२६४	ठूलो सुम्पे कृषि समूह दाते ओखर बेर्ना खरिद	कृषि	२५३१५	२,०९
२६५	धार्चे नौली खोला ट्राउट माछापालन समूह माछा भुरा खरिद	पशुपन्छी विकास	२५३१५	१,००
२६६	धार्चे सयपत्री युवा क्लब साउण्ड सिस्टम खरिद	युवा तथा खेलकुद	२५३१५	१,००
२६७	भिरकुना पारादेवी कृषक समूह केरा बेर्ना खरिद	कृषि	२५३१५	१,००
२६८	मौरीसहितको घार खरिद सुम्पे कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि	२५३१५	२,००
२६९	सूर्य बहुउद्देश्यीय फर्म भैंसी खरिद	पशुपन्छी विकास	२५३१५	१,००

२७०	सिर्जनशील कृषक समूह बंगुर खरिद	पशुपन्छी विकास	२५३१५	१,५०
२७१	खानीगाउँ आरन निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३१११२	१,५०
२७२	प्रभात किरण कक्षा कोठा मर्मत	सम्पदा पूर्वाधार	३१११२	२,००
२७३	फुङ्क्यू खोला कृषि तथा पशुपंक्षी कृषि समूह फलाम टनेल निर्माण	कृषि	३११२२	१,५०
२७४	हिमाली बहुउद्देश्यीय कृषि तथा पशुपंक्षी कृषक समूहलाई दाना उत्पादन मेसिन तथा चल्ला खरिद	कृषि	३११२२	२,००
२७५	हिमालय आ.वि झ्यालढोका मर्मत	सम्पदा पूर्वाधार	३११२३	१,५०
२७६	गुम्दा देखि लापु सडक मर्मत	यातयात पूर्वाधार	३११५१	३,००
२७७	देउराली देखि ठाँटी मोटरवाटो	यातयात पूर्वाधार	३११५१	१०,००
२७८	लापुगाँउ देखि लापु वेशी जोडने मोटरबाटो	यातयात पूर्वाधार	३११५१	१५,००
२७९	स्यामराङ्ग देखि भिर्कुना मोटरबाटो	यातयात पूर्वाधार	३११५१	१५,००
२८०	लापुवेशी भलपानी निकास	विपद व्यवस्थापन	३११५४	१,५०
२८१	लिदिङ पहिरो नियन्त्रण	विपद व्यवस्थापन	३११५४	२,५०
२८२	झ्याटुङ कुलो सिंचाई निर्माण	कृषि	३११५५	२,५०
२८३	सिप्ला पुराङ्ग सिँचाई कुलो मर्मत	खानेपानी तथा सरसफाई	३११५५	२,००
२८४	कलकत्ता डाँडा खानेपानी योजना	खानेपानी तथा सरसफाई	३११५६	३,००
२८५	धारा मर्मत तथा फोहोर पानी निकास	खानेपानी तथा सरसफाई	३११५६	१,००
२८६	नौलीखोला झरना चर्पी निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५८	१,००

२८७	एकता फलफूल तथा पशुपंक्षी कृषक समूह घेराबार	पशुपन्छी विकास	३११५९	१,००
२८८	कोलकाङ कृषि तथा पुशुपालन समूहलाई बाख्रा खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	३११५९	१,५०
२८९	गँगा जमुना आ.वि खेलकुद मैदान निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
२९०	गंगा जमुना कृषि तथा पशुपंक्षी समूह तारजाली	पशुपन्छी विकास	३११५९	१,००
२९१	धार्चे मापु चिङ्गार पशुपंक्षी तथा कृषक समूह बाख्रा खोर निर्माण	कृषि	३११५९	१,५०
२९२	नँया वस्ति ढुङ्गा छपाई(पौटु)	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	३,००
२९३	मानकाङ् देखि कृषक समह तारजाली घेराबार	कृषि	३११५९	१,९१
२९४	मापु चिङ्गार लोकल बाख्रा खोर निर्माण	पशुपन्छी विकास	३११५९	२,००
२९५	स्वास्थ्य चौकी लापूवेशी तारजाली घेरावार	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	२,००
८०४३६५०५३०१ धार्चे गाउँपालिका - शिक्षा				
२९६	IEMIS तालिम	शिक्षा	२२५१२	२,००
२९७	आधारभूत तह परिक्षा संचालन	शिक्षा	२२५२२	६,००
२९८	विद्यालय स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप	शिक्षा	२२५२२	२,००
२९९	शिक्षा विविध खर्च	शिक्षा	२२७११	४,००
८०४३६५०५३०२ धार्चे गाउँपालिका - स्वास्थ्य				
३००	नसर्ने रोग पहिचान तथा उपचार व्यवस्थापन कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	२,००
३०१	म.स्वा.से. अर्धवार्षिक तथा वार्षिक समिक्षा र उत्कृष्ट 7 म.स्वा.से. पुरस्कृत कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	४,००

३०२	प्रसुती सेवा केन्द्रको न्यूनतम् स्वास्थ्य सामाग्री व्यवस्थापन	स्वास्थ्य	२२७११	५,००
३०३	ल्यावसेवा व्यवस्थापन तथा सामाग्री खरिद	स्वास्थ्य	२२७११	४,००
३०४	स्वास्थ्य संस्थालाई आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री व्यवस्थापन	स्वास्थ्य	२२७११	५,००
८०४३६५०५३०३ धार्चे गाउँपालिका - कृषि				
३०५	पशु सेवा शाखा खोप लगाएबापतको पारिश्रमिक	पशुपन्छी विकास	२११३९	५०
३०६	उन काट्ने सामाग्री खरीद	पशुपन्छी विकास	२२७११	१,००
३०७	कृतिम गर्भाधान शिबिर	पशुपन्छी विकास	२२७११	२,००
३०८	घाँस खेती नर्सरी स्थापना	पशुपन्छी विकास	२२७११	१,००
३०९	तरकारी बिउ खरिद तथा बेमौसमी तरकारी खेती बिस्तार	कृषि	२२७११	५,००
३१०	दाना बनाउने मेसिन खरीद अनुदान ५० प्रतिशत अनुदान	पशुपन्छी विकास	२५३१५	२,००
३११	ओषधी खरीद पशु सेवा शाखा	पशुपन्छी विकास	२७२१३	५,००
३१२	पशु स्वास्थ्य शिबिर	पशुपन्छी विकास	२७२१३	३,००
३१३	खेतियोग्य जमिन घेराबार जाली खरिद	कृषि	२७२१९	१३,००
३१४	तरल नाईट्रोजन ढुवानी तथा व्यवस्थापन	पशुपन्छी विकास	२८१४९	५०
८०४३६५०५३०४ धार्चे गाउँपालिका विविध				
३१५	अतुलनिय धार्चे परिचय प्रकाशन	भाषा तथा संस्कृति	२२३१५	३,००
३१६	ईथ्नो ग्राफि कम्युनिटी बुक लेखन तथा छपाई	भाषा तथा संस्कृति	२२३१५	४,००
३१७	खानेपानी योजनाका VMW लागि पूनर्ताजगी तालिम	खानेपानी तथा सरसफाई	२२५१२	१,००

३१८	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको लागि सूचना प्रविधि तालिम	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५१२	३,००
३१९	बिपन्न दिदि बहिनी झोला बुनाई तालिम	लैससास	२२५१२	५,००
३२०	भिडियो स्टोरी टेलिङ	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२२५१२	४,००
३२१	अध्यक्ष उधमशिलता बिकास कार्यक्रम	उद्योग	२२५२२	४,५०
३२२	उपाध्यक्ष खेलकुद कार्यक्रम	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	६,००
३२३	कानुनी सचेतना कार्यक्रम	कानुन तथा न्याय	२२५२२	२,००
३२४	गापा स्तरीय खेलकुद विकास	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	५,००
३२५	धार्चे अध्यक्ष कप	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	५,००
३२६	पर्यटन प्रर्वध्दन कार्यक्रम	पर्यटन	२२५२२	५,००
३२७	लैङ्गिक हिंसा बिरुद्वको १६ दिने अभियान तथा नारी दिवस कार्यक्रम संचालन	लैससास	२२५२२	२,५०
३२८	सहकारी अभिमुखिकरण कार्यक्रम	सहकारी	२२५२२	१,००
३२९	साहु पिरवा कान्छा गुरुङ बाचनालय निर्माण	भाषा तथा संस्कृति	२२५२९	४,००
३३०	अपाङ्ग संजाल कोष	लैससास	२२७११	५०
३३१	खानेपानी गुणस्तर परीक्षण	खानेपानी तथा सरसफाई	२२७११	१,००
३३२	दलित संजाल कोष	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२२७११	५०
३३३	महिला संजाल कोष	लैससास	२२७११	५०
३३४	लापु ई सि डी कक्षा ब्यावश्थापन	शिक्षा	२२७११	३,००
३३५	स्थानीय पाठ्यक्रम विकास	शिक्षा	२२७११	५,००

३३६	कफि खेती तारबार खरिद	कृषि	२५३१५	१०,००
३३७	जिल्ला लैङ्गिक सञ्जाल कोष अनुदान	लैससास	२५३१५	५०
३३८	धार्चे बहुउदेश्यिय सहकारी गुम्दा कुटानी पिसानी मेसिन खरिद	कृषि	२५३१५	५,००
३३९	नेपाल क्षयरोग निबारण कार्यक्रम धार्चे अनुदान	स्वास्थ्य	२५३१५	५०
३४०	नेपाल रेडक्रस अनुदान	विपद व्यवस्थापन	२५३१५	५०
३४१	जेष्ठ नागरिक एकल महिला तथा अपाङ्गहरुलाई उपाध्यक्ष न्यानो कपडा बितरण कार्यक्रम	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२७१११	८,५०
३४२	मेलमिलाप कोष	कानुन तथा न्याय	२७११२	५०
३४३	भिमोदय क्याम्पस धार्चे छात्रबृति अक्षय कोष स्थापना	शिक्षा	२७२११	१,००
३४४	विपद् व्यवस्थापन कोष	विपद व्यवस्थापन	२७२१२	२०,००
३४५	आयुर्वेदिक औषधी खरिद	स्वास्थ्य	२७२१३	२,००
३४६	कोरोना कोष	स्वास्थ्य	२७२१३	२०,००
३४७	ईपिसेन्टर चौतारा प्लाष्टर सहित आर्ट ग्यालरी	भाषा तथा संस्कृति	३११५९	३,००
३४८	काशीगाउँ बुध्द पार्क निर्माण	सम्पदा पूर्वाधार	३११५९	४,००
३४९	लाप्राक जिप लाईन निरन्तरता	यातयात पूर्वाधार	३११५९	८,००
३५०	खोर्लाबिशी रक क्लाईम्बिङ	पर्यटन	३११७२	३,००
८०४३६५०५५०३ स्थानीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम				
३५१	गा पा भबन निर्माण जिल्ला समन्वय अनुदान	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	७७,००

८०४३६५०५५११ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (शसर्त अनुदान)				
३५२	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरु समेत)	शिक्षा	२११११	४,८४,००
३५३	आधारमुत तह कक्षा (६-८) मा अंग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	शिक्षा	२११११	१५,७७
३५४	आधारमुत तह कक्षा (६-८) मा अंग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	शिक्षा	२११११	१,१५
३५५	एम. आई. एस. अपरेटर र फिल्ड सहायक पारिश्रमिक, चाडपर्व खर्त तथा पोशाक खर्च	तथ्यांक प्रणाली	२११११	७,७३
३५६	कृषि तथा पशु सेवाका एक गाँउ एक प्राविधिकहरुको तलव भत्ता	कृषि	२११११	६,००
३५७	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	शिक्षा	२११११	५२,३२
३५८	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	शिक्षा	२११११	३,८०
३५९	प्राविधिक सहायकको तलव	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११११	३,६७
३६०	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२११११	१७,५८
३६१	माध्यमिक तह कक्षा (९-१०) मा अंग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	शिक्षा	२११११	४४,२९

३६२	माध्यमिक तह कक्षा (९-१०) मा अंग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	शिक्षा	२११११	३,२२
३६३	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी,प्राविधिक धारका प्रशिक्षक समेत)	शिक्षा	२११११	२६,००
३६४	रोजगार संयोजकको तलव	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११११	४,६८
३६५	रोजगार सहायकको तलब	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११११	३,६७
३६६	स्थानीय तहका स्वास्थ्य चौकी, प्रा.स्वा.के. र अस्पतालहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको तलव, महगी भत्ता, स्थानीय भत्ता, पोषाक लगायत प्रशासनिक खर्च समेत	स्वास्थ्य	२११११	२,१५,००
३६७	प्राविधिक सहायकको पोसाक	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११२१	१०
३६८	रोजगार संयोजकको पोसाक	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११२१	१०
३६९	रोजगार सहायकको पोशाक भत्ता	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११२१	१०
३७०	स्वास्थ्य पोशाक	स्वास्थ्य	२११२१	१०,००
३७१	प्राविधिक सहायकको स्थानीय भत्ता	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११३१	१४
३७२	रोजगार संयोजकको स्थानीय भत्ता	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११३१	१७
३७३	रोजगार सहायको स्थानीय भत्ता	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२११३१	१४
३७४	स्थानीय भत्ता स्वास्थ्य	स्वास्थ्य	२११३१	२५,००
३७५	महगी भत्ता, स्वास्थ्य	स्वास्थ्य	२११३२	११,००

३७६	फिल्ड भत्ता स्वास्थ्य	स्वास्थ्य	२११३३	२,००
३७७	अन्य भत्ता स्वास्थ्य	स्वास्थ्य	२११३९	२,००
३७८	एम. आई. एस. अपरेटर र फिल्ड सहायको लागि सञ्चार खर्च	तथ्यांक प्रणाली	२२११२	८
३७९	मेशिनरी आजार तथा फर्निचर मर्मत सम्भार (सेवा केन्द्र सञ्चालानार्थ)	तथ्यांक प्रणाली	२२२२१	८४
३८०	मसलन्द सामान खरिद (सेवा केन्द्र सञ्चालानार्थ)	तथ्यांक प्रणाली	२२३११	१,८०
३८१	रोजगार सेवा केन्द्रको सञ्चालन (अनुगमन, सञ्चार, स्टेशनरी, मर्मत,अन्य)	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२२३११	२,०५
३८२	स्वास्थ्य प्रशासनिक खर्च	स्वास्थ्य	२२३११	३,००
३८३	सञ्चार सामाग्री प्रसारण तथा छपाई (सञ्चार र पँहुच अभियान सञ्चालान)	तथ्यांक प्रणाली	२२३१५	१,६०
३८४	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम उद्यमीको स्तरोन्नती (आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम)	उद्योग	२२५१२	४,८०
३८५	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्ने	उद्योग	२२५१२	२२,८०
३८६	पालिका स्तरमा ः टाईफाइड खोप अभियान संचालन तथा नियमित खोपमा टाईफाइड खोप शुरुवातको साथै नियमित खोप सुदढीकरण र सरसफाई प्रबद्र्धनको लागि पालिका र वडा खोप समन्वय समिती र सरोकारवालाहरुको अभिमुखिकरण बैठक १ दिन	स्वास्थ्य	२२५१२	१,६७

३८७	पालिकास्तरमा खोप र सरसफाई प्रवद्र्धन कार्यक्रमको समिक्षा, सूक्ष्मयोजना अध्यावधिक र पालिका खोप समन्वय समितिको अभिमुखिकरण समेत पालिका स्तरमा २ दिन, वडा खोप समन्वय समितिको स्वास्थ्य संस्था, वडा सतरमा अभिमुखिकरण १ दिन तथा पूर्ण खोप सुनिश्चतताको लागी घरधुरी सर	स्वास्थ्य	२२५१२	२,२१
३८८	पोषण कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५१२	१०,०७
३८९	सिबिआईएमएनसिआई Onsite कोचिंङ्ग र समता तथा पहुँच कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५१२	२,००
३९०	GPE को सहयोगमा कोभिड - १९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा सिकाइ सहजीकरणका लागि शैक्षिक कार्यक्रम	शिक्षा	२२५२२	५०,००
३९१	आ.व. २०७७/७८ मा स्थापना भएका कृषि तर्फका साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम निरन्तरता	कृषि	२२५२२	१२,००
३९२	आ.व. २०७७/७८ मा स्थापना भएको बाख्राको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम निरन्तरता	कृषि	२२५२२	७,००
३९३	उपचारात्मक सेवा अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु (,आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र (स्वास्थ्य चौकी) / आधारभूत अस्पतालको न्युनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम संचालन तथा सुद्रिधिकरण र आँखा, नाक, कान, घांटी तथा मुख स्वास्थ्य सम्वन्धि अभिमुखीकरण तथा बिद्यालय स्क्रीनिंग कार	स्वास्थ्य	२२५२२	५,००

३९४	औलो तथा कालाजार माहामारी हुने क्षेत्रको छनौट गरी बिषादि छर्कने (रेस्पोन्सीभ स्प्रेइङ समेत), किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन तथा किटजन्य रोग नियन्त्रणका लागि बहुनिकाय अन्तरक्रिया गर्ने	स्वास्थ्य	२२५२२	३०
३९५	क्षयरोगका जोखिम समुह तथा स्वास्थ सेवाको पहुच कम भएका समुदायमा सकृय क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम, घरपरिवारका सदस्यहरूको सम्पर्क परिक्षण, समुदायमा क्षयरोगका विरामीहरूको खोजपडतालका लागि क्षभता अभिवृद्धि तथा परिचालन ।	स्वास्थ्य	२२५२२	१,०५
३९६	कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्यांक अध्यावधिक कार्यक्रम	कृषि	२२५२२	१,००
३९७	किसान सूचीकरण कार्यक्रम	कृषि	२२५२२	३,००
३९८	कोभिड १९ लगायत विभिन्न महामारीजन्य रोगहरुको रोकथाम, नियन्त्रण तथा निगरानीका लागि सरोकारवाला सँगको अन्तरक्रिया तथा RRT, स्वास्थ्यकर्मी परिचालन	स्वास्थ्य	२२५२२	२५
३९९	परिवार नियोजन किशोर किशोरी तथा प्रजनन् स्वास्थ्य कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	५,००
४००	पशुपंक्षी आदीबाट हुने ईन्फुएन्जा, बर्ड फ्लु, AMR, सिष्टिसर्कोसिस, टक्सोप्लाज्मोसिस आदि विभिन्न सरुवारोग सम्बन्धि रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि सचेतना कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	२०
४०१	पोपण विशेष (स्वास्थ्य) क्षेत्रका कार्यक्रम सञ्चालन	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२२५२२	३,४०

४०२	पोषण संवेदनशील (खानेपानी तथा सरसफाइ, कृषि, पशुसेवा, महिला तथा बालबालिका, शिक्षा र शासकीय प्रवन्ध) क्षेत्रका कार्यक्रमहरू सञ्चानल)	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२२५२२	४,६०
४०३	फलफूल दशक विरुवा रोपण कार्यक्रम	कृषि	२२५२२	५,००
४०४	राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगिता (स्थानीय तहस्तरीय)	युवा तथा खेलकुद	२२५२२	१,००
४०५	विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा/आमा समुह तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूका लागि सामाजिक व्यवहार परिवर्तन कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२५२२	१,००
४०६	विभागले उपलव्ध गराएको तालिम खाका बमोजिम घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धमा नपा/गापा, वडा कार्यालयका कर्मचारीहरुको लागि तालिम तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन	तथ्यांक प्रणाली	२२५२२	१,९८
४०७	विभिन्न सरुवारोग, नसर्ने रोग, जुनोटिक, मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम तथा दिवसहरु (Hypertension, Diabetes, COPD, Cancer Days, आत्महत्या रोकथाम दिवस, मानसिक स्वास्थ्य दिवस, अल्जाईमर दिवस, रेबिज दिवस, विश्व औलो दिवस) मनाउने	स्वास्थ्य	२२५२२	१,२५
४०८	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	शिक्षा	२२५२२	१,८६

४०९	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	शिक्षा	२२५२२	१४
४१०	स्थलगत अनुशिक्षण गरि स्वास्थ्यकर्मिहरूको क्षमता अभिवृध्दि एवं तथ्यांङकको गुणस्तर सुनिश्चित, क्षयरोगका कार्यक्रमको अर्ध बार्षिक समिक्षा तथा उपचार नतिजाको कोहर्ट विश्लेषण	स्वास्थ्य	२२५२२	६०
४११	आलु बालीको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम सञ्चालन	कृषि	२२५२९	१२,००
४१२	सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा बृद्धि गर्नका लागि कम्तिमा ५ जनाको समुहमा प्रबिधि हस्तान्तरण	उद्योग	२२५२९	१,४०
४१३	एम. आई. एस. अपरेटर र फिल्ड सहायक देनिक भ्रमण भत्ता तथा यातायत खर्च	तथ्यांक प्रणाली	२२६११	१,६८
४१४	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक र यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यक का तथ्याङ्क संकलन र अधावधिक गर्ने	लैससास	२२६११	१,००
४१५	स्थानीय तहका कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको लागि अनुगमन तथा मुल्याकन खर्च	तथ्यांक प्रणाली	२२६११	५६
४१६	अन्य विविध खर्च-Mobilization of CSOs, Civic Groups, NGOs for increased social accountability	तथ्यांक प्रणाली	२२७११	५०
४१७	अन्य विविध खर्च-Periodic meeting costs of LGPCC	तथ्यांक प्रणाली	२२७११	२३

४१८	ईपिडेमियोलोजी रिपोर्टिङ	कृषि	२२७११	६
४१९	कोभिड १९ विरुद्ध खोप अभियान संचालन ब्यवस्थापन खर्च - पालिकास्तरिय समिक्षा तथा योजना र पालिका तथा स्वास्थ्य सस्था स्तरिय सुपरिवेक्षण_	स्वास्थ्य	२२७११	१,५१
४२०	पशु आहारा मिसन कार्यक्रम	कृषि	२२७११	३,९४
४२१	पालिका स्तरमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेशन एवं गुणस्तर सुधार साथै चौमासिक एवं बार्षिक समिक्षा	स्वास्थ्य	२२७११	२,००
४२२	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, न्यानो झोला र निशुल्क गर्भपतन कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२७११	७,९६
४२३	राष्ट्रिय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम (पोशाक प्रोत्साहन, यातायात खर्च, वार्षिक समिक्षा गोष्ठी र दिवस मनाउने खर्च समेत)	स्वास्थ्य	२२७११	१०,००
४२४	स्वास्थ्य संस्थामा आकस्मिक अवस्थामा औसधि एवं ल्याब सामाग्री ढुवानी, रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिङका लागि फर्म फरमेट छपाइ तथा फोटोकपी, ई-टि.बि रजिस्टर अध्यावधिक, विश्व क्षयरोग दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम	स्वास्थ्य	२२७११	३५
४२५	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	शिक्षा	२२७११	५,६७
४२६	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	शिक्षा	२२७११	४१
४२७	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	शिक्षा	२५१११	४,५२
४२८	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	शिक्षा	२५१११	१,६९

४२९	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	शिक्षा	२५१११	२३,२९
४३०	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	शिक्षा	२५१११	१८,२९
४३१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	शिक्षा	२५१२१	६२,४१
४३२	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइ सामग्री एवम् कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	शिक्षा	२५३११	८,५९
४३३	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइ सामग्री एवम् कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	शिक्षा	२५३११	६३
४३४	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	शिक्षा	२५३११	१,३४
४३५	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	शिक्षा	२५३११	१८,४४
४३६	कामका लागि पारिश्रमिक अनुदान	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२६३१२	२०,०५
४३७	कामका लागि पारिश्रमिक अनुदान (युवा रुप)	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२६३१२	१३
४३८	कामका लागि पारिश्रमिक अनुदान (युवा रुप)	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२६३१२	४१,००
४३९	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	शिक्षा	२७२११	१,३३
४४०	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	शिक्षा	२७२११	२,७७

४४१	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	शिक्षा	२७२११	३७,०७
४४२	आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	स्वास्थ्य	२७२१३	१९,००
४४३	सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम :-गण्डकी प्रदेशको गोरखा जिल्ला क्षेत्र नं. १ अन्तर्गत धार्चे गाउँपालिका- २८ वटा	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	७,००
४४४	रोजगार सेवा केन्द्रको सुदृढिकरण (कम्प्यूटर, फर्निचर फिक्चर्स, क्यामरा, अन्य विद्युतीय उपकरण)	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	३११२२	२,००
४४५	स्वास्थ्य सूचना साथै आइ एम यू सुदृढीकरण कार्यक्रम	स्वास्थ्य	३११३४	२,००
४४६	लान्छे खोला गुम्दा, खुइते केरैजा खोला, न्याउली खोला, पलाङगुखोला लाप्राक, खानीखोला, नभानुङखोला उहीया, लिस्नेपु खोला झो.पु, फगीखोला धार्चे, गाउँपालिका, गोरखा	यातयात पूर्वाधार	३११५१	५४,००
४४७	नवीकरणीय ऊर्जा प्रवधि जडान (वायोग्याँस/विद्युतीय चुलो/सुधारिएको चुलो/सौर्य ऊर्जा)	उर्जा	३११५३	८,००
८०४३६५०५५२२ प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (विषेश अनुदान)				
४४८	काशिगाउँ उज्यालो कार्यक्रम	उर्जा	३११५३	३०,००
८०४३६५०५५२३ प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (समपुरक अनुदान)				
४४९	गुम्दा बहुउदेश्यीय सभाहल निर्माण	भवन, आवास तथा सहरी विकास	३११११	७०,००
कुल जम्मा				**४५,३२,००**

श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिबाट तयार भएको र वितरणको खाकामा आधारित भई नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम स्थानीयतहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न देहाय बमोजिमको समिति गठन गरिएको छ ।

१.संयोजक: श्री फुलमाया गुरुङ — धार्चे गाउपालिका उपाध्यक्ष
२.सदस्य : सामाजिक विकास — श्री धनकुमार घले
३.सदस्य : आर्थिक विकास — श्री ईन्द्र प्रसाद गुरुङ
४.सदस्य : पूर्वाधार विकास — श्री सुक बहादुर गुरुङ
५.सदस्य : वातावरण विपद ब्यवस्थापन — श्री दिलिप गुरुङ
६.सदस्य : संस्थागत विकास सेवाप्रवाह — श्री राज गुरुङ
७.सदस्य : वित्तिय ब्यवस्थापन — तुलबहादुर गुरुङ
८.स.स. : धार्चे गाउँपालिका प्रशासकिय अधिकृत — श्री राम बहादुर अधिकारी

क्र.सं.	विषयगत	संयोजक	सदस्य
१	सामाजिक विकास	श्री सरिता गुरुङ	श्री दिलिप गुरुङ श्री सुक वहादुर गुरुङ श्री प्रमिना घले श्री राम वहादुर गुरुङ श्री आस वहादुर घले श्री सोम वहादुर गुरुङ
२	आर्थिक विकास	श्री तुल वहादुर गुरुङ	श्री कमला वि.क. श्री मुना गुरुङ श्री वीरवल गुरुङ श्री रेविलाल गुरुङ श्री कोपिला वि.क. श्री माइला गुरुङ
३	पूर्वाधार विकास	श्री इन्द्र प्रसाद गुरुङ	श्री विमान घले श्री चिनमाया गुरुङ श्री निसा गुरुङ श्री अर्नाद गुरुङ श्री कान्डे गुरुङ

			श्री सूर्यमान गुरुङ
४	वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापन	श्री राज गुरुङ	श्री कान्छि गुरुङ श्री देवि सुनार श्री आइतिमायाँ सुनार श्री कविता सुनार श्री आस वहादुर घले श्री कान्छी वि.क.
५	संस्थागत विकाससेवा प्रवाह	श्री सूक वहादुर गुरुङ	श्री धन काजी घले श्री सन्त वहादुर गुरुङ श्री राज गुरुङ श्री धन वहादुर सुनार श्री मत्री घले श्री सरिता गुरुङ
६	वडा स्तरीय अनुगमन समिति	श्री वडाको वडा अध्यक्ष	सम्बन्धित वडाका निर्वाचित वडा सदस्यहरु, इन्जिनियर तथा सव इन्जिनियर, वडा सचिव
७	गा.पा. स्तरीय अनुगमन समिति तथा सुपरिवेक्षण समिति	श्री उपाध्यक्ष फूलमाया गुरुङ	श्री दिलीप गुरुङ श्री सुक वहादुर गुरुङ श्री निशा गुरुङ श्री सरिता गुरुङ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत योजना शाखा प्रमुख इन्जिनियर
८	उच्च स्तरीय अनुगमन	श्री गा.पा. अध्यक्ष सन्त बहादुर गुरुङ	श्री गा.पा. उपाध्यक्ष श्री प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री प्राविधिक शाखा प्रमुख श्री योजना शाखा प्रमुख श्री आर्थिक शाखा प्रमुख
९	उम्मेदवार छनौट तथा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	श्री सम्वन्धित विषयको विषय विज्ञ श्री प्रशासन प्रमुख

	सिफारिस समिति		
१०	खरिद समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	श्री लेखा शाखा प्रमुख श्री स्टोर शाखा प्रमुख श्री प्राविधिक शाखा प्रमुख (स्फेसीफिकेशन सहितको खरिदमा)
विषयगत शाखाहरुमा उम्मेदवारछनौट तथा सिफारिस गर्दा सम्वन्धित विषयगत शाखा प्रमुखले सदस्य सचिव भई कार्य गर्ने छ ।			

धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन,२०७८

प्रस्तावना : धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को अर्थ सम्वन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वान्छनीय भएकोले,नेपालको संविधानको धारा २५८ को उपधारा (२) वमोजिम धार्चे गाउँपालिकाको गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८ रहेको छ ।

(२) यो ऐन २०७८ साल श्रावण १ गते देखि धार्चे गाउँपालिका क्षेत्रमा लागु हुनेछ ।

२ सम्पत्ति कर :(१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्त वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र सो जग्गामा बनेको स्थायी संरचना (घर, टहरा,गोदाम आदी समेत) मा सम्पति कर लगाईने र असुल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाईने सम्पतिको मूल्यांकन र करको दर अनुसूची (१) वमोजिम हुनेछ।

(३) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेको जग्गा तथा सो जग्गामा बनेको भौतिक संरचनामा सम्पतिकर लगाईने छैन ।

(४) अनुसूची (१) वमोजिम लगाईने सम्पत्तिकर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक कार्तिक मसान्त भित्र बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ । साथै सोही आ.व. भित्र कर भुक्तान नगरी बक्यौता कायम हुन गएमा पहिलो वर्ष १० प्रतिशत र सो भन्दा पहिलेका वर्षहरुको बन्यौतामा क्रमशः थप ५/५ प्रतिशतका दरले थप विलम्ब शुल्क लिनेछ ।

(५) सम्पत्ति कर बुझाउने कुनै करदाताले आफूलो नाममा रहेको सम्पत्ति लुकाई वा खण्डीकरण गरी वा भौतिक संरचना नदेखाई सम्पत्ति मूल्याङ्कन गराई कर तिरेको प्रमाणित भएमा वास्तविक सम्पतिको मूल्यांकनबाट लाग्ने कर रकममा पूर्व बुझाएको रकम घटाई बाँकी रहने रकममा ५० प्रतिशतले हुने थप रकम जरिवाना गरी असुल गरिनेछ ।

३. भूमि कर (मालपोत): गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमिकर (मालपोत) लगाइने र असुल उपर गरिने छ ।

४. घर जग्गा बहाल कर: (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा वहाल अंक रकमको १० प्रतिशतका दरले वहालकर लिइनेछ । तर कुनै घरधनीले निजी निवास प्रयोजनका लागि व्यक्ति वा परिवारलाई वहालमा दिएकोमा लाग्ने बहालकर रकममा २० प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

(२) बहाल कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि भाडाको न्युनतम दर अनुसूची (३) वमोजिम हुनेछ ।

(३) अनुसूची (३) बमोजिम लगाईने वहालकर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक (कार्तिक मसान्त) अवधिभित्र सोही आ.व.को बहालकर अग्रिम रुपमा बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ। बक्यौता कायम हुनु गएको वहालकर रकममा पहिलो वर्ष १० प्रतिशत र सोभन्दा अघिल्ला वर्षहरुको बक्यौतामा क्रमशः हरेक वर्षका लागि थप ५/५ प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लिईनेछ।

४. व्यवसाय कर :

(१) गाउँ पालिका क्षेत्रभित्र व्यवसाय गर्ने गरी दर्ता वा ईजाजत प्राप्त गरी स्थापित उच्चोग, व्यापार, व्यवसाय, सेवा र यस्तै प्रकारका जुन सुकै कारोवार गर्ने व्यक्ति वा सस्थालाई व्यवसायको प्रकृति, आर्थिक कारोवार, स्थान विशेष र लगानीका आधारमा अनुसूची (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(३) गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्दै आएका तर गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता नगराएका व्यवसायीहरुलाई जति सुकै वर्ष व्यवसाय गरेको भए तापनि चालु आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्र दर्ता गराउन आएमा पछिल्लो अवधिको बढीमा ५ वर्षको कर लिई व्यवसाय दर्ता वा नवीकरण गरिनेछ र सो अवधिमा लाग्ने जरिवानामा शतप्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(४) अनुसूची (४) बमोजिम लगाईने व्यवसाय कर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक (कार्तिक मसान्त) भित्र बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ । साथै सोही आ.व भित्र

कर भुक्तान नगरि बक्यौता कायम हुन गएमा पहिलो बर्ष १० प्रतिशत र सो भन्दा अघिका बर्षहरुको बक्यौतामा क्रमशः हरेके बर्षको लागि थप ५ प्रतिशतका दरले बिलम्ब शुल्क लिईनेछ।

५. जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु कर : स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११(१) र २ (घ)४ को अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकार, संघीय मन्त्रालय तथा प्रदेश सरकारका प्रदेश मन्त्रालयले जारी गरेको ऐन नियम निर्देशिका तथा निर्णयहरुको अधिनमा रही विगतको स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र नियमावली २०५६ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम साविकमा जिल्ला विकास समितिले लिएको कर, दस्तुर,शुल्क, राजस्व समेतलाई मध्यनजर गरी यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारहरुको सम्बन्धमा उक्त वस्तु र सेवाको संकलन उपयोग विक्री वितरण तथा निकासीमा धार्चे गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ का लागि कायम गरेको वस्तु तथा सेवाको शुल्क दस्तुर गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले उन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडीमाल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जिवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जिवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूची (५) बमोजिमको कर लगाईने र असूल उपर गरिने छ ।

६. सवारी साधन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाईने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।

७. विज्ञापन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ।

८. मनोरञ्जन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल गरिनेछ । तर अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

९. बहाल विटौरी शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफूले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१०. पार्किङ शुब्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए बापत अनुसूची (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाईने र असूल उपर गरिनेछ ।

११. सेवा शुल्क, दस्तुर : गाउँपालिकाले निर्माण, सञ्चालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूची (११) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराईएको सेवामा सेवाग्राही बाट सोही अनुसूचीमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाईने र असूल उपर गरिनेछ ।

१२.पर्यटन शुल्क : गाउँपालिकाले आफनो क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटकहरुबाट अनुसूचि [१२) मा उल्लेखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

१३. सार्वजनिक स्थल प्रयोग दस्तुर : (१) आवागमनमा अवरोध नहुने गरी सावर्जनिक स्थलमा टेण्ट लगाउनु पर्ने भएमा कारण खुलाई सम्वन्धित वडा कार्यालयबाट अनुमति लिनु पर्नेछ ।

(२) अनुमति दिदा प्रतिदिन प्रति बर्गफिट रु २.०० का दरले शुल्क लिईनेछ ।

(३) विना अनुमति टेण्ट लगाएको पाईएमा लाग्ने शुल्क बराबर थप जरिवाना लिईनेछ ।

(४) मुलुक बाहिरबाट टेन्ट झिकाई लगाएमा कुल टेन्ट भाडाको १० प्रतिशत भाडा कर लिईने छ। सोको असुली सम्वन्धित बडाहरुबाट गरिनेछ ।

(५) न्याउली झरना प्रवेश शुल्कः नेपालीको लागि रु २०, विदेशीको लागि रु ५०

१४. बनपैदावार विक्री शुल्क : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सबै सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिबाट बन पैदावार विक्री गर्दा प्राप्त गर्ने रकममा १० प्रतिशतका दरले वनपैदावार बिक्री शुल्क लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

१५. ट्रेकिङ र प्याफटिङ शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ वा -याफ्टिङ्ग सेवा वा व्यवसाय सञ्चालन गरे वापत अनुसूची (१३) बमोजिमको शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ ।

१६. कर छुट : यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनैपनि किसिमका कर छुट दिइने छैन ।

१७. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि : यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

अनुसूची १

सम्पति कर

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
१	सम्पति कर	दुई तले वा सो भन्दा माथीको सिमेन्टेड RCC को रु २००, एक तले	दुई तले वा सो भन्दा माथीको सिमेन्टेड RCC को रु २००, एक तले

		RCC को रु १५०, जस्ता तथा ढुगांको छाना भएको रु १००, अन्य रु ५०	RCC को रु १५०, जस्ता तथा ढुगांको छाना भएको रु १००, अन्य रु ५०

गाउँपालिकाले आवश्यक नीति तथा कार्यविधि तयार गरी घरजग्गा रजिष्ट्रेशन गर्ने छ । रजिष्ट्रेशन बापत प्रति घर रु १०० शुल्क लिईनेछ ।

अनुसूची २

भूमिकर (मालपोत)

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	प्रस्तावित दर	पुष्ट्याई	कैफियत
१	मालपोत दस्तुर, भूमि कर	२० रोपनी सम्मको रु २०० सो भन्दा माथीको प्रतिरोपनी रु ३०का दरले	२० रोपनी सम्मका न्यूनतम रु २०० र सो भन्दा माथी प्रति रोपनी रु ३० का दरले		१

अनुसूची ३ घर बहाल कर

गा.पा.क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम घर बहाल कर लगाईने र असुल उपर गरिने छ ।

घर बहाल रकमको १० प्रतिशत

अनुसूची ४
व्यवसाय कर

वार्षिक रुपमा व्यवसाय कर निम्न अनुसार व्यवसाय कर उठाइनेछ ।

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	आ.व. २०७७।०७८ को दर (रू)			आ.व. २०७८।०७९ को दर (रू)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
१	**होटल, लज, रेष्टुरेन्ट** क) कोठा भन्दा बढी कोठा भएको लज तथा होटललाई । ख) ५ देखि १० कोठा भएको होटल तथा लजलाई ग) साधारण होटल, लज र रेष्टुरेन्ट	२०००	१०००	५००	२०००	१०००	५००
२	**होमस्टे नवीकरण शुल्क**	५००			५००		
३	**मासु पसल** क) रांगाको समेत सवै प्रकारका मासु मात्र बेच्नेलाई। ख) रांगा बाहेक खसी वोका सहितको मासु बेच्नेलाई । ग) रांगा खसी ,बोका वाहेकको मासु मात्र बेच्ने लाई ।	६००	४००	२००	६००	४००	२००
४	**मदिरा पसल** क) ईजाजत प्राप्त थोक मदिरा पसललाई । ख) ईजाजत प्राप्त खुद्रा मदिरा पसललाई ।	१०००	८००		१०००	८००	
५	**कोल्डिंक्स पसल**	१००			१००		

६	**सून चाँदी गहना पसल** क) आफ्नै सून चाँदी लिई वनाउने र बेच्नेलाई । ख) अरुको सून चाँदी लिई वनाउनेलाई ।	८००	५५०		८००	५५०	
७	**रेडियो, मोवाईल विक्रि तथा मर्मत**	३००			३००		
८	**संचार सेवा**	२५०			२५०		
९	**घडि विक्रि तथा मर्मत**	२००			२००		
१०	**केवल टि.भि. सेवा**	१५००			१५००		
११	**फोटो स्टूडियो** क) कलर ल्यावलाई । ख) फोटो स्टूडियोलाई ।	८००	३००		८००	३००	
१२	**हजाम**	७०			७०		
१३	**टेलरिङ**	१५०			१५०		
१४	**जूता पसल** क) जूत्ता मिलाई र बेच्नेलाई ख) जूत्ता मर्मत मात्र गर्नेलाई	३००	१५०		३००	१५०	
१५	**मोटर वर्कशप,गाडीको वडी वनाउने तथा मर्मत गर्ने ।** क) सम्पूर्ण सवारी साधन मर्मत तथा पार्ट बेच्ने। ख) मोटरसाईकल मर्मत र पार्टस बेच्नेलाई ।	१०००	५००	२००	१०००	५००	२००

	ग) मोटरसाईकल मात्र मर्मत गर्नेलाई ।						
१६	**छापाखाना** क) अपसेट प्रेस ख) साधारण प्रेस	१०००	७००		१०००	७००	
१७	**स्वास्थ्य सेवा** क) अस्पताललाई । ख) पोलि क्लिनीकलाई,थोक मेडिकल लाई । ग) मेडिकललाई ।	१०००	८००	५००	१०००	८००	५००
१८	**मोटर वर्कशप**	१०००			१०००		
१९	**काष्ठ उद्योग** क) काठ चिरानी मेशिन सहित काठहरुको विभिन्न फर्निचर र अरु काठहरुको झ्यालढोका आदी बनाउनेलाई । ख) कुनै एक मात्र बनाउनेलाई	२४००	१५००		२४००	१५००	
२०	**ईटा भट्टा र ईटा डिपो** क) ईटा भटालाई ख) ईटा डिपोलाई	२४००	७००		२४००	७००	
२१	**कम्प्युटर इन्स्टिच्युट**	५००			५००		
२२	**दाउरा डिपो**	२००			२००		
२३	**मिठाई पसल**	५०			५०		

२४	**बेकरी उद्योग र बेकरी पसल** क) बेकरी उद्योग ख) बेकरी पसल	१०००	८००		१०००	८००	
२५	**तरकारी र फलफूल पसल**	५००			५००		
२६	**चिया पसल**	३००			३००		
२७	**मिलहरु** क) १० हर्सपावर भन्दा माथिको क्षमताको मिल। ख) सो भन्दा कम हर्ज पावर क्षमताको मिल ।	१०००	६००		१०००	६००	
२८	**डिलर**	२०००			२०००		
२९	**साईकल भाडा तथा मर्मत**	१००			१००		
३०	**ठेकेदार** (क) नेपाल सरकारको ईजाजत प्राप्त घ वर्गको ठेकेदारलाई ईजाजत दस्तुर १५०००।- (ख) नविकरण दस्तुर असोज मसान्त सम्म रु २५००।- मसान्त सम्म रु ३५००।- (ग) नामसारी र ठाँउसारी सिफारिस दस्तुर रु १०००।-		-	-	-	-	-
३१	**कपडा पसल**	१०००			१०००		
३२	**किराना पसल** क) थोक सहितको किराना पसललाई ।	१५००	५००	३००	१५००	५००	३००

	ख) पचासहजार भन्दा बढी लगानी भएको किराना पसललाई । ग) सो भन्दा कम लगानी भएको किराना पसललाई						
३३	**खाद्य पसल** (क) थोक सहितको खाद्य पसल (ख) खूद्रा मात्रको खाद्य पसल	५००	२००		५००	२००	
३४	**भाडा पसल** धातू तथा प्लाष्टिकको भाँडा तथा सामान बेच्नेलाई	४००	२००		४००	२००	
३५	**चूरा धागो तथा श्रृङ्गारका सामान पसल** (क)थोक सहितको पसललाई (ख)पचासहजार भन्दा बढी लगानी भएको पसललाई (ग) सो भन्दा कम लगानी गर्ने पसललाई	५००	३००	१००	५००	३००	१००
३६	**कूखुरा पालन** क) एक हजार भन्दा बढी कुखूरा पाल्नेलाई । ख) एकहजार भन्दा कम कुखूरा पाल्नेलाई	१०००	६००		१०००	६००	
३७	**तैयारी पोशाक पसल**	२००			२००		
	तैयारी जूत्ता पसल	२००			२००		
	औषधी पसल संचालन इजाजत पत्र	२०००			२०००		
३८	**दन्त क्लिनिक**	२००			२००		
३९	**हार्डवेयर पसल**	८००			८००		

४०	**ईलेक्टिक पसल**	७००			७००		
४१	**कानूनी फर्म**	५००			५००		
४२	**साईन बोर्ड पेन्टीङ्ग**	२००			२००		
४३	**फर्निचर एण्ड फर्निसिंग पसल**	१०००			१०००		
४४	**स्टेशनरी पसल** क) खेलकूदका साम्रागी सहित भएकोलाई । ख) स्टेशनरी मात्र भएको लाई	५००	३००		५००	३००	
४५	**जडीवूटी खरिद बिक्रि पसल**	१५००			१५००		
४६	**लेखापरीक्षक**	५००			५००		
४७	**टेलिभिजन पसल**	१०००			१०००		
४८	**अन्य उद्योग** क) २० लाख भन्दा बढी लगानी भएकोलाई । ख) ५ लाख भन्दा माथी २० लाख सम्म लगानी भएकोलाई। ग) पाँच लाख भन्दा कम लगानी भएकोलाई	५०००	२०००	१२००	५०००	२०००	१२००
४९	**विज्ञापन सेवा वा ऐजन्ट**	५००			५००		
५०	**पशु वधशाला**	१२००			१२००		
५१	**कृषि व्यवसायिक फार्म** **(वंगुर ,माछा ,गाई पालनफार्म)**	१०००			१०००		

५२	**वित्तिय सेवा**	६०००	२०००	१०००	६०००	२०००	१०००
५३	**नीजि स्कूल**	१२००			१२००		
५४	**सिनेमा हल** क) सिनेमा हललाई ख) भिडियो हललाई	१०००	५००		१०००	५००	
५५	**चस्मा पसल**	५००			५००		
५६	**शिलाई मेशिन विक्री तथा मर्मत गर्ने पसल**	६००			६००		
५७	**रेफ्रिजेरेटर मर्मत**	५००			५००		
५८	**दूग्ध डिपो ,पसल**	६००			६००		
५९	**व्यूटी पार्लर**	५००			५००		
६०	**सप्लायर्स**	१२००			१२००		
६१	**टेलिफोन टावर राखि संचार सेवा उपलब्ध गराउने संस्थालाई**	६०००			६०००		
६२	**जग्गा विकास ,हाउजिंङ्ग**	६०००			६०००		
६३	**म्यानपावर सेवा**	१५००			१५००		
६४	**क्याटेरिङ्ग सेवा**	१०००			१०००		
६५	**वित्तिय कारोवार वाहेक अन्य कारोवार गर्ने सहकारी संस्था**	१०००			१०००		
६६	**मार्वल ,टायल पसल**	१०००			१०००		

६७	**सवारी साधनको शो रुम** क) गाडीको शोरुम ख) मोटरसाईकल शोरुम ग) ट्याक्टर तथा अन्य मेशिनरीको शोरुम	६०००	३०००	२०००	६०००	३०००	२०००
६८	**कृषि सामग्रीको पसल ,भेटनरी सम्बन्धी पसल**	५००			५००		
६९	**आईस क्रिम पसल**	३००			३००		
७०	**दाना उद्योग**	१०००			१०००		
७१	**तारजाली वनाउने उद्योग**	१०००			१०००		
७२	**नीजि कलेज**	७०००			७०००		
७३	**ब्लक उद्योग**	१८००			१८००		
७४	**मिनरल वाटर उद्योग**	२५००			२५००		
७५	**पानी टयांकर**	५००			५००		
७६	**ग्यास डिपो**	७००			७००		
७७	**कोल्डस्टोर(शितभण्डार)**	१२००			१२००		
७८	**खच्चड व्यवसाय शुल्क** क) १० वटा सम्मको खच्चडको लागि ख) सो भन्दा बढीको लागि	१०००	१५००		१०००	१५००	

नोटः

१. डिलर, ऐजेन्ट, डिपो सवडिलर आदिवाहेक अन्य पसल, उद्योग व्यवसायको हकमा कसैले एउटै पसलमा धेरै आईटम राखी पसल वा व्यवसाय गरेको छ भने सवै आईटममध्ये कुनै एकको मात्र कर लिइनेछ तर यसमा सवै आईटम मध्ये जुन आईटमको कर रकम बढी छ सोहीलाई कायम गरी कर असूल गरिनेछ ।

२. म्याद भित्र नबुझाउने कुनै करदाताहरुवाट बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण व्यवसायकर र प्रतिवर्ष १२ प्रतिशतका दरले जरिवाना सहित असुल गरिनेछ ।

अनुसूची ५

जडीबुटी, कबाडी र जीवजन्तु कर

क्र.सं.	जडीबुटीको नाम	इकाई	वन नियमावली अनुसारको राजश्व प्रति इकाई	आ.व. २०७८।७९ को गा.पा.को करको दर रेट
१	निरमसी	के.जी.	५०	२५
२	जटामसी	के.जी.	२०	१०
३	कुटको	के.जी.	१५	७
४	मसिलि कालो	के.जी.	६	३
५	कुरिलो जरा	के.जी.	५	२
६	सतुवा जरा	के.जी.	१५	७
७	पदम चाल	के.जी.	१०	५
८	गाम डोल	के.जी.	१०	५
९	भ्याकुर	के.जी.	१५	७
१०	सुगन्धवाल	के.जी.	१५	७
११	बोझो	के.जी.	५	२.५
१२	विष	के.जी.	१०	५
१३	रति	के.जी.	७	३
१४	दरुहल्दि	के.जी.	८	४
१५	सुगन्ध / चोत मरुवा	के.जी.	२०	१०
१६	कुकर तरुल / बन तरुल	के.जी.	१५	७
१७	सेतक चिनी / कुकरदाइनो	के.जी.	५	२.५
१८	वनलसुन	के.जी.	१५	७.५
१९	विष फेज	के.जी.	१०	५
२०	पिपला	के.जी.	१०	५
२१	भुतकेश / मुसुली	के.जी.	५	२.५
२२	पाखानभेद	के.जी.	५	२.५
ख	**काठको बोक्रा जाति**	**के.जी.**		

१	अल्लो	के.जी.	५	२.५
२	अर्गेली	के.जी.	५	२.५
३	काउलो / परवन बोक्रा	के.जी.	१०	५
४	दारको बोक्रा	के.जी.	१०	५
५	लोक्ता	के.जी.	५	२.५
६	काफल	के.जी.	१००	५०
७	दालचिनी / सिन्कौली	के.जी.	७	३.५
८	भोजपत्र	के.जी.	२०	८
९	नीम	के.जी.	५	२
१०	सल्ला	के.जी.	२	१
११	दतिवन	के.जी.	१०	५
१२	मसुली सेतो	के.जी.	५	२
ग	**पात जाति**	**के.जी.**		
१	लौठ सल्ला	के.जी.	२५	१०
२	धसिगरे / मसिनो पटपटे	के.जी.	५	२.५
३	तेजपात	के.जी.	२	१
४	तालिस पत्र	के.जी.	५	२
५	सुनपाती	के.जी.	५	२
६	घ्युकुमारी	के.जी.	५	२
घ	**फूल वा विज जाति**			
१	टिम्मुर	के.जी.	८	४
२	अमला	के.जी.	१	१
३	रतिफल	के.जी.	५	२
४	बर्रो	के.जी.	२	१
५	हर्रो	के.जी.	२	१
६	बनकरेला	के.जी.	१	०.५
७	इन्द्रायणी विया	के.जी.	१०	५
८	अलैंची	के.जी.	४	२
९	नागवेली झ्याउ	के.जी.	१०	५
१०	हलहले	के.जी.	३	१
११	टटलो	के.जी.	३	१
ङ	**फूल वा भुवा जाति**	**के.जी.**		
१	जयन्ती फूल दोण पुष्प	के.जी.	२	१
२	नागेश्वर / नारेश्वर	के.जी.	५	२

३	बुकी	के.जी.	१	०.५
४	गुराँस फूल	के.जी.	२	१
च	**विरुवा जाति**	**के.जी.**		
१	चिराइतो	के.जी.	१५	७
२	पाषणभेद पाखनभेद	के.जी.	५	२.५
३	अमलवेद / पदमचाल	के.जी.	१०	५
४	मजिठो	के.जी.	१५	५
५	झ्याउ	के.जी.	१५	७
६	गुच्चि च्याउ	के.जी.	३००	१५०
७	जिवन्ती / सुनगाभा	के.जी.	३	१
८	निगालो	के.जी.	१००	५०
९	च्याउ साधारण	के.जी.	५	१
१०	एक्ले विर	के.जी.	५	२
११	यार्सागुम्बा	के.जी.	१००००	५०००
१२	रिठ्ठाफल	के.जी.	३	१
१३	बज्रयन्ती	के.जी.	२	१
१४	रुद्राक्षफल	के.जी.	८	४
१५	गुर्जा लहरा / गुजार गानो	के.जी.	५	२
१६	सिलाजित गुड्ची	के.जी.	५०	२५
१७	खयर	के.जी.	३००	१५०
छ	**बोक्रा जातिहरु**	**के.जी.**		
१	लोक्ता / अग्रेली	के.जी.	५	२
२	ओखर	के.जी.	५	२
३	काफल	के.जी.	१००	२०
४	चुत्रो	के.जी.	८	४
५	धुपी	के.जी.	२५	१२
६	दालचिनी / तेजपात	के.जी.	७	३
७	काउलो	के.जी.	१५	७
८	भोजपत्र	के.जी.	२०	१०
९	अँगेरी	के.जी.	५	२
ज	**अन्य रेजिन**	**के.जी.**		
१	सालको खोटो	के.जी.	६	३
२	साल धुप	के.जी.	१०	५
३	मह (भिर मह)	के.जी.	१०	५

४	गुड्चा (गुचा)	के.जी.	५	२.५
५	सल्लाको खोटो	के.जी.	६	३
६	भृङ्गराज	के.जी.	३००	१५०
७	ढुकुरे फूल	के.जी.	१००	५०
८	तितेपाती	के.जी.	१	०.५

अनुसूची ६

सवारी साधन कर

सि.नं.	व्यवसायको नाम	चालु आ.व. को स्वीकृत दर	आगामी आ.व. को स्वीकृत दर
१	बस, ट्क, लहरी र अन्य हेभी गाडी	११००	११००
२	भाडाका कार, जिप, भ्यान र टयाक्टर	६००	६००
३	भाडाका मिनिबस, मिनि ट्क	८००	८००
४	नीजि कार, मिनि बस, ट्क	४००	४००
५	स्कुटर, मोटरसाइकल तथा अन्य सवारी	२००	२००
६	व्यवसायिक हेलिकप्टर ल्याड्डिङ शुल्क (प्रति टिप)		रु.१०००

गाउँपालिका अन्तर्गत ढुवानीको रुपमा प्रयोग हुने खच्चरहरुमा प्रति खच्चर प्रति टिप रु ५ का दरले शुल्क लिईनेछ । दुई घण्टा वा सो भन्दा बढी सार्वजनिक स्थानमा खच्चरको समूह छोडेमा त्यस्तो प्रति समूहलाई रु ५० शुल्क लिईनेछ ।

अनुसूची ७

विज्ञापन कर

गापा क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम विज्ञापन कर लगाईने र असुल उपर गरिने छ ।

क) सववोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ५५

ख) होडिंगवोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ७५

ग) ग्लो साईनवोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ९०

घ) भित्तेलेखन, सटर पेन्टिंग प्रतिवर्गफिट रु २०

ङ) ब्यानर प्रति हप्ता रु. १२०

च) पोलबोर्ड प्रति गोटा प्रति वर्ष रु. १०००

छ) डिजिटल बोर्ड प्रति वर्गफिट रु. २००

अनुसूची ८

मनोरन्जन कर

प्रदेश कानुन बमोजिम हुनेछ । तर गा.पा. क्षेत्र भित्रका महत्वपूर्ण पर्यटकिय स्थल हरुमा सम्बन्धित पर्यटकिय स्थलको व्यवस्थापन तथा विकास समितिले निर्धारण गरे बमोजिम पर्यटकिय प्रवेश शुल्क लिन सकिने छ ।

क्र.सं.	राजश्वको क्षेत्र	दर रेट	कैफियत
१	मेला महोत्सवमा स्टल संचालन (प्रति स्टल)	रु. १०००	
२	स्नोकर व्यवसाय दर्ता नवीकरण	 रु. ५०० रु. २००	
३	गाउँपालिकाभित्र छायाङ्कन शुल्क म्युजिक भिडियो चलचित्र	 रु. ५०० रु. २०००	

अनुसूची ९

बहाल बिटौरी शुल्क

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	निर्धारित शुल्क
१	बहाल बिटौरी शूल्क	होलसेल पसल, १० कोठा भन्दा बढी भएको होटल र निजि विद्यालय रु. ३०००, मध्यम स्तरको पसल, ५ देखि १० कोठा भएको होटल रु २००० । सामान्य पसल, सामान्य होटल, व्यक्तिगत आवास लगायत अन्य रु १५०० ।
२	बहाल बिटौरी शूल्क	कच्ची घर रु. ५०० १ तले ढलान घर रु. १००० २ तले ढलान घर रु. १५०० सोभन्दा माथिको ढलान घर रु. २०००

अनुसूची १०

पार्किङ शुल्क

गापा क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाईने र असुल गरिने छ ।

१. कुनै पनि सवारी साधनले नीजि स्वामित्वमा रहेको स्थानमा पार्किङ्ग गरेको अवस्था बाहेक गाँउपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थानहरु सडकको छेउ आदि स्थानमा १५

मिनेट भन्दा बढी समयको लागि पार्किङ्ग गरेमा तपशिल बमोजिमको पार्किङ शुल्क लिईनेछ ।

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	प्रस्तावित दर (प्रति पटक)	पुष्ट्याई	कैफियत
१	पार्किङ शुल्क	निजी तथा भाडाका ट्रक,बस रु. ३० मिनी बस, टिप्पर रु. २० जीप, ट्याक्टर रु. १० मोटरसाइकल स्कुटर रु. ५	१	

अनुसूची ११
पर्यटन शुल्क

मनास्लु हिमाल, रुविनाला तथा गणेश हिमाल जस्ता पर्यटकीय क्षेत्रमा जाने ट्र्याक धार्चे गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने हुनाले प्रदेश कानूनको अधिनमा रही नीति बनाई पर्यटन शुल्क निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिनेछ ।

अनुसूची १२
सेवा शुल्क दस्तुर

सिफारिस दस्तुर, सरसफाई शुल्क, सार्वजनिक शौचालय, पटके सवारी कर ।

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
१	नयाँ नागरिकता सिफारिस दस्तुर	वशंज रु.३००, नेपाली पुरुष सगँ विवाह गर्ने विदेशी महिला रु.१०००	वशंज रु.३००, नेपाली पुरुष सगँ विवाह गर्ने विदेशी महिला रु.१०००
२	अन्य निकायको योजना सम्झौता र भुक्तानी सिफारिस	३००	३००
३	अन्य कार्यालयहरुलाई सिफारिस	३००	३००
४	नाता प्रमाणित	५००	५००
५	अँग्रेजी कागजात प्रमाणित	१०००	१०००

६	जग्गा नामसारी सिफारिस	५००	५००
७	चार किल्ला प्रमाणित	३ कित्ता सम्मको रु ५०० र सो भन्दा माथिप्रति कित्ता रु १०० थप	३ कित्ता सम्मको रु ५०० र सो भन्दा माथिप्रति कित्ता रु १०० थप
८	सँस्था दर्ता तथा नवीकरण रसिफारिस (गैरसरकारी सघं संस्था)	INGO दर्ता ३०००, नवीकरण १५००, NGO दर्ता २०००, नवीकरण १०००, सिफारिस १०००	INGO दर्ता ३०००, नवीकरण १५००, NGO दर्ता २०००, नवीकरण १०००, सिफारिस १०००
९	हातहथियार नवीकरण (बन्दुक)	५०० (वार्षिक)	५०० (वार्षिक)
१०	**घटना दर्ता शुल्क** जन्म दर्ता मृत्य दर्ता विवाह दर्ता बसाइसराई दर्ता सम्बन्ध विच्छेद	जन्म, मृत्य, विबाह र सम्बन्धविच्छेदको हकमा ३५ दिन भित्र निशुल्क र ३५ दिन नाघेमा रु २०० बसाईसराईको हकमा आफनो गाँउपालिका भित्र रु. २०० र गाँउपालिका भन्दा बाहिर बसाईसराइ गरेमा रु ३०००	जन्म, मृत्य, विबाह र सम्बन्धविच्छेदको हकमा ३५ दिन भित्र निशुल्क र ३५ दिन नाघेमा रु २०० बसाईसराईको हकमा आफनो गाँउपालिका भित्र रु. २०० र गाँउपालिका भन्दा बाहिर बसाईसराइ गरेमा रु ३०००
११	प्रतिलिपि नागरिकता सिफारिस तथाघटना दर्ता प्रमाणपत्र प्रतिलिपि	५००	५००
१२	आम्दानी प्रमाणित	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत
१३	सम्पत्ति मूल्यांङकन	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत
१४	धारा विजुली सिफारिस	३००	३००
१५	विवाहित अविवाहित	३००	३००

	सिफारिस प्रमाणित		
१६	वसोवास सिफारिस प्रमाणित	३००	३००
१७	मोटर बाटो भएको	बारपाक, लाप्राक, गुम्दा सडक तथासोती, माछिखोला, खोर्ला सडक रु २०००। मान्वु, काशिगाउँ सडक रु १०००	बारपाक, लाप्राक, गुम्दा सडक तथासोती, माछिखोला, खोर्ला सडक रु २०००। मान्वु, काशिगाउँ सडक रु १०००
	मोटर बाटो नभएको	५००	५००
१८	दैवि प्रकोप, अपाङगता, असहाय, विपिन्न, छात्रवृत्ति सिफारिस ।	निशुल्क	निशुल्क
१९	कन्सुलर प्रमाणित	५००	५००
२०	नक्सा प्रमाणित	३००	३००
२१	घर निर्माण नक्सा पास	ढलानघर प्रतिवर्गफिट रु २, ढलाननगरेको घर रु १ माटोको जडान प्रतिवर्ग रु ०।५०	ढलानघर प्रतिवर्गफिट रु २, ढलाननगरेको घर रु १ माटोको जडान प्रतिवर्ग रु ०।५०
२२	नक्सापास प्रमाणपत्र	नयाँ नक्सापास रु २००, प्रतिलिपि रु ३००	नयाँ नक्सापास रु २००, प्रतिलिपि रु ३००
२३	रुख काटने सिफारिस	रु १५००	रु १५००
२४	पसल दर्ता तथा नविकरण दस्तुर	रु १००० र रु ५००	रु १००० र रु ५००
२५	होटल व्यवसाय दर्ता नविकरण	दर्ता २००० नवीकरण १०००	दर्ता २००० नवीकरण १०००
२६	समूह दर्ता नविकरण कृषि समूह, आमा समूह, क्लव, महिला समूह, उपभोक्ता समिति)	दर्ता १००० नवीकरण ५००	दर्ता १००० नवीकरण ५००
२७	नक्सा नामसारी	१०००	१०००
२८	घर निर्माण कार्य सम्पन्न प्रमाणित	१०००	१०००

२९	घर जग्गा कायम सिफारिस	२००	२००
३०	उद्योग व्यवसाय दर्ता एवं सिफारिस	साना उद्योग ५००, मझौला उद्योग १०००, ठुला उद्योग २०००	साना उद्योग ५००, मझौला उद्योग १०००, ठुला उद्योग २०००
३१	मुद्दा मामिला दर्ता	रु २००	रु २००
३२	नाम संशोधन, नाम छुट तथा दुई नाम सिफारिस	रु २००	रु २००
३३	जन्म मिति प्रमाणित	रु ३००	रु ३००
३४	स्थाई तथा अस्थाई बसोवास सम्बन्धी सिफारिस	रु २००	रु २००
३५	नाम थर जन्ममिति संशोधन सिफारिस	रु २००	रु २००
३६	घर जग्गा नामसारी सिफारिस	रु २००	रु २००
३७	फुकुवा सिफारिस	रु २००	रु २००
३८	पेन्सन कार्ड तथा सो सम्बन्धी अन्य सिफारिस	रु २००	रु २००
३९	हकवाला संरक्षण सिफारिस	रु २००	रु २००
४०	नक्कल प्रमाणित दस्तुर	रु २००	रु २००
४१	व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्रको नक्कल प्रति	रु २००	रु २००
४२	मिलापत्र दस्तुर	रु २००	रु २००
४३	दलित, जनजाती तथा अन्य थर प्रमाणित	रु २००	रु २००
४४	पारिवारिक विवरण सिफारिस	रु २००	रु २००
४५	मञ्जुरीनामा सिफारिस	रु २००	रु २००

४६	आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्न भएको सिफारिस	रु ५००	रु ५००
४७	आर्थिक अवस्था कमजोर भएको सिफारिस	रु २००	रु २००
४८	दुवै नाम गरेको व्यक्ति एउटै हो भन्ने सिफारिस	रु २००	रु २००
४९	व्यवसाय बन्द सिफारिस	रु ३००	रु ३००
५०	व्यवसाय सञ्चालन नभएको सिफारिस	रु २००	रु २००
५१	कोर्ट फि मिनाहा सिफारिस	रु २००	रु २००
५२	चौपाया सिफारिस	रु ३००	रु ३००
५३	विद्यालय ठाउँसारी सिफारिस	रु ५००	रु ५००
५४	संरक्षक सिफारिस व्यक्तिगत	रु २००	रु २००
५५	संरक्षक सिफारिस संस्थागत	रु ३००	रु ३००
५६	हकवाला र हकदार प्रमाणित	रु २००	रु २००
५७	अन्य सिफारिस	रु २००	रु २००

सरसफाई शूल्क वार्षिक रुपमा निम्न अनुसार हुने छ ।

सि.न.	राजश्वका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	प्रस्तावित दर
१	आवासीय घर २ तल्ला सम्म	१००।-	१००।-
२	आवासीय घर २ तल्ला माथी	१५०।-	१५०।-

३	होटल ,लज सहितको व्यवसायिक	१०००।-	१०००।-
४	होटल ,सानो चिया नास्ता	३००।-	३००।-
५	मासु पसल रांगा ,खसी	३००।-	३००।-
६	मासु पसल कुखूरा	४००।-	४००।-
७	सैलुन	१००।-	१००।-
८	तरकारी फलफूल	२००।-	२००।-
९	पान पसल	०।००	०।००
१०	माछा पसल	१००।-	१००।-
११	किराना होलसेल पसल	४००।-	४००।-
१२	किराना खुद्रा पसल	२००।-	२००।-
१३	फेन्सी ,मुबाईल ,साईबर ,कपडा ,घडी पसल ,चुरा धागो	१००।-	१००।-
१४	सुन पसल	२००।-	२००।-
१५	स्कुल ,क्याम्पस सरकारी	२००।-	२००।-
१६	स्कुल ,क्याम्पस नीजि होस्टल सहित	५००।-	५००।-
१७	स्कुल ,क्याम्पस नीजि	३००।-	३००।-
१८	कार्यालय सरकारी	३००।-	३००।-
१९	कार्यालय नीजि ,संघसंस्था	४००।-	४००।-
२०	उद्योग ठुलो व्यावसायिक	१०००।-	१०००।-
२१	उद्योग घरेलु ,साना छाला जुत्ता ,झोला	२००।-	२००।-
२२	धान ,च्यरा ,तेल ,मिल आदि	५००।-	५००।-
२३	फर्निचर उद्योग	४००।-	४००।-
२४	बस ,माइक्रो काउन्टर	२००।-	२००।-
२५	हस्पीटल ,पोलोक्लिनिक सुई सिरिन्ज बाहेक	१५००।-	१५००।-
२६	मेडिकल हल ,एग्रो भेट	५००।-	५००।-

२७	कुखूरा फार्म ठुलो ५०० भन्दा बढि	६००।-	६००।-
२८	कुखूरा फार्म सानो ५०० भन्दा कम	३००।-	३००।-
२९	हार्डवयर ,भाडापसल	३००।-	३००।-
३०	स्टेशनरी पसल	१००।-	१००।-
३१	कापी उद्योग ,छापाखाना	५००।-	५००।-
३२	मोटर वर्कशप	१०००।-	१०००।-
३३	साईकलमोटरसाईकल वर्कशप	५००।-	५००।-
३४	मोटर ,मोटरसाईकल शोरुम	३००।-	३००।-
३५	मेटल वर्कशप ,मोटर पार्टस ,वर्कशप	४००।-	४००।-
३६	टायर रिसोलिङ	१०००।-	१०००।-
३७	बैक	५००।-	५००।-
३८	सहकारी संस्था	३००।-	३००।-
३९	टेलरिङ पसल	४००।-	४००।-
४०	इट्टा विक्रि केन्द्र ,भट्टा	२००।-	२००।-
४१	पेट्रोल पम्प	३००।-	३००।-
४२	मदिरा पसल	३००।-	३००।-
४३	टिभि ,इलेक्टिक तथा मर्मत पसल	४००।-	४००।-
४४	हस्तकला ,आर्टस ,फ्लेक्स	२००।-	२००।-
४५	सिनेमा हल ,पार्टी प्यालेस ,क्याटरिङ	१०००।-	१०००।-
४६	दुध डिपो	३००।-	३००।-
४७	व्युटी पार्लर	३००।-	३००।-
४८	सिलाई मेसिन पसल तथा मर्मत	३००।-	३००।-
४९	कुखूरा बाहेक कृषि फर्म	३००।-	३००।-
५०	अन्य	३००।-	३००।-

सार्वजनिक शौचालय- नीजि क्षेत्र संग साझेदारी माध्यमबाट शुल्क निर्धारण गरी संचालन गर्ने ।

अनुसूची १३

ट्रेकिङ् र -याफ्टिङ्ग शुल्क

ट्रेकिङ्ग र -याफ्टिङ्ग शुल्क धार्चे गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयबमोजिम हुनेछ ।

राजश्व सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

- प्राकृतिक स्रोतको रुपमा रहेका बुढीगण्डकी लगायतका अन्य खोलाहरुमा रहेको ढुगां, गिटी, बालुवा लगायत अन्य प्राकृतिक स्रोतहरुको प्रदेश कानून बमोजिम गरिएको IEE प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम राजश्व संकलन गरी कानून बमोजिम बाडफाँड गरिनेछ ।
- आर्थिक वर्ष २०७८।७९ बाट कार्यान्वयन गर्ने गरी नेपालको सँविधान बमोजिम बनाउने पर्ने राजस्व सम्बन्धी अत्यावश्यक नयाँ कानून तत्काल बनाउने र सँशोधन गर्नु पर्ने भएमा संशोधन गरी लागु गरिनेछ।
- आय आर्जन र व्यवसाय गर्ने सबैलाई स्थायी लेखा नम्बर प्राप्तगर्ने कार्यालाई प्रोत्साहन गरी त्यस्ता कार्यको सिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- राजश्वका थप क्षेत्रहरु पहिचान गरिनेछ ।
- कानुन बमोजिम बाहेक कर लगाउने र कर असुल्ने कार्य गरिने छैन ।

धार्चे गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७८

गाउँ सभाबाट स्वीकृत भएको मितिः २०७८।०३।११

धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावनाः धार्चे गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०७८।०७९ को सेवा र कार्यहरुको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनिययोजन गर्न वान्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप– धारा (२) बमोजिम धार्चे गाउँपालिकाको गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ -** यो ऐनको नाम "धार्चे गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७८" रहेको छ।

२. आर्थिक बर्ष २०७८।०७९ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने आधिकार - (१) आर्थिक बर्ष ०७८।०७९ को निमित्त गाउँ कार्यपालिका, वडा समति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसूची १ मा उल्लेखित नेपाल सरकारबाट सशर्त अनुदान तर्फ १४ करोड ८१ लाख रुपैंया र वित्तीय समानिकरण अनुदान तर्फ रु.९ करोड ३६ लाख , राजस्व बाँडफाँडवाट प्राप्त रकम रु ७ करोड ५३ लाख ७ हजार, प्रदेश सरकारवाट वित्तिय समानिकरण अनुदान तर्फ रु १ करोड ५ लाख ८ हजार, विशेष अनुदान तर्फ रु ३० लाख , समपुरक अनुदान तर्फ ७० लाख, राजस्व बाँडफाँड वापत रु ४९ लाख ८५ हजार, आन्तरिक राजश्वबाट रु. ३० लाख (अनुमानित) र अघिल्लो आ.व.को मौज्दात र अल्याह सहित रु १० करोड (अनुमानित) गरी जम्मा ४४ करोड ५५ लाख रुपैंयामा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिने छ ।

३. विनियोजन - (१) यस ऐनद्वारा सञ्चितकोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिईएको रकम आर्थिक बर्ष २०७८।०७९ को निमित्त धार्चे गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका,वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरेको रकममध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपूग हुने देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट नपूग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एकभन्दा बढी शीर्षकहरुबाट अर्को एक वा एकभन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न तथा निकासा र खर्च जनाउन सक्नेछ । पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम साँवा भूक्तानी खर्च र व्याज भूक्तानी खर्च शीर्षकमा बहेक अन्य चालु खर्च शीर्षकतर्फ सार्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भूक्तानी खर्चतर्फ विनियोजित रकम व्याज भूक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन ।

तर, चालु तथा पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको १० प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न परेमा गाउँसभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

अनुसूची १

(दफा २ सँग सम्वन्धित)

नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम

सञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

क्र.सं.	अनुदान संख्या	शीर्षकको नाम	चालु खर्च	पूँजिगत खर्च	वित्तीय व्यवस्था	जम्मा
१	२	३	४	५	६	७
१		गाउँ कार्यपालिका तथा विषयगत शाखा र वडा कार्यालय समेत (संघ तथा प्रदेशबाट प्राप्त सशर्त अनुदान बाहेक)	१४,३४,००,०००	१५,४०,००,०००		२९,७४,००,०००
२		ऋणको साँवा ब्याज भुक्तानी	०	०		०
३		लगानी –शेयर/ ऋण	०	०		०
४		शशर्त अनुदान	१४,०८,००,०००	७३,००,०००		१४,८१,००,०००
जम्मा						४४,५५,००,०००

आज्ञाले

राम बहादुर अधिकारी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बजेट बक्तब्य— २०७८।०७९

उपस्थित सम्मानित अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरु

१. आज मिति २०७८।३।११ गतेका दिन विद्यमान विषम परिस्थिति बीच आगामी आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को वजेट प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु । यस घडीमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र व्यवस्था स्थापनाका लागि विभिन्न समयमा भएको आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । मुलुकको सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको आन्दोलनको कठिन परिस्थितिमा त्याग र नेतृत्व गर्नुहुने आदरणीय अग्रज राजनीतिज्ञहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

२. विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भइरस (कोभिड १९) को कारण विश्वले एकैपटक मानवीय र आर्थिक संकट सामना गर्नुपरेको छ । यस महामारीवाट उत्पन्न भएको संकटले सम्पूर्ण विश्वको आर्थिक क्रियाकलापलाई ठप्प वनाई अर्थतन्त्रमा नराम्रो असर परेको छ भने परिणाम स्वरुप हाम्रो जस्तो मुलुकको अर्थतन्त्रमा समेत गम्भीर असर परिरहेको छ ।

३. अहिलेको यस विषम अवस्थामा मैले धार्चे गाउँपालिकाको पाँचौ आर्थिक वर्षको वजेट प्रस्तुत गरिरहँदा कोभिड-१९ बाट धार्चेबासी नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै विगत चार वर्षको उपलब्धीलाई टेकेर अर्थतन्त्रलाई थप बलियो बनाउनलाई यस ठाँउको समग्र विकासको लागि सवै जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, संघ संस्था र आम नागरिकहरु बीचको एकता र सहयोगले मात्र वर्तमान चुनौतीको सामना गर्दै अगाडी बढ्न सकिन्छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

४. सम्मानित गाउँ सभाका सभाअध्यक्ष महोदय, गाउँ सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्युहरु, पत्रकार ज्यूहरु, बुद्धिजीवी, समाज सेवी, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुमा धार्चे गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको तर्फबाट यहाँहरुलाई हार्दिक स्वागत गर्दै गर्दा यस गरीमामय सम्मानित गाउँसभा समक्ष स्थानीय तहको निर्वाचन पछिको पाँचौं आ.व. २०७८।०७९ को वार्षिक वजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुशी तथा गौरवको अनुभव गरेको छु ।

५. वजेट तर्जुमा गर्दा मैले मुलतः नेपालको बर्तमान संविधान र कानुन, सम्मानीत संसदलले पारित गरेका नीति तथा कार्यक्रम, विनियोजन विधेयक २०७८ को सिद्धान्त, नेपाल सरकारको "सूखी नेपाली समृद्ध नेपाल" को नारा साकार पार्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको बजेट वक्तब्य २०७८, पन्चबर्षिय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेखित लक्ष्य, नीति, रणनीति, दिगो विकास लक्ष्य, नीति, रणनीतिक योजना, संघीय सरकारले गरेको सन्धि

संझौता, निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व साथै राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको परिपत्र तथा अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था र मार्गदर्शन, संघीय सरकार तथा गण्डकी प्रदेश सरकारको बजेट २०७८, संघीय तथा गण्डकी प्रदेश सरकारको ऐन, नियमावली, परिपत्र, सम्मानित सभाबाट पारित भएको नीति तथा कार्यक्रम २०७८, आर्थिक ऐन २०७८, स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा जनता समक्ष गरीएका प्रतिबद्धता, स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले गरेको ब्यवस्था, धार्चे गा पा भित्र कृयाशील राजनीतिक पार्टीहरुको घोषणा पत्र र धार्चे गाउपालिकाको आबधिक योजनाको दृरदृष्टि "सुन्दर सूरक्षित समृद्ध धार्चे" समेतलाई आधार मानी सिमित साधन श्रोत, असिमित ईच्छा आकांक्षा र आवश्यकतालाई साधन श्रोतले भ्याए सम्म धार्चे गाउपालिका गौरबाको योजना, नीति कार्यक्रमले समेटेका तथा व्यवस्था गरेका नीति तथा कार्यक्रमलाई मध्यनजर गरी समानूपातिक, समावेशी, समन्यायिक, न्यायोचित र वैज्ञानिक ढंगले बजेट व्यवस्था गर्ने प्रयास गरेको छु ।

६. आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वजेटको उद्देश्य तथा प्रथामिकता निम्नानुसार रहेका छन्ः

क) धार्चे गाउँपालिकामा संक्रामक लगायत सवै प्रकारको रोग र विपद् बाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित वनाउने,

ख) सिमित स्रोतको माध्यमवाट उपलव्ध साधन, अवसर र क्षमताको उच्चतम परिचालन गरी आर्थिक क्षेत्रको सुदृढीकरण गर्दै विकास निर्माणको गतीलाई निरन्तरता दिई समृद्ध धार्चे वनाउने,

ग) स्थानिय सरकारको भुमिकामा वृद्धि गर्दै लोक कल्याणकारी व्यवस्था स्थापना गरि नागरिकको मौलिक हक, अधिकार सुनिश्चितता गर्ने ।

७. वजेटका उद्देश्य हासिल गर्न देहाय अनुसार क्षेत्रगत कार्यक्रमगत प्राथमिकता रहेका छन् -

क) कोरोना लगाएत सवै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमवाट धार्चेवासीलाई सुरक्षित राख्न र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ वनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्यको पूवाधार निमार्ण तथा स्तरोन्नती,

ख) कोरोना भाइरस सक्रमण फैलिन नदिनको लागि चालिएका कदमवाट आर्थिक लगायत अन्य क्षेत्रमा परेको गहिरो प्रभाववाट पुनर्उत्थान गरी धार्चेवासीको लागि

रोजगारीका अवसर, खाद्य सुरक्षा, सुरक्षित नीजि आवास, कृषि, उद्योग पर्यटन लगायत क्षेत्रको विकास,

ग) विकासमा शीघ्र प्रतिफल प्राप्त हुने र आगामी वर्ष भित्र सम्पन्न हुने अधुरा योजना कार्यान्वयन, गुणस्तरीय शिक्षा, सूचना प्रविधिको विस्तार, आधारभुत खानेपानी, गुणस्तरीय तथा पहुँचयुक्त सेवा, उत्तरदायी तथा पारदर्शी शासन व्यवस्थाको सुदृढीकरण ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आम्दानी तर्फ आ.ब.२०७६/०७७ को यथार्थ आम्दानी प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।

आ.व. २०७५।०७६ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानी, अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट प्राप्त हुने रकम तथा विविध कोषहरुमा रहेको संचित रकम सहित आ.व. २०७६।०७७ को यथार्थ आम्दानी कुल रु. ३८ करोड ८० लाख ९४ हजार ६८ रुपैंया ९४ पैसा रहेको छ ।

आय तर्फ		
क्र.सं.	विवरण	रकम रु.
१	गत आ.व.को. जिम्मेवारी	५०५९९७८६.९३
२	धरौटी आय	१९८२२३९
३	नेपाल सरकारबाट वित्तिय हस्तान्तरण	
	क. संघिय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान	८९४00000.00
	ख. संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान	१०२६८२000.00
४	संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाडफाँड	४९९८९८१६.९५
५	आन्तरिक आम्दानी	१७८९२४४.४०
६	प्रदेश सरकार वित्तीय समानीकरण अनुदान	१२०५८000.00
७	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	२९00000
८	नेपाल सरकारबाट सोझै अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट प्राप्त रकम	६५१०९०४५.६६
९	विविध कोषहरुबाट	११५८३९३६
जम्मा		३८८०९४०६८.९४

अध्यक्ष महोदय,

अब म आ.ब.२०७६/०७७ को यथार्थ खर्च प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।

आ.व. २०७५।०७६ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानी, अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट प्राप्त भएको रकम विभिन्न खर्च शिर्षक तथा कोष खातामा रहेको रकम मध्येबाट आ.व. २०७६।०७७ मा तपशिल बमोजिमको यथार्थ खर्च रु. ३८ करोड ८० लाख ९४ हजार ६८ रुपैंया ९४ पैसा रहेको छ ।

व्यय तर्फ		
सि.नं.	**विवरण**	**रकम रु.**
१	चालु खर्च	११९२०३४१०.६८
२	पूजीगत खर्च	६७४८६४८८.४४
३	नेपाल सरकारबाट सोझै अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट खर्च	६५१०९०४५.६६
४	धरौटी फिर्ता	१००१४९९.३६
५	कोष खर्च (प्रकोप व्यवस्थापन तथा अन्य कोष)	७७०९३९७.२४
६	संचित कोष, धरौटी कोष तथा अन्य कोष खातामा रहेको बैंक मौज्दात	९४१६२२११.१०
७	शसर्त अनुदान फिर्ता	३३४२२०१६.४६
जम्मा खर्च		३८८०९४०६८.९४

अध्यक्ष महोदय,

अब म आम्दानी तर्फ आ.ब.२०७७/०७८ को यथार्थ आम्दानी प्रस्तुत गर्न अनूमति चाहन्छु।

आ.व. २०७६।०७७ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानीबाट प्राप्त हुने रकम तथा विविध कोषहरुमा रहेको संचित रकम सहित आ.व. २०७७।०७८ को मिति २०७८।०३।०९ गतेसम्मको यथार्थ आम्दानी कुल रु. २९ करोड ८० लाख ६१ हजार ९ सय २५ रुपैंया ५३ पैसा रहेको छ।

क्र.सं.	शीर्षक	प्रस्तावित आय	वास्तविक आय	मौज्दात
१	**संघीय सरकार**	२५,५०,४१,८१०	२२,१८,४३,४६०	३,३१,९८,३५०
	१३३११ समानिकरण अनुदान	९,०४,००,०००	९,०४,००,०००	०
	१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	१३,५६,४१,८१०	१३,१४,४३,४६०	४१,९८,३५०
	१३३१४ विषेश अनुदान चालु	५०,००,०००	०	५०,००,०००
	१३३१६ समपुरक अनुदान चालु	२,४०,००,०००	०	२,४०,००,०००
२	प्रदेश सरकार	२,७२,८१,०००	१,९२,१०,७५०	८०,७०,२५०
	१३३११ समानिकरण अनुदान	१,२२,८१,०००	९२,१०,७५०	३०,७०,२५०
	१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	३०,००,०००	१५,००,०००	१५,००,०००
	१३३१६ समपुरक अनुदान चालु	१,२०,००,०००	८५,००,०००	३५,००,०००
३	राजस्व बाडफाड	७,७६,९८,२१०	५,६७,६९,९६८.५३	२,०९,२८,२४१.४७
	११३१५ घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	३,००,०००	३,१७,४२४	-१७,४२४
	११४११ बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिबृद्धि कर	७,४७,८०,२१०	५,३४,३२,४२४.५३	२,१३,४७,७८५.४७
	११४५६ बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	२६,१८,०००	३०,२०,१२०	(४,०२,१२०)
४	अन्तरिक श्रोत	६,०६,७५,५००	२,३७,७४७	६,०४,३७,७५३
	११३१४ भुमिकर/मालपोत	८,००,०००	०	८,००,०००
	११३२१ घरवहाल कर	१,००,०००	१७,०६२	८२,९३८

	११३२२ वहाल विटौरी कर	५०,०००	०	५०,०००
	११६९१ अन्य कर	२०,०००	०	२०,०००
	१४२२१ न्यायिक दस्तूर	१०,०००	०	१०,०००
	१४२२४ परीक्षा शुल्क	१,८०,५००	२०,५००	१,६०,०००
	१४२४१ पार्किङ्ग शुल्क	१०,०००	०	१०,०००
	१४२४२ नक्सापास दस्तुर	५०,०००	०	५०,०००
	१४२४३ सिफारिस दस्तुर	३,००,०००	०	३,००,०००
	१४२४४ व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	४,००,०००	४७,८६५	३,५२,१३५
	१४२४५ नाता प्रमाणित दस्तुर	२०,०००	०	२०,०००
	१४२४९ अन्य दस्तुर	१०,०००	०	१०,०००
	१४२५३ व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१,००,०००	९०,२५०	९,७५०
	१४३१२ प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	१०,०००	०	१०,०००
	१४५२९ अन्य राजस्व	३,००,०००	६२,०७०	२,३७,९३०
	१५१११ बेरूजू	२,५०,०००	०	२,५०,०००
५	३२१२२ बैंक मौज्दात	५,८०,६५,०००	०	५,८०,६५,०००
जम्मा		**४२,०६,९६,५२०**	**२९,८०,६१,९२५.५३**	**१२,२६,३४,५९४.४७**

अध्यक्ष महोदय,

त्यस्तै गरी अब म चालु आ.ब.२०७७/०७८ को मिति २०७८ असार ९ गतेसम्मको यथार्थ खर्च प्रस्तूत गर्न अनूमति चाहन्छु।

<u>२०७७/०७८ को मिति २०७८ असार ९ गतेसम्मको चालु खर्च तर्फ :</u>

आ.व. २०७६।०७७ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानीबाट प्राप्त भएको रकमबाट विभिन्न खर्च शिर्षक तथा कोष खातामा आ.व. २०७७।०७८ मा मिति २०७८।०३।०९ गतेसम्मको यथार्थ चालु खर्च रु. १२ करोड ९७ लाख ६७ हजार ७ सय ९१ रुपैंया ८१ पैसा रहेको छ । जुन चालु खर्च कुल चालु बजेटको ५१ (एकाउन्न) प्रतिशत हुन आउने सम्मानित गाँउ सभा समक्ष जानकारी गराउँदछु।

क्र.सं.	शीर्षक	बार्षिक बजेट	खर्च	खर्च(%)	मौज्दात
चालु तर्फ		**२५,४४,२४,८३५.५६**	**१२,९७,६७,७९१.८१**	**५१**	**१२,४६,५७,०४३.७५**
१	२११११ पारिश्रमिक	९,०५,०६,७६४	५,६१,०१,४५१.७१	६१.९९	३,४४,०५,३१२.२९

	कर्मचारी				
२	२११११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	६०,००,०००	५६,०४,५००	९३.४१	३,९५,५००
३	२११२१ पोशाक	१४,२०,०००	६,३०,०००	४४.३७	७,९०,०००
४	२११३१ स्थानीय भत्ता	४९,३१,०००	११,६६,५४२	२३.६६	३७,६४,४५८
५	२११३२ महंगी भत्ता	१८,००,०००	७,५४,८०३	४१.९३	१०,४५,१९७
६	२११३३ फिल्ड भत्ता	७०,०००	०	०	७०,०००
७	२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	३,००,०००	३६,०००	१२	२,६४,०००
८	२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१,००,०००	१,००,०००	१००	०
९	२११३९ अन्य भत्ता	६,५०,०००	४,०६,३००	६२.५१	२,४३,७००
१०	२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	३,००,०००	५७,०००	१९	२,४३,०००
११	२११४२ पदाधिकारीअन्य सुबिधा	१,०२,१०,०००	७७,३१,३५०	७५.७२	२४,७८,६५०
१२	२१२१२ कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	२०,००,०००	४,८५,५८०.८०	२४.२८	१५,१४,४१९.२०
१३	२१२१३ कर्मचारीको योगदानमा	२,००,०००	०	०	२,००,०००

	आधारित बीमा कोष खर्च				
१४	२१२१४ कर्मचारी कल्याण कोष	१०,००,०००	०	०	१०,००,०००
१५	२२१११ पानी तथा बिजुली	१,५०,०००	३,८६६	२.५८	१,४६,१३४
१६	२२११२ संचार महसुल	१३,२७,०००	१,८६,६३०	१४.०६	११,४०,३७०
१७	२२११३ सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	१,००,०००	०	०	१,००,०००
१८	२२२११ इन्धन (पदाधिकारी)	४,००,०००	२,३३,९६६.५०	५८.४९	१,६६,०३३.५०
१९	२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	४,००,०००	७२,६६४	१८.१७	३,२७,३३६
२०	२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	१२,००,०००	५,४६,६६६.०९	४५.५६	६,५३,३३३.९१
२१	२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	४,००,०००	८०,३०९	२०.०७	३,१९,६९१
२२	२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३,००,०००	१,८००	०.६	२,९८,२००
२३	२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	५१,५८,०००	४३,२३,४३९.८०	८३.८२	८,३४,५६०.२०

२४	२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२६,६७,०००	२०,३७,९९२.१६	७६.४२	६,२९,००७.८४
२५	२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	१,५०,०००	४,९५०	३.३	१,४५,०५०
२६	२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२२,१४,२८१.७१	१६,६५,९३६.६८	७५.२३	५,४८,३४५.०३
२७	२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	१,०३,०००	५९,२२०	५७.५	४३,७८०
२८	२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१०,००,०००	६,८६,५८८	६८.६६	३,१३,४१२
२९	२२४१३ करार सेवा शुल्क	९४,००,०००	५९,९०,८७७.३३	६३.७३	३४,०९,१२२.६७
३०	२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	१०,००,०००	०	०	१०,००,०००
३१	२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	७१,४१,१०७.१८	१२,८९,३५४.५३	१८.०५	५८,५१,७५२.६५
३२	२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	२०,३६,५५४.२२	७६,५००	३.७६	१९,६०,०५४.२२
३३	२२५२२ कार्यक्रम खर्च	३,१२,४१,६८९.५३	६०,४८,२७३.९१	१९.३६	२,५१,९३,४१५.६२
३४	२२५२९ विविध	२,५०,०००	२,००,०००	८०	५०,०००

	कार्यक्रम खर्च				
३५	२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	५२,४२,०००	३१,२१,९५०	५९.५६	२१,२०,०५०
३६	२२६१२ भ्रमण खर्च	३,००,०००	६३,२००	२१.०७	२,३६,८००
३७	२२७११ विविध खर्च	२,३५,५७,४३८.९२	९८,४१,३७४.६४	४१.७८	१,३७,१६,०६४.२८
३८	२२७२१ सभा सञ्चालन खर्च	८,००,०००	३,९८,६०५	४९.८३	४,०१,३९५
३९	२५१११ गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई चालु सहायता	१,२६,३७,०००	७८,६६,४५०.६६	६२.२५	४७,७०,५४९.३४
४०	२५११२ गैर वित्तीय संस्थानहरूलाई पूँजीगत सहायता	५२,००,०००	०	०	५२,००,०००
४१	२५३१५ अन्य सस्था सहायता	१३,००,०००	५,८८,०००	४५.२३	७,१२,०००
४२	२७२११ छात्रवृत्ति	४३,४२,०००	१८,३१,६००	४२.१८	२५,१०,४००
४३	२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	८०,००,०००	८०,००,०००	१००	०
४४	२७२१३ औषधीखरिद खर्च	३९,२०,०००	४,७१,३००	१२.०२	३४,४८,७००
४५	२७२१९ अन्य सामाजिक सहायता	८,००,०००	४५,०००	५.६३	७,५५,०००
४६	२८१४२ घरभाडा	१५,००,०००	६,२९,५५०	४१.९७	८,७०,४५०

४७	२८१४९ अन्य भाडा	७,००,०००	३,२८,२००	४६.८९	३,७१,८००
जम्मा		**२५,४४,२४,८३५.५६**	**१२,९७,६७,७९१.८१**	**५१**	**१२,४६,५७,०४३.७५**

२०७७/०७८ को मिति २०७८ असार ९ गतेसम्मको यथार्थ पूँजीगत खर्च

आ.व. २०७६।०७७ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानीबाट प्राप्त भएको रकमबाट विभिन्न खर्च शिर्षक तथा कोष खातामा आ.व. २०७७।०७८ मा मिति २०७८।०३।०९ गतेसम्मको यथार्थ पूँजीगत खर्च रु. ३ करोड २७ लाख ६४ हजार ७ सय ९६ रुपैंया ९७ पैसा रहेको छ । जुन पूँजीगत खर्च कुल पूँजीगत बजेटको १९.७१% (उन्नाइस दशमलव सात एक प्रतिशत) हुन आउने सम्मानित गाँउ सभा समक्ष जानकारी गराउँदछु।

क्र.सं.	शीर्षक	बार्षिक बजेट	खर्च	खर्च(%)	मौज्दात
पूंजीगत		**१६,६२,७१,६८४.४४**	**३,२७,६४,७९६.९७**	**१९.७१**	**१३,३५,०६,८८७.४७**
१	३११११ आवासीय भवन निर्माण/खरिद	६०,००,०००	४,८०,०००	८	५५,२०,०००
२	३१११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	८,५५,००,०००	८७,२८,६१८.८९	१०.२१	७,६७,७१,३८१.११
३	३११२१ सवारी साधन	१२,००,०००	०	०	१२,००,०००
४	३११२२ मेशिनरी तथा औजार	३१,३४,०००	२०,२८,६४१.७०	६४.७३	११,०५,३५८.३०
५	३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	१४,३२,०००	७,१८,६१७.८५	५०.१८	७,१३,३८२.१५
६	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	५७,५५,७८६.३०	१९,२०,०००	३३.३६	३८,३५,७८६.३०
७	३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	५,००,०००	४,८०,०००	९६	२०,०००

८	३११५४ तटबन्ध तथा बाँधनिर्माण	४,९७,०६०.३७	२,७८,६९२	५६.०७	२,१८,३६८.३७
९	३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	८,००,०००	६,१२,९३५.२७	७६.६२	१,८७,०६४.७३
१०	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	६३,००,०००	७,१७,७१८.८३	११.३९	५५,८२,२८१.१७
११	३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	३,९७,३१७.२७	०	०	३,९७,३१७.२७
१२	३११५८ सरसफाई संरचना निर्माण	१८,६३,११२.४१	१७,२०,७६९.४१	९२.३६	१,४२,३४३
१३	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	४,८२,४९,२८९.९०	१,४४,०८,६९८.०२	२९.८६	३,३८,४०,५९१.८८
१४	३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	४६,४३,११८.१९	६,७०,१०५	१४.४३	३९,७३,०१३.१९

त्यस्तै गरी चालु आ.व. २०७७।०७८ मा मिति २०७८।०३।०९ गतेसम्म चालु र पूँजीगत गरी यथार्थ खर्च रु. १६ करोड २५ लाख ३२ हजार ५ सय अठासी रुपैंया ७८ पैसामात्र रहेको छ । जुन कुल बजेटको **३८.६३ %** (अठ्तीस दशमलव छ तीन प्रतिशत) हुन आउने सम्मानित गाँउसभा समक्ष जानकारी गराउँदछु।

आ.व. २०७७।०७८ को यथार्थ खर्च

क्र.सं.	शीर्षक	बार्षिक बजेट	खर्च	खर्च(%)	मौज्दात
१	चालु र पूँजीगत गरी जम्मा	४२,०६,९६,५२०	१६,२५,३२,५८८.७८	३८.६३	२५,८१,६३,९३१.२२

अध्यक्ष महोदय,

अव म आगामी आ.व. २०७८/०७९ मा हुने प्रस्तावित आम्दानी सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्दछु। आ.व. २०७७।०७८ को जिम्मेवारी, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरु, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरीक आम्दानीबाट प्राप्त हुने रकम, विभिन्न खर्च शिर्षक तथा कोष खातामा जम्मा रकम सहित यस धार्चे गाउँपालिकाको आ.व. २०७८।०७९ मा कुल अनुमानित आम्दानी ४४ करोड ५५ लाख रुपैया हुने अनुमान गरेको छु।

आम्दानी तर्फ आ .ब.२०७८/०७९		
क्र.सं.	**शिर्षक**	**अनुमानित आय**
१	संघीय सरकार वित्तीय समानीकरण	९,३६,००,०००
२	संघीय सरकार शसर्त अनुदान	१४,८१,००,०००
३	संघीय सरकार विशेष अनुदान	०
४	संघीय सरकार समपुरक अनुदान	०
५	संघीय सरकार राजश्व बाँडफाँड	७,५३,०७,०००
६	प्रदेश सरकार वित्तीय समानीकरण	१,०५,०८,०००
७	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	३०,००,०००
८	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	७०,००,०००
९	प्रदेश सरकार राजश्व बाँडफाँड	४९,८५,०००
१०	बेरुजु असुली	०
११	आन्तरीक आम्दानी	३०,००,०००
१२	अल्याह	१०,००,००,०००
जम्मा अनुमानित आय		**४४,५५,००,०००**

अध्यक्ष महोदय,

माथि प्रस्तावित आम्दानी तपशिल बमोजिमका शिर्षकहरुमा खर्च गर्ने गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।जसमध्ये प्रशासनिक तथा चालू खर्च तर्फ संघ सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाँडफाँड, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाँडफाँड र गाउँपालिकाको आन्तरीक आम्दानी गरी कुल रु. १४ करोड ३४ लाख र संघ सशर्त रु. १४ करोड ८ लाख गरी कुल जम्मा २८ करोड ४२ लाख रकम बिनियोजन गरेको छु ।

त्यसै गरी संघ वित्तीय समानीकरण र शसर्त पूँजीगत, प्रदेश वित्तीय समानीकरण, प्रदेश विशेष र समपुरक अनुदान र गत आ.व.को अल्याहसहित कुल रु. १६ करोड १३ लाख विनियोजन गरेको छु। साथै सामाजिक सूरक्षाभत्ता रकम गा.पा, भित्रका जेष्ठ नागरीक, दलित जेष्ठ नागरीक तथा अन्य लाभाग्राहीलाई रकम बितरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

विनियोजन तर्फ

	पालिका स्तरीय	वडागत
पूर्वाधार विकास तर्फ	१०,३०,००,०००	३,८५,००,०००
आर्थिक विकास तर्फ	९६,७२,०००	१,८९,००,०००
सामाजिक विकास तर्फ	८३,००,०००	७०,००,०००
संस्थागत विकास तथा सूशासन	६४,७०,०००	२८,००,०००
विपद व्यवस्थापन	४०,००,०००	२८,००,०००
जम्मा	**१३,१४,४२,०००**	**७,००,००,०००**

शसर्त अनुदान तर्फ	**१४,८१,००,०००**
प्रशासनिक खर्च	**९,५९,५८,०००**

अध्यक्ष महोदय,

अन्तमा यस आ.व. को बजेट निर्माण गर्नको लागि सहयोग गर्नुहुने सम्मानित सभाका अध्यक्ष, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य, गाउँसभाका सदस्य, राजश्व परामर्श समिति, कर्मचारी, अन्य संघ संस्थाहरु, समाजसेवी, बुद्धिजीवी लगायत प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग तथा सुझाब दिनुहुने व्यक्तित्वहरु प्रति हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता व्यक्त गर्दै बजेट माथिको छलफल तथा सहजीकरणको लागि गाउ सभाका सम्पुर्ण सदस्य ज्यूहरुको सक्रिय सहभागी भई सहयोग गर्नुहुनेछ भन्दै बजेट प्रस्तुतीकरण यही अन्त्य भएको सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउँदछु।

मिति २०७८ असार ११ गते ।

प्रस्तुतकर्ता

फुलमाया गुरुङ

उपाध्यक्ष